

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
ТА ШКОЛІ**

Випуск 26

Тези доповідей та повідомлень
наукової конференції
викладачів та студентів факультету іноземних мов

31 травня 2022 року

Вінниця - 2022

УДК 37.016:811(06)

A43

Редакційна колегія:

к.філол.н., доц. Ямчинська Т.І.,

к.філол.н., доц. Дробаха Л.В.,

к.філол.н., доц. Мельник Т.М.,

к.пед.н., доц. Ігнатова О.М.

Друкується за ухвалою навчально-методичної комісії факультету іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 9 від 16 червня 2022)

Адреса редакції:

Факультет іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, вул.Острозького, 32, м.Вінниця, 21100

A43

Актуальні проблеми лінгвістики та методики викладання іноземних мов у вищому навчальному закладі та школі: тези доповідей та повідомлень наукової конференції викладачів та студентів факультету іноземних мов. – Випуск 26 [31 травня 2022 р.] / Гол.ред. Т.І. Ямчинська. – Вінниця: ТОВ «Друк плюс», 2022. – 174 с.

Збірка містить матеріали конференції «Актуальні проблеми лінгвістики та методики викладання іноземних мов у вищому навчальному закладі та школі», представлені викладачами та студентами факультету іноземних мов. Доповіді відображають широкий спектр досліджень у галузі лінгвістики, методики, педагогіки та практичні доробки учасників конференції.

© Автори статей, 2022.

© Факультет іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, 2022

СЕКЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ

Балакірєва Ганна

СУТНІСТЬ ТА ПЕРЕВАГИ ЕДЬЮТЕЙНМЕНТУ

Едьютейнмент – термін, що виник злиттям англійських слів «education» («освіта») та «entertainment» («розвага»), дослівно означає «навчання розвагою». Даний метод все частіше використовується в наукових роботах і його потенціал активно обговорюється. Впровадження ігор для полегшення навчання не є новою концепцією і застосовувалось тривалий час [5, с. 4]. Першою формою таких ігор є фізичні ігри. Різними засобами навчання, пов'язаними з освітою, можуть бути фільми, музика, картинки та інші медіа, що дозволяє вчителям бути більш креативними.

М. Коусарі та М. Гароусі стверджують, що ефективність ігор різна, а характер навчання необхідно розглядати у кількох аспектах, серед яких зміст гри, самонавчання та розвиток навичок [2, с. 2288]. Більшість ігор мають специфічну тематику, а обов'язковою умовою для продовження гри є оволодіння навчальним та науковим змістом поряд з використанням домінуючих у грі прийомів. Самонавчання можна розглядати як процес свідомого одержання знань та індивідуальних здібностей через реалізацію гри. Сьогодні навчальні ігри вважаються невід'ємним інструментом віртуальних занять, для яких не потрібен керівник. Вони підвищують автономію під час навчання, оскільки студенти можуть використовувати ці системи на своїх гаджетах.

Автори перерахували наступні здібності, які отримують учні завдяки навчальним іграм: концентрація уваги та розвиток пам'яті, координація очей і рук, стійкість, навички роботи з комп'ютером, планування, спостереження та нагляд за ходом справи, уміння розпізнавати проблеми та знайти креативний підхід для їх вирішення, комунікативні навички, співпраця з іншими (розвиток соціальних здібностей), позитивний індивідуалізм у навчанні (самооцінка), почуття лідерства та контролю [2, с. 2289]. Варто зазначити, що перелік набутих здібностей неповний, залежно від підходу до освіти він може бути розширений.

Хоча розвага не може бути основною метою освітньої діяльності, вона, безумовно, допомагає залучити учнів. Науковці вважають, що едьютейнмент розвиває зацікавленість та внутрішню мотивацію учнів [1,4], це ефективний інструмент, що сприяє персоналізації навчання.

Н. Чумак та Т. Андрієнко переконані, що едьютейнмент – це хороший спосіб впоратися з деякими проблемами, які виникають під час навчання покоління Z, адже сучасні студенти вважають за краще вчитися на практиці, використовуючи широкий спектр нових технологій [1, с. 195]. Свою творчість вони розкривають у соціальних мережах, а нові інструменти та програми вивчають швидко та залюбки. Студенти покоління Z – ідеальні командні гравці. Крім того, вони віддають перевагу горизонтальним робочим відносинам та ігнорують ієрархічні одиниці. Тому їм подобається працювати в групах. І саме метод ігрового навчання допоможе розкрити їх потенціал.

Ще один аспект ігор, який можна використовувати для покращення навчання – це конкурентоспроможність. Змагальна сторона ігор призводить до більшої кількості зусиль, вкладених у виконання дій, незалежно від того, мають вони навчальний характер чи ні [3, с.97].

Підводячи підсумок можна сказати, що аналіз літератури дозволив виділити широкий спектр переваг впровадження даного методу. Концепція едьютейнменту спрямована на сприятливий і приємний процес навчання, саме тому він цікавий студентам.

Список використаної літератури:

1. Chumak N. A., Andrienko T. P. Edutainment in teaching foreign language to generation Z students. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія», 2020. Вип. 10(78). С.195–197.
2. Kowsari M., Garousi M. Edutainment Games and Mental Skills. Tehran, 2018. P. 2279 – 2298.
3. Petrović L., Stojanović D., Labus A. Development of an educational game: augmented reality approach to edutainment. Serbia, 2018. P. 96-107.
4. Pojani D., Rocco R. Edutainment: Role-playing vs serious gaming in planning education. Journal of Planning Education and Research, 2020, P. 1-23.
5. Salman M. The Role of Edutainment in Classroom Teaching. Erbil, 2018. P. 1-38.

6. Winarti M. The development of edutainment learning model in social studies education. The 3rd International Seminar on Social Studies and History Education. Indonesia, 2018. P. 384-398.

Боровська Олена

SELBSTEVALUATION IM DEUTSCHUNTERRICHT: ERGEBNISSE EINES PRAXISERKUNDUNGSPROJEKTS

Es ist für Lernende wichtig, ihren Lernerfolg (*Wie gut ist mein Deutsch geworden?*) ständig zu analysieren, um autonom und erfolgreich lernen zu können: „Die eigenen Leistungen einschätzen zu können ist ein weiteres wichtiges Anliegen im Deutschunterricht. Denn nur so wird den Lernenden deutlich, was sie schon können und was sie wiederholen müssen. Dieses Wissen ist eine wichtige Voraussetzung, um weitere Schritte zu planen und allein weiter zu lernen“ [1; S. 105]. Trotzdem gehen die meisten Lernenden nicht immer bewusst und reflektierend beim Sprachenlernen im Deutschunterricht vor. Darüber hinaus setzen die Lehrkräfte aus Zeitmangel Selbstevaluation nie oder sehr selten ein.

Das Ziel des Praxiserkundungsprojekts (PEP) war also das Instrument Selbstevaluation im eigenen Unterricht auszuprobieren und die Reaktionen der Lernenden (der jungen Erwachsenen) zu beobachten.

Deswegen wurde folgende PEP-Frage formuliert: *Wie reagieren meine Lernenden, wenn sie am Ende des Unterrichts das Erreichen der Lernziele selbstständig anhand eines Evaluationsbogens überprüfen?* Am Ende des Unterrichts wurde den Lernenden vorgeschlagen, Aufgaben im Evaluationsbogen zu erledigen und selbstständig zu bewerten, wie gut sie die Lernziele des Unterrichts erreicht haben.

Das Ausfüllen eines Evaluationsbogens würde vermutlich zu bewusster Wahrnehmung von erreichten bzw. zu erreichenden Lernzielen bei den Lernenden beitragen. Die Lernenden würden auch den Impuls bekommen, selbstständig ihren Lernerfolg zu analysieren und weitere Schritte zur Verbesserung zu planen. Davon würden folgende Indikatoren zeugen:

- Die Lernenden sind sich eigener Wissenslücken bewusst.
- Das Verfahren fördert autonome Arbeit.

- Die Lernenden zeigen Interesse an der Selbsteinschätzung, sind aktiv und konzentriert.
- Die Lernenden fühlen sich mitverantwortlich für eigene Leistungen.
- Die Lernenden wissen, was sie zur Verbesserung von eigenen Lernleistungen tun sollen und können ihre weiteren Schritte planen.

Nach der Phase der Selbsteinschätzung sollten die Lernenden auf folgende Fragen antworten:

1. Ist es Ihnen gelungen, heute im Unterricht Ihren Lernerfolg selbst einzuschätzen?
2. Konnten Sie selbständig Ihren Lernerfolg einschätzen?
3. Finden Sie das Verfahren interessant?
4. Fühlen Sie jetzt mehr Verantwortung für den eigenen Lernerfolg?
5. Kennen Sie jetzt Ihre Wissenslücken und wissen Sie, was Sie in dieser Lektion noch einmal bearbeiten/ wiederholen sollen, um Ihren Lernerfolg zu verbessern?
6. Finden Sie diese Aktivität hilfreich und möchten Sie öfter Ihren Lernerfolg selbst analysieren?

Die erhobenen Daten haben folgendes ergeben:

- Es ist drei Vierteln der Lernenden gelungen, das Erreichen der Lernziele im Unterricht selbstständig einzuschätzen.
- Fast alle Lernenden (90%) finden die Aktivität interessant und möchten öfter ihren Lernerfolg selbstständig analysieren.
- Dank der Selbsteinschätzung kennen fast 90% der Lernenden ihre Wissenslücken und können ihre weiteren Lernschritte planen.
- Die meisten Lernenden (75%) fühlen mehr Verantwortung für den eigenen Lernerfolg.

Dank diesem PEP kann folgendes festgestellt werden: die meisten der Lernenden haben positiv auf die Selbsteinschätzung der erreichten Lernziele im Unterricht reagiert. Das Ausfüllen eines Evaluationsbogens hat bei unseren Lernenden zu bewusster Wahrnehmung von Lernzielen beigetragen. Die Lernenden finden dieses Verfahren hilfreich und sind bereit, ihren Lernerfolg zu analysieren und weitere Schritte zur Verbesserung zu planen.

Literatur:

1. Deutsch lehren lernen 2: Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch? / Ballweg S. u.a. München: Klett-Langenscheidt, 2015. 198 S.

TED Talks AS AN EFFECTIVE STRATEGY IN LISTENING PRACTICES

In language teaching, listening has constantly been of interest in EFL programs. As pointed out by Rost, listening is essential to the development of speaking skills because listening input provides a means of interaction, presents challenges for the learner to understand spoken language, and provides teachers with the means to teach language forms [3]. Developing listening skills in an academic context is essential as it requires students to acquire a sufficient number of vocabulary which will enable them to comprehend the information provided in a text [1].

In terms of the development of vocabulary knowledge, recognition of speech rhythm, pronunciation, and intonation TED Talks serve as a useful strategy that can enhance students' confidence and motivation, overcoming the following problems in listening to academic lectures: (1) decoding, being able to recognize information, (2) comprehending, being able to understand main ideas, and (3) note-taking, recording information briefly and quickly for listening tasks [2].

TED (Technology, Entertainment, Design) is an organization that posts talks online, under their slogan of “ideas worth spreading” including a broader range of cultural and academic content. Among well-informed TED Talks speakers who have inspired audiences around the world students have got an exceptional chance to listen and watch Bill Gates, Richard Dawkins, Bono and many Nobel Prize winners and educators. It is rarely possible to bring world class guest speakers in to university to lecture students about their chosen field of expertise. It is, however, easy to bring their ideas and their passions direct to students through the superb online collection of TED Talks.

For teachers and educators aiming to provide relevant and important content in an educational environment that is rapidly evolving, TED.com is a website that provides content that meets these criteria in its mission of promoting “ideas that are worth spreading.”

Most of the talks have subtitles (sometimes in over twenty languages), accessible via a small speech bubble in the bottom right of the talk which is highly beneficial in comprehending the speech. Some teachers prefer short talks (less than six minutes) which could easily form short segments of lessons and may be better

used through a flipped learning context by getting students to watch clips at home and bringing the ensuing discussion in to class afterwards. Since we have already got acquired with the main challenges of blended learning, listening to TED Talks will allow students to watch the talks independently having the freedom and flexibility to stop and write notes, listen to sections again or pause to look in more detail at graphics or graphs.

It should be emphasized that it provides students with helpful background knowledge of vocabulary needed to understand the information in the text and makes listening tasks easier. The provision of listening scripts while listening is especially beneficial to low-proficiency students to exercise their auditory skills [1].

The incredible access to the world's most innovative and dynamic speakers, teacher educators can integrate them into class lectures, discussions, and activities. In-class time can then be spent exploring the content, asking questions, applying the material to real situations, or developing methods to extend the content. Many TED Talks are relevant to educating teachers, motivated and knowledgeable individuals. TED Talks provide relevant content that informs teachers of best practices, current issues, and innovative future possibilities.

References

1. Astika, G. & Kurniawan, A. The challenges of using TED Talks as authentic resources of academic listening for EFL university students. *Indonesian Journal of Applied Linguistics*, 9, 2019. 589-598. doi: 10.17509/ijal.v9i3.23209
2. Jordan, R. R. *English for academic purposes: A guide and resource book for teachers* (4th edn). Cambridge: Cambridge Language Teaching Library. 2002.
3. Rost, M. *Introducing listening*. London: Penguin. 1994

Важинська Лілія

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Актуальні проблеми навчання іноземних мов в умовах дистанційної освіти Стрімкий розвиток сучасного суспільства тягне за собою зміни у всіх його сферах, що безсумнівно відбивається на вимогах до фахівців у наші дні. Удосконалюється система підготовки фахівців у вищих навчальних закладах. Вона стає моделюючою, націлюючи дослідників на розробку оптимальних

шляхів та засобів навчання, на з'ясування ступеня якості професійної підготовки здобувачів освіти та можливостей її використання у їхній подальшій професійній діяльності.

Особливий акцент здійснюється на дистанційне навчання, як на одну з найефективніших і найдоступніших форм сучасної освіти. Ця порівняно нова форма навчання вже добре зарекомендувала себе у викладанні багатьох навчальних дисциплін.

Під дистанційним навчанням ми розуміємо систему взаємопов'язаних засобів, організаційних форм, методичних прийомів взаємодії суб'єктів освітнього процесу, що базується на специфічному навчально- методичному комплексі та передбачає істотне збільшення частки самостійної роботи студентів.

Характерними рисами дистанційного навчання є:

-Гнучкість – при цьому навчання регулярно не відвідується, а обирається зручний час, в зручному місці і в зручному темпі;

- економічна ефективність – середня оцінка світових освітніх систем показує, що дистанційне навчання обходиться дешевше традиційних форм;

-нова роль викладача – на нього покладаються такі функції, як координування пізнавального процесу, коригування курсу, консультування, керівництво навчальними проектами, допомога у професійному самовизначенні;

- спеціалізований контроль якості – як форми контролю використовуються дистанційно організовані іспити, співбесіди, курсові та проектні роботи, екстернат, комп'ютерні інтелектуальні тестуючі системи.

Серед усіх технічних засобів, які є органічним компонентом навчального процесу, комп'ютер сьогодні є найважливішим у процесі навчання іноземних мов.

Одним із основних завдань викладача у процесі дистанційного навчання є створення власних веб сторінок.

Засобами ІКТ при дистанційному навчанні є:

- дистанційні курси;
- електронна пошта;
- форум та блоги;
- чат;
- теле і відео конференції.

Розглянемо можливості використання блогу під час навчання іноземної мови. У цьому випадку викладач має можливість працювати зі студентами в мережі Інтернет, розміщуючи на сторінці ряд завдань, тестів, які необхідно виконати

студенту самостійно за час його навчання. Блог дає чудову нагоду відповідати на запитання студентів у будь який зручний час, обговорювати проблематику запропонованої теми. Однією з переваг блогу у викладанні є можливість викладання пакету документів, необхідних студенту у процесі навчання (навчальна програма викладача, графік консультацій викладача тощо).

Використання блогу стимулює самостійну активність здобувачів освіти, підвищує мотивацію, незалежність, і це призводить до підвищення самоконтролю в процесі навчання, до прагнення пізнати та знайти найпотрібнішу інформацію. Отже, підвищується якість виконання роботи, оскільки студент не обмежений рамками заняття.

При використанні блогу студент має можливість розміщувати свій матеріал, презентації та залишати власні судження, які будуть доступні всій групі.

Відповідно до запропонованої методики, викладач працює зі студентами автономно, даючи їм свободу вибору виконання завдань, але водночас, спрямовуючи, контролюючи та коригуючи процес навчання іноземної мови, що безсумнівно впливає на продуктивність та якість виконуваної роботи.

Програми дистанційного навчання будуються на базових підручниках, що містять основну навчальну інформацію, причому ці підручники не обов'язково можуть бути орієнтовані на дистанційне навчання, але мають містити основну інформацію, надавати основні знання. Додатково до підручників використовуються професійно орієнтовані методичні розробки відповідних курсів, аудіо матеріали, відеозаписи, компактні диски та нарешті можливості комп'ютерних телекомунікаційних технологій, таких як електронна пошта, голосова пошта, електронні конференції, електронна дошка оголошень, програмні системи в Інтернет та інші.

Кожна форма дистанційних телекомунікацій має власну специфіку і може визначати особливості освітнього процесу і навпаки, необхідність застосування тих чи інших освітніх технологій потребує пошуку адекватних їм телекомунікаційних засобів та інформаційних технологій. Так, наприклад, інтенсивність та частота взаємодії викладача та студента не дуже велика під час індивідуальних занять останнього, тому для забезпечення таких занять та консультацій достатньо можливостей електронної пошти. Для дистанційних занять групи, де кількість і якість освітніх взаємодій визначає ефективність всього навчання, більш прийнятним фахівці визначають режим телеконференцій. Вимагає багаторазового повторення та самоконтролю

робота з корекції вимовних навичок, поповнення лексичного словника, узагальнення знань у сфері граматики тощо.

Незважаючи на потребу в покращенні, майбутнє дистанційного навчання видається світлим. Збільшення числа здобувачів освіти, що відвідують групи дистанційного навчання, наголошує на необхідності всебічного та продуманого розвитку дистанційної освіти і має стати освітньою моделлю майбутнього. Незважаючи на витрати, координацію та навчання, які повинні бути включені до програми, великий потенціал для доставки та отримання освітніх програм у віддалені місця та з них. Завдання полягає в тому, щоб розробити рентабельні та ефективні з точки зору освіти системи для використання в новому тисячолітті нових технологій, які дозволяють вперше в історії електронне навчання здобувачів освіти зіштовхуватися віч-на-віч на відстані.

Ганчук Яна

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЇ Е-НАВЧАННЯ

Постійний та стрімкий розвиток дигітальних технологій, закономірно вплинув на їх використання не тільки в повсякденному житті, але і в навчанні. Проте все частіше постає питання диференціації понять змішаного навчання та Е-навчання.

На думку М. Грайн, змішане навчання — це поєднання одиниць Е-навчання та очних сесій. Ця форма навчання та викладання розвивалася на основі усвідомлення того, що чисте Е-навчання не завжди призводить до високих результатів у самостійному навчанні та невмотивованості учасників [1]. У свою чергу Дж. Хандке вважає, що змішане навчання тепер є організацією навчання, яка, окрім онлайн-елементів, також інтегрує очні заняття з різною частотою комбінування [2, с. 53].

Е-навчання може мати різні технологічні компоненти: веб-базовані навчальні блоки з текстами для завантаження, відеоконференції, онлайн-заходи тощо. Як правило, для його реалізації використовується навчальна платформа, на яку завантажуються навчальні блоки, створюються опитування,

активуються функції написання та коментування дописів на форумах та спілкування один з одним у чатах.

Е-навчання, як правило, відноситься до всіх форм навчання, які використовують електронні або дигітальні технології. Однак у більш вузькому сенсі це означає цілі навчальні одиниці з певної теми, які пропонуються у формі мультимедіа [3, с.216].

Успішність реалізації Е-навчання досягається у комбінуванні самостійної роботи онлайн та спільної роботи очно [4, с. 223].

У результатах дослідження проведеного О. Лу та А. Хуангом зазначається, що використання змішаного навчання як технології Е-навчання підвищує мотивацію серед учасників навчального процесу, підвищує його ефективність, що є важливим для покращення навичок вирішення проблем, критичного мислення, загальної взаємодії та групової згуртованості між учасниками. Проте особливо підкреслюється необхідність зручності використовуваної системи, тобто передусім навчальної платформи. Не менш важливими є володіння дигітальною компетентністю не тільки викладачів, а й студентів, що полегшує розуміння роботи як із платформою, так і з дигітальним форматом навчального матеріалу [4, с. 228].

Таким чином, вдале змішування очних зустрічей та онлайн роботи впливає на ефективність результатів навчання та здобуття необхідних навичок.

Список літератури

1. Grein M. Blended Learning. Ein aktueller Überblick. 2018. URL: <https://www.vhs-lernportal.de/wws/9.php#/wws/anleitungen-und-handreichungen.php?sid=49940203500233442257272817282820S123c2a7> (дата звернення: 19.05.2022).
2. Handke J., Schäfer A. E - Learning , E - Teaching und E - Assessment in der Hochschule : eine Anleitung. München: Oldenbourg Verlag. 2012. 368 S.
3. Kerres M. Mediendidaktik. Konzeption und Entwicklung mediengestützter Lernangebote. 5. Auflage. Berlin: de Gruyter Oldenbourg. 2018. 546 S.
4. Lu O., Huang A., Huang J., Lin A., Ogata H. & Yang S. Applying learning analytics for the early prediction of students' academic performance in Blended Learning. In: Educational Technology & Society 21 (2). 2018. P. 220-232 .

СКОРОЧЕННЯ ЯК ФОРМА УТВОРЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ

Сучасна англійська мова, так само як і багато інших мов, переживає «неологічний бум». Кількість інновацій на лексичному рівні не піддається точним підрахункам, оскільки неологізми виникають не в мові як в системі об'єктивно існуючих, соціально-закріплених знаків, а в реалізації цієї системи.

Серед нерегулярних способів утворення морфологічних неологізмів найбільш продуктивними є скорочення, які відображають тенденцію до раціоналізації мови, до економії мовних зусиль. З чотирьох видів скорочень (аббревіатури, акроніми, усічення, злиття) переважають усічені слова. Так само як і на попередніх етапах розвитку мови, основним типом усічень є апокопа (усічення фінальної частини). При цьому усіченню піддається ціла морфема: anchor – anchorman оглядач новин, який координує теле - чи радіопроекти. Detox – detoxification частина лікарні або клініки, де лікують алкоголіків і наркоманів.

Приклади усічення середини слова (синкопи) нечисленні: ecotecture - ecological architecture – архітектурний дизайн, що підкоряє завдання сьогодення завданням охорони навколишнього середовища.

Змішаний тип усічення непродуктивний: scrip – prescription. Слід зазначити, що усічення позбавленні яскравого стилістичного забарвлення, і, відповідно, обмежені рамками розмовної мови.

Серед скорочень помітне місце займають аббревіатури і акроніми. Аббревіатури склали значну частину неологізмів і їх кількість постійно зростає. При розгляданні проблем навколишнього середовища, виникла значна кількість «екологічних» неологізмів, таких як – NOPE (Not On Planet Earth), NOTE (Not over there, either), BANANA(Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anything). Фактично, до цих інновацій належать і неологізми типу GOOMBY(get out of my back yard), для позначення людини, що протестує проти розташування поруч із нею небезпечних об'єктів [2, с. 22].

Обмеження на вживання акронімів приписані денотативним значенням слів, що входять в них. Так, одиниці типу MIPS, RAM (random-access memory), ROM (read-only memory) обмежені у вживанні рамками комп'ютерної техніки; PINS (Persons in need of supervision), SWAT (special weapons and tactics) вживаються в юриспруденції; DOMSAT (Domestic

satellite), GUIDO (guidance officer) – в аерокосмонавтиці; MEDLARS (Medical Literature Analysis and Retrieval System) – в медицині. На особливу увагу заслуговують акроніми, що вживаються в сфері освіти: TEFL (Teaching English as a Foreign Language), всім відома Міжнародна організація викладачів англійської мови як іноземної IATEFL (International Association of Teachers of English as a Foreign Language); в сфері охорони навколишнього середовища: UNEP (United Nations Environmental Program), ADAPTS (Air Deliverable Antipollution Transfer System).

Злитті слова відіграють важливу роль в сучасній розмовній і газетно-публіцистичній мові, тобто в тих стилях мовного спілкування, де прагнення до оперативності викладу особливо відчутно [1, с. 50]. Наприклад,

Actorvist (actor + activist), п добре відома особа, знаменитість, особливо кінозірка, яка бере участь у політичних дискусіях та дебатах.

Affluenza (affluent+ influenza), п надмірна матеріальна зацікавленість, яка вимагає виснажливої праці і неодмінно веде до перевтоми, стресів.

Boomburb (boom+suburb), п приміський район, що зростає дуже швидкими темпами.

Chugger (charity+migger), п людина, яка збирає гроші на благодійність на вулиці.

Виникнення нових реалій, зумовлює появу найновітнішої інноваційної лексики, яка потребує системного аналізу, унормування та закріплення в лексикотермінографічній літературі. Засоби масової інформації чи не найактивніше використовують неологізми.

1. Волков С.О. Неологизмы и внутренние стимулы языкового развития. Л.: Наука, 1983. 278 с.
2. Зацний Ю.А. Інновації в словниковому складі англійської мови початку XXI століття. Вінниця: Нова школа, 2004. 359 с.
3. Daily Express [Електронний ресурс]. Режим доступу. URL: <http://www.express.co.uk/news/uk>
4. Economist [Електронний ресурс]. Режим доступу. URL: <http://www.economist.com>

АВТОНОМНИЙ СТУДЕНТ: ОСНОВНІ РИСИ

У своїх дослідженнях педагоги використовують термін «автономія учня (студента)», під яким розуміють «почуття відповідальності за свою діяльність»; «здатність до незалежних і самостійних дій, критичної рефлексії, прийняття рішень»; «здатність самостійно управляти процесом свого навчання відносно всіх його основних компонентів: цілей, змісту, засобам і способам діяльності»; «здатність особистості свідомо здійснювати продуктивну освітню діяльність, направлену на створення особистого освітнього продукту, рефлексувати і оцінювати цю діяльність, прийняття на себе відповідальності за процес і продукт цієї діяльності як результату самовизначення і саморозвитку особистості» [1, с. 116].

Зарубіжні дослідники в своїх роботах з навчальної автономії роблять спроби охарактеризувати «автономного студента». М. Брін і С. Манн формують наступний опис автономного студента, який, як вони вважають, повинен володіти наступними якостями [2, с. 134-136].

1. Новий психологічний статус студента, новий образ існування, студент відчуває відповідальність за навчальний процес.

2. Бажання навчатися. Позиція «я дійсно *хочу* це зробити», а не «я роблю це, тому що я *зобов'язаний* це робити» або «тому що хтось вимагає, щоб я це зробив». Внутрішня мотивація. Зовнішня мотивація («я хочу це вивчити, тому що це допоможе мені досягти ...»).

3. Самоопанування і впевненість в собі.

4. Метакогнітивні вміння. Прийняття рішень – *що* вчити, *коли*, *де*, за допомогою чого. Конструктивне використання порад оточуючих.

5. Готовність студента до змін. Здатність вносити зміни в навчальний менеджмент.

6. Самостійність, незалежність. Здатність мислити, діяти, здійснювати вчинки, виходячи з власних спонукань, інтересів і цілей. Незалежність від викладача, самостійність у виборі навчальних матеріалів, стратегій.

7. Стратегічний підхід до навчання. Активність студента. Інтерес, цікавість. Використання зовнішніх джерел інформації з найбільшою користю. Усвідомлення чому, навіщо і як він навчається.

8. Здатність до співпраці та вміння «вести переговори» з викладачем та іншими студентами, щоб знайти найкраще застосування навчальних ресурсів, що знаходяться в його розпорядженні.

Багато зарубіжних методистів відзначають, що «повністю автономний» студент це скоріше ідеал, ніж реальність, тому слід говорити про різні рівні автономності. Д. Ньюнан описує п'ять рівнів формування навчальної автономності студента [2, с. 194-201].

Перший рівень Д. Ньюнан називає рівнем усвідомлення (awareness) студентами навчальних цілей і завдань. Важливим на цьому рівні є «знайомство» студентів зі змістом навчання і стратегіями вивчення матеріалу.

Другий рівень – рівень залученості (involvement) передбачає можливість вибору свого способу вирішення завдання з ряду запропонованих.

Третій рівень – безпосередня участь самого студента в модифікації (intervention). На цьому рівні студенти навчаються видозмінювати і адаптувати завдання і зміст навчальних матеріалів.

Четвертий рівень – створення (creation). Важливим є те, що студенти намагаються розробити свої власні вправи та завдання (наприклад, підготовка питань для перевірки розуміння тексту або складання анкети на обрану тему).

П'ятий рівень – вихід за межі класної кімнати (transcendence). Організація самостійного навчання за межами класної кімнати і проведення власних досліджень.

Отже, в результаті аналізу науково-методичної літератури нами було встановлено, що автономний студент, як суб'єкт освітнього процесу має наступні характеристики:

1) може розпізнати, про що йде мова на занятті (цілі, зміст, раціональні форми / прийоми організації, планування, контролю), тобто для нього немає необхідності в виголошенні цілей заняття і цілей навчання викладачем; 2) може сформулювати і доформулювати власні цілі навчання; 3) володіє ефективними стратегіями і техніками навчально-пізнавальної діяльності; 4) може визначити, які навчальні стратегії не є для нього ефективними (більше не функціонують) і вибрати інші, відповідні даному моменту або потребі; 5) може оцінити власний успіх, відстежити своє просування, відкоригувати у разі потреби; 6) охоче, з готовністю приймає відповідальність за своє навчання; 7) у разі невдачі шукає причину збоїв і відхилень, а не винних в його невдачах; 8) вміє відкинути стандартні рішення і знайти нові, оригінальні; 9) передбачає кілька можливих варіантів вирішення проблем і вибирає оптимальні.

Список літератури:

1. Дмітренко, Н. Є. (2019). Педагогічна характеристика автономного студента: *Збірник наукових праць «Педагогічні науки» ХДУ, LXXXVI*, 114-119.
2. *Autonomy and independence in language learning* (1997). Edited by Phil Benson and Peter Voller. London and New York: Longman.

Довгалюк Таміла, Глазунова Тамара

МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФІЛЬМУ “PLACES IN THE HEART”

В умовах вивчення іноземної мови поза мовним середовищем, постає питання вибору змісту навчання, зокрема іншомовного матеріалу. Якщо у якості навчальної аудиторії виступають студенти педагогічного ВНЗ з рівнем мови B1 / B2, доречно запропонувати використання автентичних матеріалів, створених носіями мови не для навчальних цілей. Прикладом таких матеріалів є художні фільми, застосування яких у навчальних цілях має ряд переваг. Зокрема, художній фільм –засіб, у якому відображені цінності суспільства [2]. Відповідно, використання фільмів у навчальних цілях створює умови для міжкультурного обміну, і, як наслідок, є цінною інтелектуальною вправою у розшифруванні інших культур [1; 3].

У виборі фільму слід керуватись критеріями соціокультурної цінності, тематичної відповідності, мовної доступності. Вибір фільму *Places in the Heart* пояснюється його сюжетом з багатим історичним фоном, різноманітними соціальними, морально-етичними проблемами на його тлі, а також яскравими культурологічними рисами.

Дія фільму відбувається у Техасі, США, під час Великої Депресії. Една Сполдінг, молода жінка, яка втратила чоловіка (офіцера поліції), вимушена взяти на себе управління фермою та «давати раду» собі та сім'ї у нелегкі часи тотального дефіциту.

Фільм надає підґрунтя для обговорення наступних проблем:

1. Велика Депресія у США.

2. Расизм та його прояви (Ку-Клус-Клан, нацизм, голокост, суд Лінча).
3. Родинні стосунки (ролі в сім'ї, вірність / зрада).
4. Гуманізм (домога сусідів та друзів вдові та її сім'ї в скрутні часи, співчуття у відношенні до чорношкірих).
5. Мужність самотньої жінки в час випробувань.
6. Віра в Бога, каяття, прощення.
7. Природні явища (торнадо, гроза).

При обговоренні фільма можна виходити за рамки сюжету, а також географічні та історичні рамки, що уможливило проведення паралелей між американською та українською культурами. Важливою є також можливість залучення особистого досвіду студентів, які в обговоренні можуть поділитись сімейними спогадами та історіями, які мали місце за подібних обставин.

Наведемо приклад комунікативного завдання для розвитку уміння висловлювати мовленнєві функції «висловлення думки», «запит про думку співрозмовника» у ході обговорення проблем, що підіймаються у фільмі:

Using the prompts below, discuss the following problems in pairs:

Neutrally expressed opinions: If you ask me..., As far as I am concerned..., The way I see it..., To be honest... In my view...

Strongly expressed opinions: I strongly believe..., I really think...

Asking for opinions: Where do you stand on the issue of... What do you think about... What's your attitude to...

Problems for discussion:

1. Racism is not a typically American phenomenon.
2. Husbands' and wives' responsibilities and duties in the family should be discussed and equally shared.
3. Nowadays it's as difficult for a single woman to survive as it was in the times of Great Depression.

Обговорення наведених вище проблем у ході виконання комунікативно-орієнтованих завдань можливе при вивченні дисциплін «англійська мова», «країнознавство», «комунікативна граматики».

ЛІТЕРАТУРА

1. Cardon, P.W. Using films about the nature of cross-cultural stereotypes in intercultural business communication courses. *Business communication quarterly*. 2010. № 73 (2). P. 150 –165.
2. Cloete, A.L. Film as medium for meaning making: A practical theological reflection. *Theological Studies*. 2017. № 73(4).
3. Wang, T. & Yu, G. (2018). English Film Appreciation from the Perspective of Cross Cultural Communication. *Theory and Practice in Language Studies*. 2018. № 8(6). P. 681- 685.

Дробаха Лариса

РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ШЛЯХОМ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ

На сучасному етапі розвитку освіти основним завданням залишається навчання учнів мислити. У зв'язку з модернізацією освіти процес навчання повинен враховувати інтереси та здібності учнів. Серед основних засобів розвитку творчості на уроках іноземної мови можна виокремити такі, як створення сприятливої атмосфери на уроці, доброзичливість з боку педагога, використання власного прикладу творчого підходу до виконання завдань, розвиток допитливості і висловлювання оригінальних ідей щодо вирішення поставлених цілей. Учні мають різні здібності, що потрібно враховувати під час виконання творчих завдань. Одні мають багате уявлення і можуть без великих зусиль вигадувати щось незвичайне. Інші навпаки відчувають великі труднощі та напруження, якщо їм пропонуються творчі завдання, а не репродуктивні. Тому під час креативного підходу слід пропонувати такі завдання, де учні матимуть можливість проявити свої здібності та таланти на заняттях з іноземної мови.

Завдання, які включають роботу з поетичними текстами, дозволяють удосконалювати слухопромовні навички учнів та розширювати їхній словниковий запас. Завдання такого типу може передбачати як літературний переклад, так і написання власного вірша по темі з використанням визначених зворотів або назв. Якщо опрацювати мовні ситуації, то можливими

завданнями можуть бути власне продовження історії або зміна її сюжету з новими героями. Корисними є завдання порівняння літературної версії твору з її екранізацією, інсценування сцен з прочитаного твору, ілюстрацій до прочитаних творів. Головним залишається факт, що творчі проекти не повинні бути примусовими та частими. Лише тоді вони мають позитивний ефект під час навчання учнів.

Зарічанська Наталія

ВИКОРИСТАННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

З перетворенням України на самостійну державу освіта стала власною справою українського народу, а одним із стратегічних завдань реформування освіти в Українській державі, висунутих Державною національною програмою «Освіта», є формування освіченої, творчої особистості. Шляхи ж реформування змісту загальноосвітньої підготовки передбачають «формування гуманітарного мислення, опанування рідною, державною та іноземними мовами».

В умовах гуманізації освітнього процесу в цілому доцільним є використання можливостей іноземних мов для формування особистості студентів. Відбувається зміна мети навчання й виховання, в ролі якої виступає не сукупність знань, умінь і навичок, а вільний розвиток особистості людини. [2].

Основний зміст впровадження особистісного підходу до навчання іноземних мов полягає у формуванні комунікативної компетентності, яка складається з трьох основних видів: мовленнєвої, мовної та соціокультурної. За умов усвідомлення переходу від традиційного підходу вивчення іноземних мов до особистісно-орієнтованого студент стає суб'єктом власного особистісного та професійного розвитку.

Центральним положенням особистісного підходу у вищому педагогічному навчальному закладі є новий погляд на особистість студента і викладача університету, що включає такі основні позиції: особистість студента є унікальним явищем, тому вона гідна поваги (навіть якщо не є зразковою);

особистість, її професійний розвиток є метою педагогічної системи університету; студент не об'єкт, а суб'єкт психолого-педагогічної підготовки.

Згідно з дослідженнями В.Будака, О.Пехоти, А.Старєва, В.Шуляр, особливостями реалізації особистісно орієнтованого підходу в процесі професійної підготовки майбутніх учителів виступають наступні положення: навчальний процес проектується педагогічним колективом і педагогом, зокрема, на основі визначення і врахування потреб, бажань та можливостей студента згідно з його особистісним діагностуванням; у процесі навчання використовуються такі активні форми і методи навчання, як діалог, полілог, створення «ситуації успіху», драматизація дидактичних ситуацій, рольові ігри, індивідуальні заняття, творчі роботи, проблемні заняття.

Особистісно-орієнтоване навчання іноземних мов розглядається нами як таке, що базується на урахуванні особистісних якостей та інтересів студента і сприяє подальшому їх розвитку. Організація особистісно-орієнтованого навчання іноземних мов трактується нами як процес створення у вищих закладах освіти таких педагогічних умов, які сприяють активному розширенню комунікативної компетентності студентів та становленню їх суб'єктності у процесі особистісно-орієнтованої розвивальної взаємодії в системі «викладач-студент».

Під традиційним підходом маємо на увазі так званий «teachercentered approach», тобто такий підхід, за якого в центрі навчального процесу був учитель, викладач, який повідомляв студентам готові істини. Цей підхід не передбачав співробітництва викладача зі студентами. За часів перебудови, коли держава проголосила себе «відкритою» і насправді відкрила дорогу експериментам, пошукам нових шляхів удосконалення освіти, впровадженню нових освітніх технологій, неабиякого поширення набув так званий «learner-centered approach», який передбачав центром навчального процесу зробити учня, студента, того, хто вчиться. Такий підхід вимагав спілкування викладача зі студентами як з рівними собі.

Оскільки ні викладач, ні студент психологічно не були готові до рівноправного спілкування, підхід, у центрі якого було поставлено учня чи студента, почав «сходити на нівець», не даючи бажаних результатів. Саме тоді прийшов новий для нас, але дуже поширений у Європі «person-centered approach» – особистісно-орієнтований підхід, за якого для успішного розвитку процесу навчання однаково важлива як і особистість вихованця, так і особистість викладача, кожен з них стає суб'єктом власного розвитку.

Розроблені методики, вправи для навчання студентів іноземних мов з використанням особистісно-орієнтованих технологій навчання. При цьому використовуються різноманітні методи як традиційні, так і не характерні для вітчизняної вищої школи. Це, зокрема, аудіовізуальні методи (audio-visual), різні види дискусій (discussions), демонстрування та виставка (demonstration and exhibition), гра (game), спостереження (observation), лекція (lecture), програмоване навчання (programmed instruction), експеримент (experiment), мікронавчання (microteaching), протоколи (protocols), рольові ігри (role playing), моделювання (simulation), дебати (debate), форум (forum), круглий стіл (round table), «мозкова атака» (brain storming), вирішення проблеми (problem solving), рефлексивне навчання (reflective teaching), та деякі інші.

Таким чином, узагальнюючи вищезазначене, ми доходимо висновку, що найефективнішим методом навчання іноземним мовам, на сьогодні, є особистісно орієнтований підхід.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід : рефлексивний аналіз застосування / Н. М. Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : бібліотека з освітньої політики під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2014. – 45-51 с.
2. Браже Т. Г. Развитие чувства нового / Т. Г. Браже, Ю. Н. Кулюткин. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.pomorsu.ru/avru/proect/sbornik2004/395.htm-19к
3. Волченко О. М. Формування комунікативної компетенції майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах : дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Волченко О. М. – К., 2006. – 261 с.

LANGUAGE GAMES TECHNIQUES FOR TEACHING NEOLOGISMS

Any language is living and constantly transforming, finding greater depth in its vocabulary and new forms. There are changes in a language that come gradually, with the development and transformation of society, and there are those that are very easy to notice by reading contemporary literature or communicating with native speakers. The latter include neologisms. In the context of discussing the ways of forming new words, we will dwell specifically on the phenomenon of language play and the techniques that can be used in teaching new words.

Language play has always appealed to native speakers due to its non-standard nature, the possibility of conducting a kind of “linguistic experiment”. According to David Crystal, “language play occurs when people manipulate the forms and functions of language as a source of fun for themselves and/or for the people they are with. Everyone, regardless of cognitive level, plays with language or responds to language play.” [1] However, adults should use it only after mastering the normative methods of verbal communication.

The Stylistic Encyclopedic Dictionary of the Russian Language, edited by M. Kozhina, defines language play as “a certain type of speakers’ speech behavior based on a deliberate (conscious) violation of the system relations of a language, i.e. on the destruction of the speech norms in order to create non-canonical language forms and structures, which as a result of this destruction acquire expressive meaning and ability to create aesthetic and stylistic effect”. [3, c. 658]

S. Kapkova distinguishes several levels of language play:

- phonetic level (various departures from the phonetic norms: repetitions, onomatopoeia (sound imitation, resemblance to non-speech sounds),
- spunerism (transposing the initial syllables of two words in places);
- morphological (this group includes authorial neologisms);
- lexical and stylistic (pun), and graphic (graphic highlighting of elements of a word or text, insertion of graphic symbols). [2]

Many different techniques can serve as the basis for the creation of language play at all levels of speech. In this paper, it makes sense to mention some of them:

- playing on polysemy;
- playing on sound proximity – homonymy (the main pun technique);
- intertextual polysemy – allusion (reference to another well-known text

or phraseology, often retains the form of the original text, but the elements are changed);

- polysemy with inserted new formations – creation of neologisms;
- paronymy – a paronymic replacement of words (based on partial sound similarity) in a stable collocation;
- the effect of deceived expectations (creates a contrast between the reader's expectations and the result: expectations are not met);
- the effect of comic shock (is naturally perceived; contamination is often used);
- plays with graphics, spelling and punctuation (for example, graphic highlighting of part of a word or replacement of its elements with graphic symbols);
- reinterpretation of the existing words – creation of semantic neologisms;
- playing on affixes;
- conscious creation of a defect, a deliberate linguistic error;
- non-canonical use of linguistic means – violation of the principle of combination of words or cause-effect relations;
- personification – humanization of an image;
- stylistic contrast (mixing words and collocations from different styles);
- contamination of phraseological units and their dephraseologization.

Using language play demonstrates a number of trends: emancipation of texts, their transformation into a testing ground for new means of creating imagery, finding convenient and original forms of realization of authorial intentions, one of the ways to reveal the deep expressive potential of a language system. This is especially true for e-media, which are an organic part of online communication space, where information is conveyed through textual processes and beyond.

The language play has a great potential for further research, because in the modern world and with unlimited access to information on the Internet it is possible to find a number of other techniques and analyze them.

References:

1. Crystal D. Language play and linguistic intervention. URL: <https://www.davidcrystal.com/Files/BooksAndArticles/-3930.pdf> (дата звернення: 24.05.2022)
2. Капкова С. Ю. Языковая игра как способ реализации комического. *Universum: Филология и искусствоведение*. 2014. № 2 (4). URL: <https://7universum.com/ru/philology/archive/item/1008> (дата звернення: 24.05.2022)

3. Стилистический энциклопедический словарь русского языка. Под ред. Кожиной М.Н. 2-е изд., испр. и доп. М., 2006. 696 с.

Камінська Марина

ГРАМАТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ

Поділ складних випадків перекладу на граматичні та лексичні явища — досить умовний, адже в кожній мові граматичне тісно пов'язане з лексичним і спосіб передачі в перекладі граматичних форм і конструкцій нерідко залежить від їх лексичного наповнення. Одне й те ж граматичне явище залежно від конкретного лексичного вираження може перекладатися різними способами. Однак існують певні загальні закономірності співвідношення та відповідності граматичних форм і конструкцій мов оригіналу і перекладу, тому докладний опис таких співвідношень, орієнтований на переклад, видається не тільки доцільним, а й необхідним, аби достатньо чітко уявляти, які можливості має перекладач у своєму розпорядженні для адекватної передачі у перекладі граматичних явищ оригіналу.

Обов'язковою умовою адекватного перекладу є вміння правильно аналізувати граматичну будову іншомовних речень, правильно визначати граматичні труднощі перекладу й конструювати речення у перекладі відповідно до норм мови і жанру перекладу. Зрозуміло, що перекладач повинен бути добре обізнаним з граматичними особливостями вихідної та цільової мов, основами теорії перекладу взагалі та науково-технічного перекладу зокрема, а також із перекладними відповідниками у галузі граматики та лексики, перекладацькими трансформаціями, способами перекладу різних мовних та мовленнєвих явищ. Все це становить частину загальної компетенції перекладача, яка, звичайно, значно ширша від означеної нами. Для перекладача науково-технічної літератури особливо важливе знання предмета перекладу -- він повинен орієнтуватися у тій предметній галузі, до якої належить призначений для перекладу текст. Під час перекладу потрібно правильно зрозуміти зміст речень, смислові відношення між реченнями та значення метатекстових елементів, що беруть участь в організації тексту. Природно, що найбільший комплекс граматичних проблем перекладу пов'язаний із

розумінням синтаксичної структури та морфологічного складу речень як мовних елементів, що є безпосередніми носіями предметної інформації.

Як відомо, англійська і українська мови належать не тільки до різних гілок індоєвропейської родини мов (перша — до германської, друга — до слов'янської), а й до різних структурних типів мов: перша — переважно аналітична мова, де граматичні відношення у реченні передаються вільними граматичними морфемами, а друга — флективна мова, де граматичні значення й відношення передаються за допомогою зв'язаних граматичних морфем -- флексій. Саме розбіжності в будові мов, у наборі їхніх граматичних категорій, форм та конструкцій і становлять першу велику групу граматичних труднощів перекладу. Так, в українській мові немає артиклів, герундія, часових форм дієслова груп Continuous та Perfect, складних підметових та додаткових інфінітивних конструкцій, а в англійській мові -- дієприслівників, категорії роду іменників і прикметників тощо. Певні відмінності існують у побудові речення: на відміну від української мови, де група підмета нерідко може міститися після групи присудка, в англійській мові порядок головних членів речення значно фіксованіший, що може вимагати перебудови речення при перекладі.

Друга група граматичних труднощів перекладу пов'язана з різним обсягом змісту подібних у двох мовах форм і конструкцій. Так, форма теперішнього часу дієслова- присудка в українській мові відповідає за своїм змістом англійським відповідним формам Present Indefinite, Present Continuous та частково Present Perfect, а форма родового відмінку українського іменника може відповідати за своїм граматичним значенням англійській прийменниково-іменниковій конструкції "of + N" або формі загального відмінку іменника в препозиції до іншого іменника.

Третю групу граматичних труднощів перекладу складають ті граматичні явища мови тексту оригіналу, що мають відмінні від відповідних граматичних явищ мови перекладу функціональні характеристики: наприклад, форми однини і множини іменника наявні і в українській, і в англійській мовах, однак форми конкретних іменників можуть не збігатися (англійське evidence вживається тільки в однині, але може перекладатися формою і однини, і множини).

Ще одна група граматичних труднощів перекладу складається з тих граматичних явищ, що мають різні частотні характеристики в англійській та українській науково-технічній літературі. Так, у першій частотність форм

пасивного стану дієслова-присудка значно більша, ніж у другій, тому в перекладі такі форми нерідко доводиться замінювати на форми активного стану. Такі труднощі викликані розбіжностями у мовностилістичних нормах текстів мовами оригіналу й перекладу.

Певні труднощі для перекладачів-початківців становлять граматичні омоніми — формально тотожні граматичні форми або конструкції, що мають різне граматичне явище (наприклад, дієслово *to do* може вживатися як допоміжне дієслово у заперечувальних та питальних реченнях, дієслово-репрезентант попереднього дієслова та як смислове дієслово).

Таким чином, у роботі зі складними граматичними зворотами в процесі перекладу важливо упорядкувати і систематизувати знання у практичному аспекті з метою його використання у роботі. Важливого значення також набуває і корекція граматичних вмінь та навичок під час підготовки фахового перекладача.

ЛІТЕРАТУРА

1. Карабан В.І., Борисова О.В., Колодій Б.М., Кузьміна К.А. Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі. – Вінниця, 2003. 208 с.
2. Карабан В.І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову. Навч. посібник довідник для студентів вищих закладів освіти. –Вінниця: Нова книга, 2003. 608 с
3. Darwish, A. Elements of translation. Melbourne, Australia: Writescop. 2010. 308 p.

Кириленко Валерій, Ромащук Ольга

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ ОСВІТИ

Нинішній розвиток вищої освіти в Україні характеризується особливою інтенсивністю та масштабами перетворень, зумовлених пандемією COVID-19 та повномасштабним вторгнення Російської Федерації в Україну. Це, в свою чергу, викликало необхідність переведення освітнього процесу на дистанційну форму. Відповідно у педагогічній науці на першому місці опинилася проблема створення та використання електронних освітніх систем дистанційного навчання.

Наявні інформаційні технології, а також створене людиною штучне інформаційне середовище здатні повернути багатьом людям комунікаційні можливості, яких їх позбавила природа, екологічні катастрофи, військові конфлікти або людське насильство. Саме в цьому і полягає головна гуманістична ідея використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, а також в інших сферах матеріального і духовного життя людини. Розвиток ІКТ в найближчому майбутньому відкриє нові можливості для отримання інформації, перетворення її в знання і використання отриманих знань на практиці.

Таким чином, інформаційному суспільству необхідно розробити нову модель дистанційної освіти – з урахуванням його етичних, психологічних, правових і моральних принципів, а також теоретичних і методологічних основ, фінансування, організаційного і технічного забезпечення, підвищення ефективності освітнього процесу, професійної підготовки кадрів і оцінки якості освіти.

Вивчення психолого-педагогічних засад дистанційного навчання є необхідною умовою його застосування. Розробка психологічних засад ефективності дистанційного навчання сприятиме вирішенню його провідного соціального завдання – забезпеченню можливостей здобуття неперервної освіти будь-якого рівня та якості й створенню умов для безперервного саморозвитку кожній людині незалежно від віку, статі, стану здоров'я і матеріального становища, індивідуально-психологічних особливостей тощо [1].

Інформаційне суспільство висуває щодо своїх громадян нові, серйозні вимоги до організації сучасного освітнього середовища, воно надає й нові можливості щодо його досягнення та підтримки. В першу чергу, це пов'язано з необхідністю впровадження дистанційного навчання, яке, порівняно із традиційним, має низку певних особливостей, з яких найбільш важливими є наступні:

1. Традиційне навчання (наприклад, така його інституція, як початкова школа) може, тією чи іншою мірою, бути обов'язковим для громадян. Дистанційне – здійснюється виключно за бажанням, навіть якщо таке бажання є вимушеним. У будь-якому випадку необхідність дистанційного навчання повинна бути усвідомлена студентом.

2. Дистанційне навчання, знову ж таки саме завдяки своїй специфіці, було більш доступним для людей дорослого й похилого віку; тому саме вони й становили його основний контингент.

3. У системі дистанційного навчання об'єктивний контроль за діями та знаннями студента ускладнений у зв'язку з труднощами щодо його ідентифікації за умов віддаленого доступу. Тож особливого значення набуває мотивація, яка вже не може бути «зовнішньою», а виключно «внутрішньою», в підґрунті якої полягає дійсний запит на навчання. Але так як і в традиційному навчанні, його ефективність беззаперечно залежить від готовності студентів до нього, тому проблема готовності до навчання, її оцінки, формування та підтримки потребує докладного розгляду [2].

Зазначимо, що технології дистанційного навчання, здійснюваного за новими інформаційними технологіями, мають істотні особливості. Це зумовлено насамперед значним дидактичним потенціалом, особливо в останніх системах дистанційного навчання, які поєднують інформаційно-комп'ютерні технології навчання із комунікативними і можуть реалізувати всі можливості інтелектуальних і гіпертекстових систем. У зв'язку з цим з'явилися деякі нові параметри технологій, а деякі – зазнали істотних змін. Так, наприклад, в умовах дистанційного навчання істотне значення мають особливості залучення студентів до пошуку потрібних інформаційних ресурсів. Технологія навчальної діяльності включає систему засобів і способів їх використання у навчальному процесі. Стрижнем цих засобів є навчальні впливи, а їх поєднання у системи і засоби використання цих впливів утворюють спосіб управління діяльністю студентів.

Отже, ефективно організована навчальна діяльність у віртуальному освітньому просторі характеризується самостійним пошуком інформації у гіпертексті, конструюванням власного освітнього середовища та індивідуальної освітньої траєкторії, самостійною постановкою завдань, необхідністю прийняття рішень щодо використання потенційностей середовища, перебиранням на себе функцій управління власною навчальною діяльністю тощо. Все це важливі психологічні умови для інтелектуального розвитку студентів в умовах дистанційного навчання.

Список використаних джерел

1. Дистанційне навчання: психологічні засади : монографія / [М.Л. Смульсон, Ю.І. Машбиць, М.І. Жалдак та ін.] ; за ред. М.Л. Смульсон. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. – 240 с.

2. Кириленко В. В., Кириленко Н. М., Крижановський А. І., Ромашук О. І. Психологічні особливості дистанційного навчання у закладах вищої освіти: практичний досвід. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. Вінниця : ТОВ «Друк плюс», 2022. Вип. 63. 220 с., с. 29-39.

Козачишина Оксана

THE PROBLEM OF TRANSLATION UNIT

The problem of achieving faithfulness in translation is strongly related to that of the unit of translation, i.e. text length required to obtain proper equivalent.

It should be noted that the notion of the translation unit is rather conditional. One of the possible definitions was given by L.S. Barkhudarov: “By the unit of translation we mean the unit of the source text which can be found a correspondence to in the target text but separate elements of which have no correspondence in the source text”.

The unit of translation can be represented by any language element: from a morpheme to the whole text. The definition of the unit of translation depends on its textual function and contextual connections.

The most difficult cases are represented by the situations with maximum contextual connections, i.e. when the sign function of a separate language unit lies beyond the sentence or even the whole text. Extratextual connections demand from the translator rich background knowledge or even special preparation, the lack of which makes faithful translation impossible. Thus, looking for the basic unit of the translation in the target text we evaluate it from the standpoint of the system of connections defining content and structural-functional properties of the units making up the given text.

As it follows, a single word can hardly be taken as a basic unit of translation either in connected speech or in the language as a system. It is especially true for the so-called analytical languages like English, in which most words are usually

polysemantic and their meaning strongly depends on the environment. It is more likely to find a proper equivalent for a word combination at least because a word combination is already a small context.

The general rule of translation reads: the longer the source text, the bigger the chance to find the proper and correct translation equivalent. Much depends here on the variety of translation.

The basic unit for oral simultaneous or consecutive translation is the fragment of speech (or syntagma) with at least minimal formally and semantically sufficient context (logical and formally discrete blocks). Most scholars agree that the basic unit of written translation is the text at large and the unity of the text itself should be viewed as the main object of translation.

This approach was first scientifically grounded and substantiated in the work "Text and translation" (1985) by a German linguist Albrecht Neubert. The author explained his claim by a well-known fact that the resulting meaning of the text is qualitatively and quantitatively much more than the sum total of its elements (words or phrases). The text is characterized by a set of parameters which distinguish it from a non-text: informativity, coherence, cohesion, discreteness, connection with a certain type of texts etc. All these textual categories should be taken into account by a translator in order to create an equivalent text in the target language.

It is worth noting that nowadays most of the studies devoted to the cross-cultural communication and translation focus on communicative strategies, which implies the necessity to create in the target language a communicative situation similar to that in the source language with a comparable pragmatic effect.

Needless to say that to achieve that goal the translator has to make a kind of a compromise between the two languages and cultures, which as often as not is accompanied by different types of changes (transformations) of the original message. That means that a text has to be rendered not from a sound to a sound, from a word to a word or from a word combination to a word combination but rather from one logical-figurative element of the original to the corresponding element in translation. In many cases something which is already translated has to be reconsidered and modified when we read the text further to preserve the presupposed pragmatic effect of the resulting whole.

That is why it will be more correct to say that the basic element of intercultural communication and also a category of translation is a discourse rather than a text.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – ПЕРСПЕКТИВИ ТА ЗМІНИ

Після розпаду пандемії COVID-19 кожна країна намагається забезпечити розвиток спроможності надавати освітні послуги через засоби змішаного навчання. За цієї умови всі навчальні заклади мають бути більше підготовлені (якщо необхідно) до переходу з денної форми навчання до дистанційної.

Процес дистанційного навчання дасть змогу захистити освіту та створити можливість до більш індивідуального підходу викладання та навчання, не лише під час пандемій, але й під час різних стихійних лих та навіть військового стану. Саме завдяки отриманому досвіду за часів COVID-19, українці змогли забезпечити освітній процес під час розгортання повномасштабної війни на території України після 24 лютого 2022 року. Більше того, завдяки отриманим вмінням та навичкам як викладацького, так і учнівського та студентського складу, було збережено зв'язок зі здобувачами освіти та педагогами, які виїхали закордон.

Варто зазначити, що влада розвиває правила використання дистанційного навчання, надає перевагу змішаному навчанню та працює над удосконаленням технічної бази, підключенням до Інтернету та доступом до цифрових пристроїв та обладнання. Безумовним бенефітом для українців став Starlink Ілона Маска. В Україну була передана величезна кількість таких інтернет-терміналів, ними можуть користуватися всі – органи влади, підприємства, пересічні українці та безумовно сфера надання освітніх послуг. «Starlink виглядають як домашні супутникові телевізійні тарілки та можуть забезпечити відносно швидкий інтернет, за житловими стандартами, завдяки підключенню до супутників на низькій навколоземній орбіті» - таке пояснення дає BBC News Україна. [3].

Окрім стабільного Інтернет-підключення, Україна отримує 43 тисячі ноутбуків від Google для вчителів – така технічна підтримка допоможе забезпечити процес навчання. Більше того педагоги зможуть пройти онлайн-навчання від Google та безкоштовно використовувати деякі функції Workspace for Education [2].

Такі спільні зусилля допоможуть не лише подолати наслідки пандемії, але й підтримати гідний рівень навчання під час військового стану.

Окрім цього, така цілеспрямована робота дасть змогу запровадити більш стійкі та гнучкі підходи в майбутній навчальній діяльності, які спрямовані на підтримку безперервності освіти та оперативної стійкості освіти, через заходи діджиталізації галузі [1, С. 50-58].

Ефективність педагогічного супроводу в процесі дистанційного навчання, що актуально в зв'язку з пандемією та військовими діями на території України, досягається за наступних умов: наявність в учнів технічної грамотності; важливість усвідомлення психологічних закономірностей сприйняття, пам'яті, уваги та вік здобувачів освіти, їх індивідуальні особливості; створення психологічного комфорту, що включає здатність вчителів та учнів до діалогу через інформаційні технології; здійснення спеціально організованого самоконтролю учнів та систематичний контроль викладачів за узагальненням знань; самостійна робота та ефективна взаємодія між учасниками навчального процесу.

Список використаних джерел:

1. Кузьмінський А. І., Кучай О. В., Біда О. А., Чичук А. П., Сігетій І. П., Кучай Т. П. Дистанційне навчання в підготовці фахівців у закладах вищої освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2021. (№60). С. 50-58.
2. Мінфін. Українські вчителі отримують 43 тис. ноутбуків від Google. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2022/05/24/85959657/>
3. BBC News Україна. Starlink Ілона Маска тепер можуть користуватись всі українці. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61168415>

DER EINSATZ VON FILMEN IM DAF-UNTERRICHT: FILME ALS MOTIVATIONSERHÖHUNG

Film als intermediale Kunstform fasziniert Menschen schon seit mehr als 120 Jahren. Die spezifisch filmische Kombination von unterschiedlichen Kunstformen (Fotografie, Literatur-Epik, Theater, Musik, Hörfunk) berührt uns emotional und formt unser Weltwissen. Die Nutzung digitaler und mobiler Endgeräte wird die Fokussierung auf die (bewegten) Bilder in der Zukunft wahrscheinlich noch forcieren. Besonders Jugendliche folgen diesem Trend. Bei ihrem Medienkonsum kann man einen deutlichen Wandel von gedruckten zu audiovisuellen und sog. neuen Medien beobachten. Auf diesem Grund wurde ein Film als ein Lehrmittel im DaF-Unterricht bedeutungsvoll. Der Einsatz des Films spielt eine große Rolle nicht nur um die Sprachfähigkeiten zu üben und zu verbessern, sondern um die Motivation der Lernenden höher zu machen.

Motivation ist einer der wichtigsten Faktoren für einen Lernerfolg. Sie wird sogar als die Triebkraft des Lernens angesehen. Deswegen arbeiten viele Lehrer daran, die Motivation ihrer Schüler zu erhöhen. Interesse, Wissbegier, Aufmerksamkeit und Motivation sind wichtige Elemente der Frage, warum sich Menschen Filme ansehen. Für Schüler, die Filme in ihrer Freizeit sehen, geht es vor allem um Vergnügen, Spannung und Unterhaltung. Roche betont, dass Filme einen großen Einfluss auf die Sehgewohnheiten, Meinungsbildung und die „Selbst- und Fremdwahrnehmung“ der Jugendlichen haben [3; S.11]. Roche präzisiert weiter, dass Filme unabhängig von Zeit und Raum sind und dass sie das Erlernen einer Fremdsprache erleichtern können. Lütge redet auch von der Filmanalyse und dem Filmerleben [1; S.11, 22-23, 25].

Nach Ansicht von Lütge sollten die Filme nicht „zu Tode analysiert werden dürfen“, aber sie sollen auch nicht am Ende von Unterrichtsperioden oder als Lückenfüller eingesetzt werden. Man weist auf die Tatsache hin, dass literarische Texte (wie u.a. Filme) die Gefühle und Emotionen der Menschen immer wieder bewegen. Darüber hinaus ist es von essenzieller Bedeutung, dass die Schüler den Einsatz von und die Arbeit mit Filmen im DaF-Unterricht vom passiven Filmkonsum in ihrer Freizeit deutlich unterscheiden. Die Schüler müssen sich bewusst werden, dass der filmische Gewinn und ihre eigene Filmkompetenz erhöht werden, wenn sie sich den Film nicht nur ansehen, sondern sich auch aktiv mit ihm

auseinanderzusetzen. Storch zufolge ist Motivation ein psychischer Zustand, der eine nahe Beziehung zur Lernbereitschaft der einzelnen Schüler hat [5; S. 327]. Er präzisiert weiter: „Lernbereitschaft drückt sich durch aktive, zielgerichtete Konzentration, Aufmerksamkeit und Anstrengung aus“ [5; S. 237]. Wenn Schüler Interesse an einem Thema oder Fachbereich zeigen, wird der Unterricht lebendiger und ihre Motivation und Aufmerksamkeit erhöhen sich; die Lust am Lernen steigt. Auch der Lehrplan pointiert deutlich, dass motivierte Schüler Lust am Lernen haben.

Der Einsatz von Filmen bietet nicht zuletzt Abwechslung im DaF-Unterricht und kann die Motivation und Neugier der Schüler wecken und steigern. Man kann Motivation als „Schlüssel zum Lernerfolg“ sehen und zu nachhaltigen Lernprozessen. Des Weiteren hebt Matyášová einige wichtige Aspekte wie Lerninhalte, Materialien und Medien, Lernaktivitäten und Lernumgebungen hervor, die die Motivation der Schüler fördern können [2; S. 26]. Variation in der Lernsituation, in der diese Faktoren verschiedenartig verwendet werden, wecken Wissensdurst und Interesse der Schüler und beeinflussen die ganze Lernsituation (S. 14). Wie der Unterricht variiert wird, hängt nach Roche u.a. von den Lehr- und Lernzielen und den Interessen der Lerner ab [3; S. 12]. Man kann drei Faktoren beschreiben, die die Motivation der Schüler erhöhen können. Erstens sollte die Monotonie vermieden werden, zweitens sollten Aufgaben vielzeitig, variiert und interessant gemacht werden, drittens sollten die Schüler aktiv am Lernprozess teilnehmen [3; S. 73]. Er ist der Ansicht, dass die Schüler motivierter sind und ein besseres Lernverständnis erhalten, wenn sie zusammen mit dem Lehrer die Auswahl der Unterrichtsinhalte beeinflussen dürfen [3; S. 63]. Filme haben viel mit der außerschulischen Wirklichkeit zu tun. Wenn Filme gezeigt werden, die Ähnlichkeiten mit dem eigenen Leben der Schüler haben, werden die Lernenden oft emotional angesprochen und Aufmerksamkeit und Motivation werden erzeugt [4; S. 17-18].

Список використаної літератури

1. Lütge, Christiane. Mit Filmen Englisch unterrichten. Berlin: Cornelsen, 2012.
2. Matyášová, Eliška. Motivation im Fremdsprachenunterricht in der Erwachsenenbildung. Zielsprache Deutsch. Komparation der Firmenkurse und Abendkurse im Deutschunterricht. (Masterarbeit, Masaryk Universität, Brunn), 2011 http://is.muni.cz/th/216860/ff_m/Diplomarbeit.pdf
3. Roche, Jörg. Handbuch Mediendidaktik Fremdsprachen. Qualifiziert Unterrichten. Ismaning: Hueber, 2008.

4. Rössler, Lydia. Viel weniger an Film ist mehr! In: Fremdsprache Deutsch. Sehen(d) lernen. Heft 36, (S. 17-20). München: Hueber, 2007.
5. Storch, Günther. Deutsch als Fremdsprache – Eine Didaktik. Paderborn: W.Fink Verlag, 2009.

Кудельська Ольга

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Реалії сьогодення вимагають суттєвих змін у підходах до вивчення іноземних мов. У всьому світі існує великий попит на цифрові інструменти орієнтовані на вивчення мов. За останнє десятиліття мобільні технології зайняли значну нішу в освітньому просторі. До значних переваг використання мобільних пристроїв можна віднести постійність, доступність та інтерактивність. [2].

Портативність смартфонів, планшетів та комп'ютерів допомагає подолати обмеження навчання в класі, такі як час і місце, та забезпечує можливості для збільшення обсягу доступу до різних навчальних матеріалів у будь-який час і в будь-якому місці, пропонуючи індивідуальний досвід. Мобільні пристрої дозволяють користувачам контролювати вміст та темп навчання, і це робить їх привабливими для людей, які прагнуть самостійно коригувати навчальний процес базуючись на індивідуальних потребах та цілях. Навчанню через мобільний пристрої також віддають перевагу ті, кому не вистачає фінансових і матеріально-технічних ресурсів для отримання освіти у формальних умовах.

Варто звернути особливу увагу на додаток *“Cake: Lesson updates every day”*, який пропонує користувачам достатньо широкий спектр можливостей для вивчення англійської мови. Значною перевагою додатку є те, що користувач може сам обрати рівень, який йому потрібен, від *“beginner”* до *“upper-intermediate”*. Більше того, студенту надається можливість підібрати матеріал відповідно до цілі навчання. У додатку виділені категорії на які користувач може орієнтуватися: *“Business English”*, *“Everyday English”*, *“English for Travelling”* та ін.

Більш детально розглянемо базовий міні-курс “*Business English*”, який включає в себе 10 підтем: 1) *Interview*; 2) *Greetings*; 3) *Sending Emails*; 4) *Talking on the Phone*; 5) *Asking for Approval*; 6) *Meetings*; 7) *Small Talk*; 8) *Getting Time off*; 9) *Giving a Presentation*; 10) *Negotiation*; [1]

Кожна підтема складається в середньому з 4-5 завдань на розвиток основних мовленнєвих навичок. Першим кроком є засвоєння лексики та клішованих фраз. Користувач має повторювати за аудіо записом, імітувати вимову та інтонацію носія, тим самим тренуючи навички аудіювання. Додаток перевіряє правильність дотримання інтонаційних вимог та вказує на проблемні моменти.

Наступним кроком є представлення лексики у типових ситуаціях, таких як, наприклад, “*Job Interview*”. Студенти мають можливість продивитися відео уривок та ідентифікувати активну лексику, зупиняючи на потрібних моментах задля повторення.

Після того пропонується вправа “*Speaking Practice*”, у якій користувач має змогу, за допомогою підказок, побудувати розмову зі штучним інтелектом додатку.

Останнім етапом підтеми є “*Quiz*”, який підсумовує вивчений матеріал у формі тестів різного формату (заповнення пропусків, множинний вибір).

Безумовною перевагою даного додатку є можливість у будь-який момент повернутися до вивченого матеріалу та повторити його при потребі. Варто звернути увагу на те, що додаток забезпечує систематичність навчання, надсилаючи користувачам нагадування про необхідність виконання вправ кожного дня.

Мобільні додатки створюють сприятливі умови для вивчення іноземних мов, адже більшість з них орієнтовані на індивідуальний підхід та конкретні цілі студента.

Список використаної літератури:

1. Cake: Lesson updates every day [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://play.google.com/store/apps/details?id=me.mycake&hl=uk&gl=US> (Дата звернення: 23.04.22)
2. Shudong W., Higgins M. Limitations of Mobile Phone Learning / W. Shudong, M. Higgi ns // IEEE International Workshop on Wireless and Mobile Technologies

- in Education. 2006. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://journal.jaltcall.org/articles/21_Wang.pdf (Дата звернення: 23.04.22)
3. Ogata, H., & Yano, Y. Knowledge awareness for computer-assisted language learning using handhelds. International Journal of Learning Technology. Tokushima, 2005. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.academia.edu/3361660/Knowledge_awareness_for_a_computerassisted_language_learning_using_handhelds (Дата звернення: 23.04.22)

Кузьміна Світлана

SOCIAL-EMOTIONAL LEARNING COMPETENCE IN ENGLISH TEACHERS

When in the spring semester of 2022, Dr. Rochonda Nenonene, a professor from the University of Dayton, USA offered VDPU students a lecture about social-emotional learning competence in teachers, it was intriguing to refer the topic to the domain of English language teacher preparation. Interestingly, in the USA, social-emotional learning (SEL) has been considered seriously since the 1970s. Moreover, a solid tendency has been traced to combine social-emotional and academic development and signify their interdependence. According to the authors of “The Future of Children” [1, c. 137], social-emotional learning implies obtaining knowledge and application of managing and controlling emotions, being sympathetic with others, establishing positive relationships, and making sound decisions. In her lecture, Dr. Neonene identified five interrelated competencies central to SEL: self-awareness, self-management, social awareness, relationship skills, and responsible decision-making. Notably, the guest lecturer stressed that social-emotional learning skills are teachable and should be integrated into prospective educators’ training. Having a well-developed social-emotional learning competence is beneficial and promotes many positive outcomes in the future career. Such teachers are determined to create a warm classroom atmosphere rather than a teacher-centered or teacher-dominant class, and they are focused on establishing positive student-teacher interaction, which fully corresponds with the ideas of the humanization of education.

Traditionally, English language acquisition goes hand in hand with anxiety and stress due to unknown language instruction, learning new language structure, grammar, vocabulary, and much memorizing. Social-emotional learning skills,

which imply encouragement and scaffolding activities applied by teachers of English, can ease the stress and create a classroom conducive to friendly student-teacher relationships, which, in its turn, motivates students to cope with learning tasks and difficulties.

How can we prepare teachers to effectively teach students, and what principles can we lay in the foundation of a good English teacher preparation? The knowledge of the subject area is essential. However, understanding students' emotional, social, cognitive, and physical development is important. The methodology of foreign language teaching provides active learning approaches. This results in increased interest in the subject and, consequently, better student emotional condition.

Teaching and learning English is a unique opportunity to become more empathetic and responsive to and embrace the diverse world panorama of cultures, mentalities, characters, and values. Reciprocally, awareness of human values and diversity improves teachers' social-emotional learning competence, leading to better outcomes in student performance, behavior, and social engagement.

References

1. The Future of Children. (2017). Social and Emotional Learning. (27) 1, 137-156. Retrieved from https://futureofchildren.princeton.edu/sites/futureofchildren/files/media/fo_c_spring_vol27_no1_for_web_0_0.pdf

Лебедєва Наталія

ПЕРЕДУМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ЦІЛІСНОГО ПІДХОДУ У ВИКЛАДАННІ ГРАМАТИКИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Протягом багатьох років педагоги намагалися встановити, які форми навчання граматики є найефективнішими. Спочатку вчителі сприяли засвоєнню мови, виправляючи помилки, описуючи граматичні правила та спонукаючи учнів конвертувати тексти рідною мовою. Цей підхід, який називали методом граматичного перекладу, приніс лише незначний успіх у

передачі комунікативних мовленєвих навичок [2]. Хоча, студенти, які навчалися за допомогою цього методу, могли ефективно інтерпретувати та перекладати тексти, їм бракувало усних і письмових навичок, необхідних для ефективного спілкування цільовою мовою.

Підхід граматичного перекладу у 1950-х і 1960-х роках швидко витіснив аудіолінгвальний метод, який заохочував розвиток усного мовлення шляхом запам'ятовування діалогів, маніпулювання шаблонами та вивчення граматичних узагальнень [3]. Цей підхід, як і його попередник, передбачав використання «синтетичного» навчального плану, у якому морфосинтаксичні структури переважали над природними контекстами, в яких вони використовувалися [5]. Студенти навчилися говорити та писати нові граматичні структури за допомогою вправ, але вони продовжували виявляти значні проблеми при спілкуванні [3].

Обидва концептуально різні підходи, граматичного перекладу та аудіолінгвальний, надто підкреслювали граматичну точність не на користь природного спілкування. Вони часто були неефективними, оскільки концептуалізували вивчення мови як процес формування навичок. Як зазначив Селінкер [6], розвиток другої мови насправді є психолінгвістичним процесом, в якому учень активує вроджені когнітивні системи для спілкування. Граматичні структури можуть бути сформовані зовнішніми стимулами, але вони не можуть бути сконструйовані у поведінковому сенсі. Це пояснює, чому студенти, які навчалися за допомогою граматичних методів, перекладу або аудіолінгвальних методів, отримали свідоме розуміння граматичних правил і словникового запасу, але не могли ефективно спілкуватися ні усно, ні письмово [3].

Усвідомлюючи недоліки минулих підходів, далі було розроблено новий комунікативний метод, який сприяв розвитку вроджених мовних процесів. На відміну від попередніх педагогічних підходів, у навчальній програмі не було включено жодного граматичного акценту. Учні заохочували спілкуватися, виконуючи завдання, з якими вони стикалися у середовищі [1]. Після початкового успіху цього підходу були розроблені інші орієнтовані на значення техніки, такі як природний підхід і мовне занурення, щоб забезпечити долучення та контексти для спілкування [4]. Такі теорії, як гіпотеза природного порядку та модель обробки, кожна з яких окреслювали, здавалося б, незмінні порядки граматичного засвоєння, використовувалися для подальшого посилення потреби в цих природних техніках.

Проблеми з суто комунікативним вивченням мови є прикладом чіткої потреби в навчанні граматики. Незважаючи на надмірну увагу в історичних підходах, педагогічна орієнтація на точність все ще є важливою. На жаль, педагоги мали труднощі з визначенням найефективніших засобів підкреслити значущість граматики в рамках комунікативного навчання. Ця проблема, мабуть, викликана ідеологічними крайнощами (граматичними або комунікативними), які часто нехтують одночасною врахуванням багатьох змінних, що впливають на мовлення чи письмо. Завдяки цілісному аналізу процесу вивчення мови можуть стати очевидними додаткові способи використання граматики в класі, що сприяє більш точному та вільному спілкуванню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Beretta, A. & A. Davies. 1985. Evaluation of the Bangalore project. *ELT Journal* 39(2), pp. 121–127.
2. Carroll, J. B. 1969. What Does the Pennsylvania Foreign Language Research Project Tell Us? *Foreign Language Annals* 3(2), pp.214–236.
3. Hendrickson, J. M. 1978. Error correction in foreign language teaching: Recent theory, research, and practice. *The Modern Language Journal* 62(8), pp. 387–398.
4. Krashen, S. D. & T. D. Terrell. 1983. *The natural approach*. New York: Alemany Press.
5. Muller, D. 1965. The effect upon pronunciation and intonation of early exposure to the written word. *Modern Language Journal* 49(7), pp. 411–413.
6. Selinker, L. 1972. Interlanguage. *IRAL-International Review of Applied Linguistics in Language Teaching* 10(1–4), pp. 209–232.

СТРАТЕГІЇ ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК В УСНОМУ ІНШОМОВНОМУ МОВЛЕННІ

Стратегії виправлення помилок є тим чинником, який впливає на психологічні фактори вивчення іноземної мови і може сприяти, чи навпаки, перешкоджати процесу успішного оволодіння мовленнєвими навичками та вміннями. Особлива увага дослідниками приділяється методам виправлення помилок в усному іншомовному мовленні. На відміну від писемного мовлення часовий проміжок виправлення помилки під час усного мовлення значно коротший. В умовах комунікативноорієнтованого навчання на перший план виходить зміст висловлювання, а виправлення помилок набуває вторинного значення.

Питання типології помилок, особливості їх виправлення за когнітивного та комунікативного підходів до вивчення іноземної мови розглядали у своїх роботах С.В. Литвин, Г.А. Дивнич, Ю. В. Шевченко, О.В. Лях, К. М. Bailey та ін.

К. Бейлі пропонує таку класифікацію ставлення до помилок:

1. Виправляти або ігнорувати.
2. Виправляти відразу або відкласти на потім.
3. Делегувати виправлення помилок чи ні.
4. Делегувати виправлення помилок іншій особі, групі чи класу.
5. Звертатися чи ні до людини, яка зробила помилку, після того, як виправили помилку.
6. Дозволити іншим учням виправити помилку.
7. Перевірити ефективність виправлення помилки [3].

В межах кожного варіанта дослідник виділяє такі функції:

- 1) вказати факт помилки; 2) вказати місце помилки; 3) надати можливість для нової спроби; 4) надати правильну розмовну модель; 5) вказати тип помилки; 6) вказати спосіб усунення помилки; 7) наголосити на поліпшенні; 8) похвалити [3].

Загалом, розглядають три шляхи корекції помилок: 1) самокорекція; 2) взаємна корекція; та 3) виправлення помилки вчителем.

Самокорекція вважається найкращим способом корекції, оскільки сприяє запам'ятовуванню учнем мовної проблеми та її причини.

Взаємна корекція заохочує співпрацю між учнями; є результатом активної роботи на уроці, уважного слухання своїх однокласників; надає учителю уявлення не лише про знання одного учня, який зробив помилку, а й про знання інших [2].

Стратегії виправлення помилки вчителем можуть бути такі: 1) пряме виправлення; 2) надання підказки, щоб учень міг сам себе виправити; 3) створення дискусії щодо помилки; 4) постановка запитань з метою з'ясування правильної відповіді на нього замість помилки; 5) класифікація помилки і озброєння учнів знаннями щодо помилки; 6) використання жестів чи позначок, що асоціюються з певною граматичною помилкою; 7) переформулювання речення з помилкою та м'яке привернення уваги до помилки; 8) занотовування та виправлення помилок, відтерміноване в часі (після доповідей, дискусії тощо [1; 4]).

В сучасній методиці навчання іноземних мов наголошується на важливості вибіркового підходу до виправлення помилок в усному мовленні, надання пріоритетності самокорекції учнями своїх відповідей та створення вчителями доброзичливої атмосфери під час обговорення помилок.

Література

1. Литвин С. В., Дивнич Г. А., Шевченко Ю. В. Оцінювання усного мовлення на заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням у нелінгвістичних закладах вищої освіти. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 7 (330), 2019. С.138-146.
2. Лях О.В. Вибір стратегії щодо виправлення помилок у процесі навчання іноземної мови. Теорія та методика навчання (з галузей знань). Випуск 8. 2018. С. 82-85.
3. Bailey K.M. Classroom-centered research on language teaching and learning. In Celce-Murcia, Marianne (Ed.). Beyond Basics: issues and research in TESOL. Newbury House. 1985. P. 96-121.
4. Error correction 2. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/error-correction-2>

POWER OF NEGATION IN ENGLISH

The commonly-held view that negative statements are pragmatically less favoured and convey less information than positive ones is challenged through analyses of the ideational, textual, contextual and interpersonal roles of negative assertions. Discussions of single-statement communications and two- and three-part structures centred around negation lead to an analysis of the concessive relation, true concession and the wide-ranging power of negation in legal interpretation. The significant non-ideational roles of negation demonstrate the need to take text and context fully into account in understanding negations in real language, and the single-meaning view of simple contextual negative statements is shown to lack the insight of such an approach. Negation is shown to be important for the study of relevance, and cognitive relevance theory is challenged through analysis of negations in: a) changing relevance and predictability; b) relevance to purpose; c) new topic introduction. An alternative definition is given in terms of the statement's contribution (substantive, implicational, structural, procedural, and rhetorical) to the communication.

The roles of negation have puzzled philosophers, linguists and psychologists throughout the centuries. Parmenides, the first major writer of negation, posed many interesting problems with negation and 'not being', which have been analyzed in depth by Plato and more recently by Pelletier. In both works negation was defined primarily in terms of differences. They both had significant interest in the negation of words: whether, for example, not beautiful meant the opposite (ugly) or, as Plato claims, something different. They also regarded negative statements as less 'valuable' or 'useful' than positive ones.

Horn provided a sound basis for linguistic studies of negation, although Klima had earlier established the study of negation within the clause and sentence as a complex issue in linguistics worthy of detailed study. [1] Negation as a theoretical language concern largely within a transformational-generative framework was later developed by Lakoff, Lasnik, Smith, Seuren, and Frawley.

The sub-maxim of negative uninformativeness, when combined with the maxim quality, implies that a negative statement will be avoided if a positive one can be used in its place. Moreover, it will imply that when negative sentences are used, it will be for a special purpose. The cooperative principle will predict that

negative sentences tend to be used precisely in such situations when they are not less informative for a given purpose than positive ones and this will be when the speaker wants to deny a proposition which has been put forward or entertained by someone in the context.

Studies of direct and implicit negations in their true and contextual environments are needed to determine the ways by which negations display significant contextual and interpersonal meanings in addition to their ideological sense. No amount of scholarly debate regarding the ‘meaning’ of such negative and positive statements can be complete without considering their contextual, textual and interpersonal roles in natural language. For this we need to study actual communicated examples of negation within their contexts of situation and use. Thus, pragmatic studies are required.

The need for a pragmatic study of negation to be centrally concerned with context is clear from Leech’s definition of pragmatics: “pragmatics can be usefully defined as the study of how utterances have meanings in situations” [2].

The notion of context as being at the heart of pragmatic work is stated by Levinson as: “Pragmatics is the study of those relations between language and context that are grammaticalized, or encoded in the structure of the language” [3, p.9].

Thus, it must be recognized that understanding of the meaning of negation can no longer be separated from its contextual and interpersonal function in real language. Especially for the use of negation in texts greater than a sentence or two, the contextual and textual roles of negation become of paramount importance.

References

1. Horn, L.R. A Natural History of Negation. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1989. 679 p.
2. Leech, G.N. Principles of Pragmatics. L.: Longman, 1983. 250 p.
3. Levinson, S.C. Pragmatics. New York: Cambridge University Press, 2013. 438 p.

ОБРАЗ ОКУПАНТА У СВІТОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Війна є активним рушієм розвитку не лише науки та техніки, але й літератури. Метою письменників стає опис важливих історичних подій, виявлення умов та мотивів початку кривавого дійства. Особливу увагу звертають на психологію солдата-захоплювача, а саме причини, які можуть змусити людину, взяти до рук зброю та творити насилля.

Німецький письменник Г.Белль у 1950 році написав оповідання «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...». Фраза не дописана, тому що юнак не встигнув дописати її в школі, на дошці перед мобілізацією у діючу армію. Молодий хлопець став не героєм, як він собі уявляв, а «гарматним м'ясом». Він - жертва ідеології, яку нав'язало йому німецьке імперське керівництво. Молоді люди, такі як головний герой, лише скалічили себе, обмануті пропагандистськими фразами про справедливість загарбницьких війн. Агітуючи їх порівнювали зі спартанцями, забуваючи про те, що давньогрецькі воїни завершили своє життя патріотичним вчинком — захистом своєї вітчизни, адже повністю давньогрецький двовірш-епіграф про битву у Фермопольській ущелині, з якого була взята назва твору, звучить так: «Подорожній, коли ти прийдеш у Спарту, повідай там, що ми всі полягли тут, бо так звелів закон».

Е.М. Ремарк у романі «На Західному фронті без змін» описує почуття головного героя, коли до нього в окоп потрапляє вбитий ним француз. Пауля думає: «Товаришу, я не хотів убивати тебе. [...] Раніше ти був для мене лише абстрактним поняттям, комбінацією ідей, які жили в мене в голові та підказали мені рішення. Ось цю комбінацію я убив насправді. Тільки тепер я побачив, що ти така ж людина як і я». Хлопець лише тоді починає розуміти, що по той бік окопу - звичайні люди, що в їхніх очах вони стали ворогами лише через наказ, інший наказ міг би перетворити їх у друзів, але це не в інтересах влади окупантів.

Російський письменник В. Гаршина у творі «Чотири дні» зображує пораненого хлопця, який думає про свою смерть таким чином: «в газетах останется несколько строк, что, мол, потери наши незначительны: ранено столько-то; убит рядовой из вольноопределяющихся Иванов. Нет, и фамилии

не напишут; просто скажут: убит один. Один рядовой, как та одна собачонка...»

Чотири дні солдат лежить в окопі з мертвим ворогом, якого він убив власними руками. Турецький військовий змушує хлопця зрозуміти всю степінь його вини перед ним. Засліплений ідеєю, яку вселяла йому російська влада, він залишає матір та кохану дівчину, долає величезну відстань лише для того, щоб стати убивцею. Тепер вже він розуміє, що всі його дії – ніяке не геройство, не любов до батьківщини.

Післявоєнна література дає зрозуміти, що великий вплив на солдат має пропаганда та ідеологія. Окупанти беззастережно вірять своєму керівництву та в правильність своїх вчинків. Каліцтво та перебування протягом довгого проміжку часу в одному місці з жертвою дозволяє головним героям переосмислити своє місце у війні. Колишній школяр Г. Белля, Пауль Е.М. Ремарка та Іванов В.Гаршина приходять до висновку, що вони не герої, а вбивці. Їхня «благородна мета» луснула, як мильна бульбашка, залишивши після себе незмивний слід.

Мельник Людмила

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАНЯТЬ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасна педагогіка відмовляється від твердого “авторитарного керування”, де учень, студент або слухач є “об’єктом” навчальних впливів, і переходить до системи організації підтримки та стимулювання самостійної пізнавальної діяльності об’єкта навчання, створення умов до творчості, до навчання творчістю, до педагогіки співробітництва. На це спрямована ідеологія активного навчання, у котрому “школа пам’яті” поступається місцем “школі мислення”.

Одним із способів створення таких умов є застосування у навчальному процесі інтерактивних технологій. Саме активні методи навчання дають змогу тому, хто навчається, розкритися як особистості. Застосування інтерактивних технологій у навчальному процесі ВНЗ є важливим чинником підвищення ефективності засвоєння та практичного опанування досліджуваного матеріалу.

Особливістю інтерактивного навчання є підготовка молодої людини до життя і професійної діяльності в умовах ринку на заняттях з будь-якого предмета навчальної програми. Це вимагає активізації навчальних можливостей студента замість переказування „готової” інформації

Навчальні заняття мають захоплювати студентів, пробуджувати у них інтерес та мотивацію, навчати самостійному мисленню та діяльності. Ефективність і сила впливу на свідомість студентів у великій мірі залежить від умінь і стилю роботи конкретного викладача.

Застосування інтерактивних технологій висуває нові певні вимоги до структури навчальних занять. Як правило, структура таких занять складається з п'яти елементів [95]:

- 1) мотивація;
- 2) оголошення теми та очікуваних навчальних результатів;
- 3) надання необхідної інформації;
- 4) інтерактивна вправа — центральна частина занять;
- 5) підбиття підсумків, оцінювання результатів навчального заняття.

Розглянемо кожен з цих елементів ґрунтовніше, аналізуючи методику його відтворення в рамках практичних занять гуманітарного циклу.

Мета мотивації — зосередити увагу студентів на проблемі та викликати інтерес до обговорюваної теми. Мотивація є своєрідною психологічною паузою, котра надає можливість студентам насамперед усвідомити, що вони зараз почнуть вивчати іншу (після попереднього заняття) дисципліну, що перед ними інший викладач і зовсім інші завдання. Крім того, тему, котра вивчається, відповідно до фундаментальних положень теорії психолого-філософського пізнання, можна реально вважати засвоєною, якщо вона (тема) стала основою для розвитку в особистості суб'єкта пізнання власних новоутворень. Отже, суб'єкт навчання має бути налаштований на ефективний процес пізнання, мати в ньому особисту, власну зацікавленість, усвідомлювати, що і навіщо він зараз робитиме. Без виникнення цих внутрішніх основ — не може бути ефективного пізнання.

З цією метою можуть бути використані прийоми, що створюють проблемні ситуації, викликають у студентів подив, здивування, інтерес до змісту знань та процесу їх отримання, підкреслюють парадоксальність явищ та подій як у житті, так і професійній діяльності. Це може бути і коротка розповідь викладача, і бесіда, і демонстрування наочності, й нескладна інтерактивна технологія („мозковий штурм”, „мікрофон” тощо). Мотивація

чітко пов'язана з темою заняття, психологічно готує студентів до її сприйняття, налаштовує їх на розв'язання певних проблем. Як правило, матеріал, вербалізований (словесно оформлений) студентами під час мотивації, наприкінці підсумовується і стає „містком” для представлення теми заняття. Цей елемент має займати не більше 5% часу, відведеного на заняття.

Мета наступного етапу — забезпечити розуміння студентами змісту їхньої діяльності, тобто того, чого вони повинні досягти на занятті і чого від них чекає викладач. Іноді буває доцільно залучити до визначення очікуваних результатів усіх студентів академічної групи (лекційного потоку).

Щоб визначити для себе майбутні результати заняття, студенти мають озвучити своє особисте ставлення до суті та структури вибраних способів навчальної діяльності та спланувати свої дії по засвоєнню та застосуванню знань, передбачених темою. Без чіткого та конкретного визначення й усвідомлення студентами навчальних результатів їхньої пізнавальної діяльності, особливо на заняттях з використанням інтерактивних технологій, студенти можуть сприйняти навчальний процес як ігрову форму діяльності, не пов'язану з навчальною дисципліною.

Формування очікуваних результатів заняття є іншим, аніж ми можемо побачити це у багатьох існуючих методичних чи дидактичних посібниках. Оскільки це принциповий момент інтерактивного навчання, розглянемо його ґрунтовніше.

Формулювання результатів інтерактивного заняття для сприяння успішності студентів має відповідати таким вимогам:

1. Висвітлювати результати діяльності на занятті студентів, а не викладача і бути сформульованими таким чином: „Після цього заняття студенти зможуть...”

2. Чітко відображати рівень навчальних досягнень, які очікуються після заняття. Тому воно має передбачити:

- обсяг і рівень засвоєння знань студентів, що буде забезпечений на занятті;

- обсяг і рівень розвитку навичок і вмінь, який буде досягнуто після заняття;

- розвиток (формування) емоційно-ціннісної сфери студента, яка забезпечує формування переконань, характеру, вплив на поведінку тощо;

- визначення, усвідомлення або формування емоційно-наповненого ставлення студентів до тих явищ, подій, процесів, що є предметом вивчення на

занятті.

Отже, результати мають бути сформовані за допомогою відповідних слів, наприклад:

- *знання* — пояснювати, визначати, характеризувати, порівнювати, відрізняти... тощо;
- *уміння і навички* — дискутувати, аргументувати думку, дати власну оцінку, проаналізувати... тощо;
- *ставлення* — сформувати та висловити власне ставлення до..., пояснювати своє ставлення до... тощо.

3. Щоб було зрозуміло, як можна виміряти результати, коли вони будуть досягнуті, наприклад, якщо після заняття студенти вмітимуть пояснювати суть явища чи ситуації та наводити подібні приклади — це легко перевірити і виміряти в оціночних балах, врахувавши, наприклад, точність і повноту пояснення і кількість прикладів, що наведено.

4. Бути коротким, ясним і абсолютно зрозумілим і для студентів, і для самого викладача, і для інших викладачів, і для завідувача кафедри, який може відвідати заняття з огляду на те, чи досяг він очікуваних результатів.

Таким чином, формулювання результатів викладачем під час проектування заняття є обов'язковою і важливою процедурою. В інтерактивній моделі навчання це надзвичайно важливо, оскільки, як уже зазначалось, побудування технології неможливе без чіткого визначення дидактичної мети. Правильно сформульовані, а потім досягнуті результати — 90% успіху викладача.

Однак досягти результатів у інтерактивній моделі ми можемо, тільки залучивши студентів до діяльності. Отже, вони теж повинні розуміти, для чого вони прийшли на заняття, до чого їм треба прагнути і як будуть перевірятись їхні досягнення. Еталонною є ситуація, коли після заняття студент не тільки знає, розуміє, чого він досяг, а й чого він хотів би, мав би досягнути на наступному занятті, чого він взагалі хоче від викладача і навчальної дисципліни для свого професійного становлення.

Для того, щоб почати зі студентами спільний процес руху до результатів навчання, в цій частині інтерактивного заняття потрібно:

- назвати тему заняття та план його проведення;
- якщо назва теми або її план містять нові поняття або терміни, слід звернути на це увагу студентів;
- нагадати студентам, що наприкінці заняття буде перевірка

досягнутих результатів. Пояснити, як ви будете оцінювати їхні досягнення в балах.

- Цей елемент заняття має займати не більше 5% часу, відведеного на практичне (лекційне) заняття.

Метою третього етапу навчального заняття — дати студентам достатньо інформації, для того щоб на її основі виконувати практичні завдання, але за мінімально короткий час. Це може бути міні-лекція, читання роздаткового матеріалу, виконання домашнього завдання, опанування інформацією за допомогою ТЗН або наочності. Для економії часу на заняттях можна подавати інформацію для попереднього домашнього вивчення. На самому занятті викладач може ще раз звернути на неї увагу, особливо на практичні поради, якщо необхідно прокоментувати терміни або організувати невелике опитування. Це частина заняття займає 10-15% часу.

Інтерактивна вправа — центральна частина заняття. Її метою є засвоєння навчального матеріалу, досягнення результату заняття. Інтерактивна частина, заняття має займати близько 50-60% часу. Обов'язковою є така послідовність і регламент проведення інтерактивної вправи:

- *Інструктування* — викладач розповідає студентам про мету вправи, правила, послідовність дій і кількість часу на виконання завдань (2-3хв.).

- *Об'єднання в групи* і (або) розподіл ролей (2-3хв.).

- *Виконання завдання*, при якому викладач виступає як організатор, помічник, ведучий дискусії, намагаючись надати учасникам максимум можливостей для самостійної роботи і навчання у співпраці один з одним (5-15хв.).

- *Презентація виконання вправи* (5-15хв.).

- *Рефлексія результатів*: усвідомлення студентами отриманих результатів, що досягається шляхом їх спеціального колективного обговорення або за допомогою інших прийомів (5-15хв.). Рефлексія є природним невід'ємним і найважливішим компонентом інтерактивного навчання. Вона дає можливість студентам і викладачу:

- усвідомити, чого вони навчилися;

- пригадати деталі свого власного досвіду й отримати реальні життєві уявлення про те, що вони думали і що відчували коли вперше зіткнулись з тією

чи іншою навчальною технологією. Це допомагає їм чіткіше планувати свою подальшу діяльність вже на рівні застосування технологій у подальшій роботі;

- оцінити власний рівень розуміння та засвоєння навчального матеріалу і спланувати чіткі реальні кроки його подальшого опрацювання;

- порівняти своє сприйняття з думками, поглядами, почуттями інших й інколи скорегувати свої певні позиції;

- як постійний елемент навчання привчити людину рефлексувати в реальному житті, усвідомлюючи свої дії та прогнозуючи подальші кроки;

- викладачам — побачити реакцію студентів на навчання та вносити необхідні корективи.

За допомогою рефлексії пригадуються та виявляються основні компоненти діяльності, формулюються проблеми, котрі виникли, аналізуються причини невдачі та труднощів. Після чого знаходиться інтуїтивне рішення, усвідомлюються народжені ідеї, зясовуються способи творчої діяльності, визначаються отримані результати. На думку А. Хуторського, без розуміння способів своєї діяльності, механізмів пізнання особистість не зможе присвоїти ті знання, котрі вона здобула. “Якщо фізичні орани почуттів – джерело зовнішнього досвіду, то рефлексія – джерело внутрішнього досвіду...”[36, с.120] **Я**

В.Богін пропонує поділити всі способи навчання рефлексії на дві великі групи:

1) ті, що стосується цілеспрямованої зміни світоглядних установок педагога та студента, атмосфери, в якій проходить навчання, ідеології, на якій ґрунтується педагогічний процес;

2) більш часткові дидактичні прийоми, спрямовані на активізацію рефлексивної позиції студента [37].**Я**

Рефлексія здійснюється в різних формах: у вигляді індивідуальної роботи, роботи в парах, групах, дискусії, в письмовій та усній формах. Вона завжди містить кілька елементів: фіксація того, що відбулось; визначення міркувань та почуттів щодо отриманого досвіду; плани на майбутній розвиток.

Рефлексія застосовується після найважливіших інтерактивних вправ, після заняття, після закінчення певного етапу навчання.

Технологія рефлексії після окремих вправ, фрагментів заняття у вигляді *усного обговорення*:

- З якою метою ми робили цю вправу?
- Які думки вона у вас викликала?

- Які викликала почуття?
- Чому ви особисто навчилися?
- Чому хотіли б навчитись у подальшому?

Це може бути і *коротке есе* з чітким викладенням власної позиції щодо використання, наприклад, основних понять і термінології заняття тощо.

Може бути ефективною і *коротка дискусія*, що розкриває тему заняття. Спробуйте знайти у своєму житті приклади власних упереджень або випадок дискримінації стосовно себе. Які думки, почуття це викликало тоді? Які викликає зараз? Як ви будете реагувати на прояви упереджень та дискримінації?

Навчання в рамках традиційного заняття не потребує переосмислення ні від викладача, ні від студентів, у ньому немає місця рефлексійним видам діяльності. Замість цього застосовується так зване закріплення та узагальнення отриманих знань, яке майже не передбачає наступного корегування викладачем мети та змісту навчання.

Технологізація навчання передбачає обов'язкову рефлексію, під якою в педагогіці розуміють здатність людини до самопізнання, вміння аналізувати свої власні дії, вчинки, мотиви, зіставляти їх із суспільно значущими цінностями, а також діями та вчинками інших людей. Мета рефлексії: згадати, виявити й усвідомити основні компоненти діяльності — її зміст, тип, способи, проблеми, шляхи їх вирішення, отримані результати тощо.

Методика проведення рефлексії на занятті включає такі етапи:

1. *Зупинка дорефлексійної діяльності*. Всяка попередня діяльність має бути завершена чи призупинена. Якщо виникли труднощі в розв'язанні проблеми, то після рефлексії її розв'язання може бути продовжене.

2. *Відновлення послідовності виконання дій*. Усно чи письмово відтворюється все, що зроблено, в тому числі і те, що на перший погляд здається дріб'язковим і не дуже важливим.

3. *Вивчення відтворення послідовності дій з точки зору її ефективності, продуктивності, відповідальності поставленим завданням тощо*. Параметри для аналізу рефлексійного матеріалу вибираються із запропонованих викладачем.

4. *Виявлення і формування результатів рефлексії*. Таких результатів може бути виявлено кілька видів:

- предметна продукція діяльності — ідеї, пропозиції, закономірності, відповіді на запитання тощо;

- способи, які використовувались чи створювались в ході навчальної діяльності;

- гіпотези щодо майбутньої діяльності.

5. *Перевірка гіпотез у наступній діяльності.* Важливим фактором, що впливає на ефективність рефлексії в навчанні, є різноманітність її форм і прийомів, їх відповідність інтелектуальним, віковим та іншим особливостям студентів. Рефлексія не повинна бути лише вербальною — це можуть бути малюнки, схеми, графіки, таблиці, друквані роздаткові матеріали іншого виду тощо.

Рефлексія тісно пов'язана з іншою важливою для технологічного уроку дією — постановкою мети. Формулювання студентом мети свого навчання передбачає її досягнення і наступну рефлексію — усвідомлення способів досягнення поставленої мети. В цьому випадку рефлексія не лише підсумок, а й старт для нової освітньої діяльності і її нової мети.

Організуючи інтерактивні заняття ми використали такі показники прояву рефлексивності:

- критичність мислення, прояв особистої думки, особистої оцінки нового рішення, прагнення до пошуку оригінального рішення з обліком власних особистісних особливостей;

- прагнення студента до доказовості й обґрунтування своєї позиції;

- здатність і прагнення ставити запитання, бачити проблеми;

- прагнення та здатність студентів вести дискусію; уміння відстоювати свої погляди, знаходити переконливі аргументи;

- прояв поваги до інших поглядів, точок зору;

- готовність до адекватної самооцінки.

Успіх інтерактивних занять визначається тим, наскільки засвоєння знань та набуття практичного досвіду носить рефлексивний характер.

Підведення підсумків заняття

Викладачам варто задуматися над тим, що підбиття підсумків — це дуже важливий етап інтерактивного заняття. На цьому етапі багато викладачів схильні розслабитися і провести коротке, нечітко структуроване обговорення: усі погоджуються, що все було цікаво, і цим справа закінчується. Викладач йде з почуттям виконаного боргу; студенти розходяться з почуттям, що спробували щось новеньке.

На жаль, вони не врахували, що підсумки є найважливішою частиною

інтерактивного заняття. Саме тут проявляється зміст проробленого, підводиться ризика під знаннями, що повинні бути засвоєні, і встановлюється зв'язок між тим, що вже відомо, і тим, що знадобиться їм у майбутньому.

Функції підсумкового етапу заняття:

- прояснити зміст опрацьованого матеріалу;
- порівняти реальні результати з очікуваними;
- проаналізувати, чому відбулося так чи інакше;
- зробити узагальнюючі висновки;
- закріпити чи відкорегувати засвоєння;
- намітити нові теми для обмірковування;
- скласти план подальших дій.

Під підсумками заняття ми маємо на увазі процес, зворотний інструктажу. Іншим терміном для цього етапу є „рефлексія”; у даному випадку підкреслюється можливість для учасників заняття оглянутися на події, що відбувалися; третій термін — „дискусія”, що означає розгляд чи обговорення спірних питань. Його перевагою є також підкреслений зв'язок первісних цілей з оглядом остаточних результатів.

Навчання в рамках традиційного заняття не потребує переосмислення ні від викладача, ні від студентів, у ньому немає місця рефлексійним видам діяльності. Замість цього застосовується так зване закріплення та узагальнення отриманих знань, яке майже не передбачає наступного корегування викладачем мети та змісту навчання.

Розглянемо можливі стадії підсумкової частини (етапу) навчального інтерактивного заняття:

1. Встановлення фактів (що відбулося?);
2. Аналіз причин (чому це відбулося?);
3. Планування дій (що робити далі?).

Технологія проведення підсумкового етапу

На першій стадії:

- використовуйте відкриті запитання: як? чому? що?
- виражайте свої почуття, які мають бути щирими;
- наполягайте на описовому, а не оціночному характері коментарів;
- говоріть про зроблене, а не про те, що не зроблено.

На другій стадії:

- запитуйте про причини: чому? як? хто?

- вникніть у відповіді: чому цього немає? що було б, якщо?
- шукайте альтернативні теорії. Чи є інша можливість?
- підберіть інші приклади. Де ще відбувалося щось подібне?
- наведіть думки незалежних експертів.

На третій стадії:

- домагайтеся, щоб студенти взяли на себе зобов'язання щодо подальших своїх дій;
- сформулюйте можливу перспективу удосконалення технології проведення заняття.

Для підсумків заняття та оцінювання його результатів у балах доцільно відводити 15-20% навчального часу.

Як правило, сучасна система навчання чекає від викладача охоплення великого обсягу інформації й орієнтована на знання і розуміння. Це підштовхує викладача на використання в основному пасивного навчання. У середньовіччі використання пасивних методів було виправдано. Педагог мав можливість передати весь обсяг відомої на той час інформації з будь-якого предмета своєму учню чи спудею. У сучасному світі ситуація кардинально змінилася. Неможливо одній людині знати все навіть у якійсь вузькій галузі знання. До того ж, як відомо, масову інформацію добре „запам'ятовують” комп'ютери. Студенти ж повинні мати інші навички: думати, розуміти суть речей, осмислювати ідеї й концепції і вже на основі цього вміти шукати потрібну інформацію, трактувати її і застосувати її в конкретних умовах. Цьому саме і сприяють інтерактивні технології навчання. Під час застосування інтерактивних технологій у навчальному процесі переважає робота в групах та парах. Проте, як видно з табл.1.2, при їхньому застосуванні викладач стикається з певними труднощами.

Так, наприклад, робота студентів у підгрупах та парах, взаємонавчання у парах змінного складу, дає разючі результати [88]. Але взаємонавчання студентів має і свої слабкі сторони, які необхідно враховувати, використовуючи цю технологію (табл.1.3).

Таблиця 1.3

Переваги і недоліки роботи в групах та парах [31]

Позитивні сторони	Слабкі сторони
1	2
1. Викладач отримує можливість раціонально	1. Важко налагодити взаємонавчання як постійно діючий навчально-

розподілити свій час, допомагаючи активніше діяти зі спеціальними проблемами та ситуаціями	педагогічний механізм
2. Викладач менше часу змушений витрачати на подолання труднощів з дисципліною студентів.	2. Важко контролювати процес взаємонавчання, а результат не завжди ефективний.
3. Студенти, які мають досвід роботи, ставляться до викладача з більшою повагою.	3. За невдалого попереднього навчання необхідно перевчити студента, що потребує додаткового часу.

Для того, щоб подолати складності застосування окремих інтерактивних технологій і перетворити їхні слабкі сторони в сильні треба пам'ятати:

1. Інтерактивна взаємодія потребує певної зміни в організації роботи академічної групи, а також значної кількості часу для підготовки як студентам, так і викладачу. Потрібно починати з поступового включення елементів цієї моделі, звикання до них. Можна навіть створити план поступового впровадження інтерактивного навчання. Краще старанно підготувати кілька інтерактивних занять у навчальному році, ніж часто проводити насіпх підготовлені „ігри”.

2. Потрібно провести зі студентами організаційне заняття і створити разом з ними „правила роботи в аудиторії, налаштувати їх на старанну підготовку до інтерактивних занять. Спочатку потрібно використовувати прості інтерактивні технології — робота в парах, малих групах, мозковий штурм тощо. Коли з'явиться досвід подібної роботи, такі заняття будуть проходити набагато легше, а підготовка не потребуватиме багато часу.

3. Використання інтерактивного навчання не самоціль. Це лише засіб для досягнення тієї атмосфери в академічній групі, яка найкраще сприяє співробітництву, порозумінню і доброзичливості, надає можливість дійсно реалізувати особистісно-орієнтоване навчання.

4. Якщо застосування інтерактивної моделі у конкретному випадку веде до протилежних результатів, треба переглянути стратегію й обережно підходити до її використання. Можливо варто обговорити цю ситуацію зі студентами: чи правильно ви її розумієте і використовуєте, чи готові ми до її використання?

5. Для ефективного застосування інтерактивного навчання, зокрема,

для того, щоб охопити весь необхідний матеріал і глибоко його вивчити, а не перетворити технологію в безглузді „ігри заради ігор”, викладач повинен старанно планувати свою роботу, щоб:

- дати завдання студентам для попередньої підготовки: прочитати, продумати, виконати самостійні підготовчі роботи;
- відібрати для заняття такі інтерактивні вправи, які дали б студентам „ключ” до освоєння теми;
- під час самих інтерактивних вправ дати студентам час подумати над завданням, щоб вони сприйняли його серйозно, а не механічно або „граючись” виконали його;
- на одному занятті (парі) можна використати дві (максимум — три) інтерактивні вправи, а не їх калейдоскоп;
- важливим є і процес обговорення за підсумками інтерактивних вправ, зокрема акцентуючи увагу і на іншому матеріалі теми, прямо не порушеному в інтерактивній вправі;
- проводити швидкі опитування, самостійні домашні роботи з різноманітних матеріалів теми, що не були пов’язані з інтерактивними завданнями.

6. Для зміцнення педагогічного контролю за ходом процесу навчання за умов використання інтерактивних технологій викладач також повинен попередньо добре підготуватися:

- глибоко вивчити і продумати матеріал, у тому числі додатковий, наприклад, різноманітні тексти, звіти, форми, зразки документів, приклади, ситуації, завдання для підгруп (команд) тощо;
- спланувати і розробити сценарій заняття: визначити хронометраж, ролі учасників, підготувати питання і еталони можливих відповідей, виробити критерії оцінки ефективності заняття;
- мотивувати студентів до вивчення матеріалу шляхом добору найцікавіших для них професійних випадків, проблем; оголошення очікуваних результатів заняття і критеріїв оцінки роботи кожного;
- передбачити різноманітні методи для привернення уваги студентів, налаштування їх на роботу, підтримання дисципліни, необхідної в аудиторії; цьому можуть сприяти різноманітні вправи — розминки тощо.

Деяким викладачам іноді складно розкривати себе перед студентами, висловлювати своє особисте ставлення до ситуації, показувати

некомпетентність у деяких питаннях. Безумовно, не всі викладачі „створені” для інтерактивного навчання. Проте використання його дає можливість для фахового росту, для зміни себе, для навчання разом зі студентами. Зробити перший крок допоможе сам новий підхід до навчання та його цілей, за якого викладач може визнати себе не професіоналом і одержати „право” не знати відповіді на ті чи інші питання. До того ж багато запитань з будь-якої дисципліни не мають однозначної або єдино правильної відповіді. З іншого боку, після кількох старанно підготовлених занять викладач може відчутти, як змінилося ставлення до нього студентів, а також сама атмосфера в аудиторії — і це буде додатковим стимулом до роботи з інтерактивними технологіями.

Мельник Тетяна

ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ РОМАНУ Й.В.ГЕТЕ „СТРАЖДАННЯ ЮНОГО ВЕРТЕРА”

„Страждання юного Вертера” (1774р.) – перший і найвидатніший роман, який приносить Й. Гете світову славу. Він написаний у популярному на той час жанрі „роману в листах”, а оскільки всі листи належать одній особі, то роман набуває характеру ліричної сповіді.

Письменник обрав для свого роману епістолярну форму, адже вільна конструкція листа дозволяє не тільки не дотримуватися канонічної форми, а й дає можливість вводити в його пласт „шматки” художньої прози або драматичні сценки. Художній потенціал листа як жанру, а таким він є під пером літератора, полягає передусім в його неоднозначності, полістилістичності, в його межовому характері (на межі стилів і жанрів). Як зазначає Г. Мазоха: „Лист письменника – це твір літературного та історіографічного жанру, позначений яскраво вираженою психологічною інтроспекцією та особистісним ставленням автора до дійсності й конкретного адресата, написаний з урахуванням специфіки кореспонденції історичної доби” [1, с. 106], адже лист являє собою „цінний літературний пам’ятник, художню красу” [1, с. 107].

Долаючи вузькість і замкнутість сфери приватного документа, „камерного” життя, ставши не лише формою самопізнання, самовираження особистості, а й ширше – формою освоєння дійсності, лист стає причетним до

найважливіших як історичних, так і літературних процесів свого часу. Описовий момент, як і момент інформативний тут обов'язково наявний. Але описи пронизані рухом неспокою, постійним пошуком „я” автора, а звідси й особлива форма листів: багаторазове повернення до одного й того ж предмета, але щоразу з нових точок зору, з новими емоціями, часті „розриви” в манері викладу.

Іноді слова неспроможні передати всі почуття, що переповнюють кореспондента. Тому на зміну їй приходить пауза мовчання, на письмі позначене трикрапкою. Подекуди натрапляємо на місця, в яких „на льоту” схоплено якийсь відповідний настрій, і він зафіксований лише одним рядком, або тільки порівнянням, але з такою виразністю, якої не можна було б досягнути навіть за допомогою цілих сторінок ампліфікацій і перифраз.

Естетична природа приватної кореспонденції, її поетика, жанрова своєрідність, мова, стиль формують враження про автора як людину, описують його духовний образ, модель його характеристики. У листах письменник відчуває себе незалежним і вільним від будь-яких жанрових і літературних умовностей, тут він може сміливо експериментувати зі словом. У свою чергу особистість автора завдяки імпровізаційності листа знаходить багатогранний вияв у його естетичних структурах: композиції, системі тропіці, пейзажних замальовках. Лист – це найліричніший, найінтимніший жанр творчості письменника, в якому не регламентована ніякими класичними правилами, рельєфно постає особа автора. Письменник і в листах залишається передовсім митцем, а лист – зразок його художнього самовираження.

В романі „Страждання юного Вертера” Й. Гете використовував свої вецларські листи до близького друга Йоганна-Генріха Мерка. Це, без сумніву, позначилося на формі роману: на відміну від епістолярних романів С. Річардсона або „Нової Елоїзи” Ж.Ж. Руссо, де у загальній оповідній лінії наявний цілий ряд персонажів кореспондентів і де лист одного продовжує лист іншого. В „Стражданнях юного Вертера” навпаки все написано єдиною рукою – рукою героя і Й. Гете, що стоїть за ним. У ліризмі, в цілковитій „монологічності” і полягає стилістична своєрідність твору. Але сам жанр, в якому він написаний, жанр епістолярного роману, досить типовий для всієї передової західноєвропейської літератури кінця XVIII століття.

Події роману відбуваються з травня 1771 року по грудень 1772 року. Отже, час дії і час написання роману надзвичайно близькі. Епістолярний роман – улюблений жанр епохи сентименталізму. Й. Гете цілком в дусі

сентиментальних творів прославляє любов, глибокі щирі почуття, на які здатна людина незалежно від своєї станової приналежності. Письменник одним з перших виголосив світові свої ідеї: гідність людини не в її предках, не в майновому стані, а в ній самій – в її особистості, в її таланті, інтелекті й вчинках.

Література:

1. Мазоха Г. Письменницький епістолярій як теоретико-літературна проблема. *Київська старовина*. 2004. № 1. С.105-110.

Мосійчук Антоніна

ARGUMENT MAP MODEL AS AN INSTRUMENT OF TEACHING ARGUMENTATIVE WRITING

The argument is one of the most essential topics that students need to learn in an Academic Writing Course. Unless learners have mastered writing convincingly and supporting their claims with sufficient evidence, their writing cannot be called argumentative and academic overall. Consequently, students must understand how one can organize an essay around an argument: from constructing the main idea to summing it up in the conclusion.

In teaching writing argumentative essays, the teacher needs to begin with the analysis of academic arguments, which all have a definite structure: a claim (the main idea, or a position the writer takes on the topic), which is usually presented in the thesis statement of the essay; support (facts, examples, statistics, or opinions of experts in a certain field); reasoning, realized in the corresponding paragraphs of the essay and referring to the initial claim [2, p. 83]; background (a kind of context for explaining the main issue).

The above-mentioned structure of the argument is embodied in the organization of the essay. Thus, the introduction usually sets the background and provides the central claim of the argument in a thesis statement while the body paragraphs present the reasoning and provide examples that support the thesis statement. Finally, the conclusion restates the background relevance of the claim to the audience.

To help students analyze the argument, E. Brunzell [1] offers the CER model (claim, evidence, reasoning), which can be used to analyze arguments effectively in the Academic Writing class. This model can be visualized with the help of an argument map demonstrating to the students how the author constructed the argument. While using this model, teachers, have to guide students by helping them put appropriate questions about the text they are analyzing. Below is a possible argument map for the text “My precious” by Michael Bond:

Title and author of the argumentative text for analysis: “My precious” by Michael Bond, New Scientist, 29 March, 2014	
Feature	
Audience	The audience is advanced English language learners. The writing style is formal. The title gives the main point. The topic sentences for each paragraph show a formally organized structure.
Claim thesis	In the first two sentences of the first paragraph: “...our relationship with the items we own goes far beyond utility and aesthetics. As well as being useful, our possessions represent our extended selves.”
Background Context	Material possessions have a deep meaning for people but they do not make them happy. Definition of key idea: “...we are all materialistic to some extent and we do obtain a boost of happiness from a new possession. But it does not last and because it is so fleeting, there is a danger that many people immediately feel the need to make yet another purchase.”
Support Evidence	Several experts are quoted: Catherine Roster, the University of New Mexico in Albuquerque, Marsha Richins at the University of Missouri in Columbia, Edward Fischer, an anthropologist at Vanderbilt University in Nashville, Tennessee, Rik Pieters at Tilburg University in the Netherlands, psychologist Elizabeth Dunn <ul style="list-style-type: none"> • Our belongings have an important role in bolstering our sense of identity.

	<ul style="list-style-type: none"> • Our materialistic aspirations are usually dictated not by what we need, but by what those around us possess. • Spending money on experiences and other people offers a more enduring boon than spending lavishly on other items.
--	---

As can be seen from the argument map, the parts and questions presented in the model help students analyze and understand the argument structure, whereby they seek the phrases and sentences embodying specific elements of the argument.

References:

1. Brunzell E. *Designing science inquiry: Claim + evidence + reasoning = explanation*. Edutopia. URL: <https://www.edutopia.org/blog/science-inquiry-claim-evidence-reasoning-eric-brunzell> eric-brunzell (Last accessed: 23.05.2022)
2. Schick K., Schubert L. *So What?: The Writer's Argument*. Oxford, 2017. 576 p.

Sources:

Bond M. My precious. *New Scientist*, 2014, March. P. 43-46.

Подзигун Олена

ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У сучасних освітніх установах велика увага приділяється комп'ютерному супроводу професійної діяльності. У навчальному процесі використовуються навчальні та тестуючі програми з різних дисциплін.

Незамінними помічниками викладача можуть стати електронні підручники та словники, які формують необхідні для вивчення іноземної мови компетентності. Електронний підручник (ЕП) – це комплект навчальних, контролюючих, моделюючих та інших програм, розташованих на магнітних носіях (твердому або гнучкому дисках) персонального комп'ютера, у яких відзеркалений основний науковий зміст навчальної дисципліни. ЕП часто

доповнює звичайний підручник, оскільки йому притаманні такі функції: забезпечення практично миттєвого зворотного зв'язку; швидкий пошук необхідної інформації (у тому числі й контекстний пошук); істотне заощадження часу при багаторазових звертаннях до гіпертекстових пояснень; можливість швидко перевірити знання з певного розділу [3, с. 19].

Характерними рисами електронних підручників є: висока інформативність, розмаїття стилів реалізації (кольорова палітра, інтерфейс, структура ЕП, спосіб подачі матеріалу тощо), відсутність апаратних обмежень, тобто можливість створення ЕП, орієнтованого на наявну технічну базу.

Серед вимог до електронних підручників можна виділити наступні:

1. Інформація з обраного курсу повинна бути добре структурована та являти собою логічно завершені фрагменти курсу з обмеженою кількістю нових понять.

2. Кожний фрагмент, поряд з текстом, повинен подавати інформацію в аудіо- або відеоформаті («живі лекції»). Обов'язковим елементом інтерфейсу для живих лекцій буде можливість прокручування, що дозволить повторити лекцію з будь-якого місця.

3. Текстова інформація може дублювати частину живих лекцій.

4. Текстова частина повинна супроводжуватися численними перехресними посиланнями, що дозволить скоротити час на пошук необхідної інформації. Перспективним елементом може бути підключення словника.

5. Відеоінформація та анімація повинні супроводжувати розділи, які важко зрозуміти у звичайному викладі. У цьому випадку витрати часу користувачів у п'ять-десять разів менші порівняно з традиційним підручником.

6. Наявність аудіоінформації, що у багатьох випадках є основною, а іноді й незамінною змістовою частиною підручника [2, с. 5].

Оскільки сучасні комп'ютери дозволяють ефективно відтворювати практично всі відомі дотепер види передачі інформації, тому вони можуть реалізувати адаптовані алгоритми в навчанні й забезпечити викладача об'єктивним і оперативним зворотним зв'язком про процес засвоєння навчального матеріалу, то електронні підручники є фундаментальною базою дистанційного навчання, адже на сучасному етапі воно є популярною формою освіти у світі. [1, с. 31].

Вважаємо, що оптимальний результат навчання іноземних мов досягається при інтегрованому використанні електронних і традиційних

навчально-методичних комплексів. У процесі навчання студентів немовних спеціальностей за допомогою використання електронного підручника як додаткового засобу буде успішно формуватися іншомовна компетентність.

Застосування мультимедійних засобів на заняттях дозволяє підвищити не тільки інтерес до майбутньої спеціальності, але і успішність по даній дисципліні. Навчальні комп'ютерні програми і електронні підручники дають можливість кожному студенту незалежно від рівня його підготовки брати активну участь у навчальному процесі, індивідуалізувати свій процес навчання, здійснювати самоконтроль. Бути не пасивним спостерігачем, а активно одержувати знання і оцінювати свої можливості.

Список використаних джерел

1. Каспін І. В., Сегаль М.М. Нові технології в процесі навчання іноземним мовам. URL: [http:// linguact. hyperlink. ru/ articles/ kaspinandsegal. html](http://linguact.hyperlink.ru/articles/kaspinandsegal.html).
2. Кукла О. Впровадження нових освітніх технологій. *English language and culture weekly*. 2007. February (№ 5). С. 4-5.
3. Шевцова О. І. Використання комп'ютерних технологій як засіб творчого інтерактивного навчання . *Англійська мова та література*. 2008. Квітень (№ 11). С. 18-20.

Поп Олена

ДО ПИТАННЯ ПРО ІНТЕРАКТИВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СТАРШИХ КЛАСАХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

З моменту визнання факту посилення екологічної деградації й усвідомлення того, що стан довкілля багато в чому залежить від людей та їхніх вчинків стосовно навколишнього середовища, існує глобальний поштовх до вивчення довкілля й возз'єднання людей емоційно й фізично з природним оточенням. Відтак, екологічна освіта сьогодні є важливою частиною шкільної освіти.

Екологізація всіх шкільних дисциплін, насамперед, сприяє вихованню екологічної свідомості як у світоглядній, так і у суто практичній площині. Однією

з таких дисциплін є іноземна мова. Г.М. Джейкобс зазначає, що мова ефективніше викладається на основі змістового компоненту, і що як педагогам нам відведена ширша роль, яка включає допомогу учням стати гарними громадянами [2, с.16].

Найефективнішими шляхами та способами досягнення екологізації викладання іноземної мови з метою розвитку вмінь та навичок іншомовного спілкування з одного боку та виховання екологічно-свідомої особистості з іншого, за сучасних умов стали інтерактивні технології навчання.

Інтерактивність у навчанні можна пояснити як здатність до взаємодії, навчання у режимі бесіди, діалогу, дії. Отже, інтерактивним можна назвати метод, в якому той, хто навчається, є учасником. Учень не виступає лише слухачем, спостерігачем, а бере активну участь у тому, що відбувається на уроці [1, с. 22].

До інтерактивних методів впровадження екологічної освіти на уроках іноземної мови можна віднести рольові ігри, симуляції, дискусії та евристичні бесіди екологічного спрямування, «мозковий штурм», презентації, розробку бізнес планів іноземною мовою на природоохоронну тематику, проведення екологічних творчих заходів і виконання відповідних проєктних робіт із залученням носіїв мови та спеціалістів у галузі охорони довкілля.

Природа та довкілля також можуть стати навчальним середовищем, яке створює інтерактивну основу для вивчення іноземної мови. Викладання іноземної мови засобами фізичної та інтелектуальної взаємодії в природному світі сприятиме ефективному розвитку мовленнєвих здібностей, розвитку логічного мислення, вмінню об'єднуватися з метою обговорення й вирішення поставленої проблеми, поглибленню знань у галузі охорони довкілля, одночасно розвиваючи розуміння навколишнього середовища та заохочуючи позитивну взаємодію з природним оточенням. Відтак, упродовж вивчення іноземної мови існує потреба виходу за межі традиційного налаштування заняття та необхідності охоплення автентичних навчальних середовищ.

Підбиваючи підсумок, варто зазначити, що впровадження екологічної освіти на уроках іноземної мови за допомогою інтерактивного навчання дозволяє значно збільшити відсоток засвоєння іншомовного матеріалу, а також сприяє розвитку особистісних якостей учнів, а саме: росту активності, розвитку здатності до аргументації та відстоювання власної думки, критичному мисленню, формуванню здатності до співпраці й роботи в команді, необхідних для підвищення рівня екологічної культури молодого покоління.

Список використаних джерел

1. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти. *Іноземні мови в навчальних закладах*. Педагогічна преса, 2003. № 4. С. 21-23.
2. Jacobs G. M. Language use, or language usage? *TESOL Matters*. 1993. Vol. 3/6. P. 15-21.

Прадієвляння Людмила

PHYSICS VS LYRICS IN TED CHIANG'S "A STORY OF YOUR LIFE" AND ITS FILM ADAPTATION "ARRIVAL"

When Ted Chiang, a famous American sci-fi author, wrote about the history behind the creation of his famous novella 'A Story of Your Life' (first publication in 1998), he mentioned that he was inspired by the idea of showing how people behave when they face inevitable. The protagonist, a bright linguist Dr. Louisa Banks, acquires a new skill of seeing the future as a result of her mind-altering experience of learning the language of the aliens. Thus she learns about the tragic future of her daughter before the baby is even conceived. So the question arises, can you change the future if you know it, and how can you embrace the inevitable if you can't change it.

Close reading, though, reveals a great number of other no less interesting questions that the author, inadvertently or not, offers for the reader's consideration. One of them is the ages-long confrontation of physicists and artists, natural vs humanitarian sciences. This problem is further developed in the Denis Villeneuve's 2016 film adaptation 'Arrival' and has also been a topic for a number of scientific research that place this novella "*in the context of the crisis in the Humanities which has marked universities over the last few years, and can be linked to a more general crisis in liberal values*" [2, p. 107].

In the story, to uncover the reasons for the aliens' arrival on Earth, learn/understand their language and learn pretty much everything possible from them, Ted Chang teams the linguist, Louisa Banks, with the physicist, Dr. Gary Donnelly. Though not so obvious in the novella, their confrontation in the film starts immediately with Ian (Gary's name is changed to Ian in the film) quoting from Louisa's book: "*Language is the foundation of civilization. It is the glue that holds a people together. It is the first weapon drawn in a conflict*" and then retorting: "*The*

cornerstone of civilization isn't language, it's science" [1]. The development of the events in the film proves him completely wrong as it will be Louisa, the linguist, with her ability to decipher aliens' language as well as understand their purposes on the Earth that will help her save the world from the global war.

In the book, Ted Chang spends as much time and space explaining the intricacies of the language as of the variable physics and Fermat's principle of least time, the physical law that seems to offer some glimpses of aliens' mentality. The abstract phenomenon of the language is linked even to the alien's physical features, its general appearance. *"It looked like a barrel suspended at the intersection of seven limbs. It was radially symmetric, and any of its limbs could serve as an arm or a leg"* [3, p. 84]. The scientists later would be able to draw parallels between aliens' bodies' radial symmetry and their logographic writing: *"their bodies have no "forward" direction, so maybe their writing doesn't either"* [3, p.91]. They will recognize heptapod's non-linear orthography and this will help them understand their perception of the physical world. Time is a nonlinear concept for the aliens. And language, as it seems, shows the way to understand it.

If we think of this problem in terms of the much disputed Sapir-Whorf hypothesis, the theory of linguistic relativity, the structure of heptapods' language could influence or even determine their mental development and world views.

A close look at Ted Chiang's linguistic ideas regarded through the prism of "physical" laws and physical properties shows that aliens' semasiographic language directed their civilization's development along a completely different way from the humans': *"We experienced events in an order, and perceived their relationship as cause and effect. They experienced all events at once, and perceived a purpose underlying them all"* [3, p. 159]. While studying the heptapods' language, Louisa changes her ways of perception and develops a simultaneous mode of consciousness. Seeing the future, probably, doesn't make her happier. For us though, the important issue is the role of the language, and its, in R. Barthes words, "terroristic nature" [4] which requires recognition, very conscientious attention to its use, and further study.

Bibliography

1. "Arrival" (Denis Villeneuve's 2016 film adaptation). URL <https://www.netflix.com/in/title/80117799>
2. Bran N. Humanities Fiction: Translation and "Transplanetary" in Ted Chiang's "The Story of Your Life" and Denis Villeneuve's "Arrival". *American, British and Canadian Studies*. 2019. P.107-126

3. Chiang T. "Story of Your Life". In Stories of Your Life and Others. London: Picador, 2015. 353 p.

4. Барт Р. Семиотика. Поэтика (Избранные работы). М.: Прогресс, 1989. 616 с.

Сольська Тетяна, Поселецька Катерина

DAS VERMITTELN DER TEST-TAKING-STRATEGIEN ZUR EFFIZIENTEN VORBEREITUNG AUF INTERNATIONALE SPRACHPRÜFUNGEN

Strategien dienen den Lernenden dazu, sowohl den Zugang als auch den Umgang mit der Sprache und darüber das Erreichen der sprachlichen Handlungsziele zu erleichtern. Eine Strategie ist somit ein mentaler Plan der Zielerreichung [1, с. 132]. In diesem Zusammenhang besteht das Ziel der Test-Taking-Strategien darin, die Fremdsprachenlernenden effizient auf standardisierte Sprachprüfungen vorzubereiten.

Ein erfolgreiches Prüfungstraining setzt über die Förderung des sprachlichen Könnens hinaus das Erarbeiten effizienter Test-Taking-Strategien voraus, durch deren Einsatz sich die Lernenden "vor, in und nach der Prüfung strategisch klug verhalten können" [2].

Eine erfolgsorientierte Vorbereitung auf die Sprachprüfungen setzt einerseits das Vermitteln von Wissen über die entsprechenden Prüfungsformate, Aufgabentypen und Bewertungskriterien voraus. Andererseits handelt es sich dabei um gezieltes Training hilfreicher Strategien, die es den Lernenden ermöglichen, beim Erledigen verschiedener Aufgabentypen bessere Resultate zu erzielen. Als wichtiger Bestandteil sprachlicher Vorbereitung auf produktive Aufgabentypen wird das Einüben der Redemittel angesehen, welche den Lernenden helfen, ihre Äußerungen kohärenter zu gestalten und die kommunikativen Aufgaben der Prüfung qualitativer zu erledigen.

Im Rahmen eines Praxiserkundungsprojekts mit 15 Deutschlernenden auf dem B1.1-Niveau im Sprachlernzentrum Winnyzja haben wir versucht, den Lernenden bei der Vorbereitung auf die Prüfungsaufgabe von Goethe-Zertifikat B1 „Ein Thema präsentieren“ zielgerechte Test-Taking-Strategien zu vermitteln.

Unser Ziel bestand darin, zu überprüfen, inwiefern das Aneignen der Test-Taking-Strategien den Lernenden dabei helfen kann, sich qualitativer auf die Prüfungsaufgabe vorzubereiten, sich weniger unter Stress gesetzt zu fühlen, freier und motivierter bei der Simulation der Prüfungsaufgabe zu sprechen.

Das Vermitteln der Test-Taking-Strategien verlief in den folgenden Schritten:

1. Die Lernenden sammeln Assoziationen zum Thema "Prüfungen" und tauschen sich über ihre Erfahrungen mit Prüfungen aus;
2. Die Lernenden formulieren Tipps gegen Prüfungsangst;
3. Die Lernenden sehen sich das Video "GZ B1: Ein Thema präsentieren" und entdecken selbst die Struktur der Präsentation;
4. In Kleingruppen wägen die Lernenden hilfreiche / wenig hilfreiche Test-Taking-Strategien ab;
5. Die Lernenden üben die für die Präsentation geeigneten Redemittel;
6. Die Lernenden ergänzen ein Textbeispiel der Präsentation;
7. Die Lernenden simulieren die Prüfungsaufgabe in Partnerarbeit, geben gegenseitig Feedback, gehen auf die Fragen der PartnerInnen ein.

Anschließend haben die Lernenden einen anonymen Fragebogen ausgefüllt und das Training ausgewertet. Die Analyse der von den Lernenden erhaltenen Rückmeldungen lässt schlussfolgern, dass das Vermitteln der Test-Taking-Strategien dazu beiträgt, dass

1. Die meisten Lernenden mit der Prüfungsaufgabe „Ein Thema präsentieren“ gut zurechtkommen und alle Folien der Präsentation in Inhalt und Umfang angemessen behandeln;
2. Die Lernenden bei der Präsentation geeignete Redemittel gebrauchen, freier und kohärenter sprechen;
3. Die Lernenden gegenseitig Feedback zur Präsentation geben können, der Partnerin / dem Partner Fragen stellen und darauf reagieren;
4. Die Lernenden sich sicherer und motivierter bei der Simulation der Prüfungsaufgabe fühlen;
5. Die Lernenden den Einsatz der Test-Taking-Strategien zum Sprechen im Hinblick auf die Vorbereitung auf Goethe-Zertifikat B1 hilfreich finden.

Somit trägt das Erarbeiten geeigneter prüfungsvorbereitender Strategien dazu bei, dass sich die Lernenden das Prüfungsformat und die Bewertungskriterien bewusst machen und sich im Hinblick darauf qualitativer auf die Prüfungsaufgabe vorbereiten können. Bei der Simulation der Prüfungsaufgabe fühlen sich die KTN

durch den Einsatz der Test-Taking-Strategien sicherer, können freier, kohärenter sprechen und geeignete Redemittel gebrauchen.

Literatur

1. Brinitzer, M., H.-J. Hantschel, S. Kroemer, M. Möller-Frorath, L. Ros. 2018. DaF unterrichten. Basiswissen Didaktik. Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Stuttgart: Ernst Klett Sprachen.

2. Grotjahn, R., K. Kleppin. 2015. DLL 7. Prüfen. Testen. Evaluieren. Stuttgart: Klett Verlag.

Таратута Світлана

РОМАН А.КАМЮ «ЧУМА»: ФІЛОСОФІЯ І ЛІТЕРАТУРА (ДО ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ ТВОРУ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ)

Екзистенціалізм — філософська течія, яка мала неабиякий вплив на розвиток літературного процесу другої половини ХХ століття. Екзистенціальні тенденції простежуються в творах багатьох відомих письменників, але найбільш послідовно риси цієї філософської течії знаходять своє втілення в творчості А.Камю і Ж.-П.Сартра. А тому вивчення творів цих французьких письменників, до того ж нобелівських лауреатів, неможливе без використання постулатів екзистенціалізму як філософського підґрунтя ідейного змісту, який транслюють письменники.

На практичних заняттях вивчаємо роман А.Камю «Чума» після відповідної лекції, де студенти знайомляться із сутністю екзистенціалізму: поняттям «ситуація межі», або «порогова ситуація», констатацією абсурдності та хаотичності світу, сприйняттям життя людини як позбавленого причинно-наслідкових зв'язків, а отже такого, що являє собою ланцюжок випадковостей, свободою особистості та вибором, який обов'язково має бути вільним та усвідомленим, дисгармонійним сполученням найсуперечливіших імпульсів і прагнень, які визначають складність внутрішнього світу особистості, тощо.

Отже, вивчення роману «Чума» логічно розпочати із виявлення рис екзистенціалізму, що зустрічаються у творі. Звертаємо увагу на «порогову

ситуацію», в яку потрапляють мешканці міста Оран, що стає місцем дії. Епідемія страшної невиліковної хвороби призводить до карантину, який передбачає затворницький спосіб життя і фактично призводить до втрати людиною суспільних функцій. Автор демонструє найяскравіший вид «порогової ситуації», коли людина знаходиться перед обличчям смерті, адже прогресуюча кількість жертв страшної навали ставить кожного мешканця міста перед небезпекою бути наступним. У «порогову ситуацію» потрапляє все місто, адже воно в силу суворого карантину повністю відрізано від оточуючого світу, на якомусь етапі припинена навіть можливість листування.

Перебіг епідемії демонструє абсурдність буття, адже вона не піддається ніякій логіці. Не зрозуміло, звідки прийшла хвороба, в якій категорії мешканців більша вірогідність захворіти. Так, вмирають люди, які мінімально контактували з хворими, в той час як лікар Ріе, який цілодобово знаходиться в оточенні вражених чумою людей, залишається неушкодженим. Сироватка, яка була винайдена для боротьби з хворобою, діє вибірково і несистемно. Врешті-решт чума сама уходить з незрозумілих причин, хоча будь-яка боротьба з нею була марна.

Розгалужена система образів все ж дозволяє виокремити п'ять постатей, на яких акцентує увагу автор. З'ясовуючи, чому саме Рамбер, Панлю, Тарру, Гран і Ріе стають головними героями роману, звертаємося до філософського есе А.Камю «Міф про Сізіфа», в якому письменник дає визначення поняття «людина абсурду» («людина абсурду розпочинається там, де закінчується людина, що плакає надії» [1, с.61], а також намагається знайти джерела волі й оптимізму людини у світі абсурду, серед яких називаються знання, якими володіє людина, її справа і мистецтво, процес творчості. Виходячи з цього, можемо зробити висновок, що зазначені персонажі твору на відміну від Мерсо, головного героя роману А.Камю «Сторонній», не плывуть за течією абсурдного життя, а роблять свій вибір, який полягає у допомозі іншим, боротьбі з страшною хворобою. Саме ця справа і стає їхньою опорою, джерелом оптимізму в абсурдному світі. Особливо яскраво цей факт простежується в образі лікаря Ріе, який в силу свого факту розуміє безперспективність боротьби з чумою і, незважаючи на це, щоденно віддається роботі у створеній ним санітарній дружині.

Перемога життя або смерті в долі кожного з героїв на перший погляд здається випадковістю, що цілком відповідає засадам екзистенціалізму.

Водночас можна простежити ідейне навантаження цієї перемоги в кожному конкретному образі.

Опинившись в Орані випадково під час чуми, журналіст Рамбер відчуває себе чужим у цьому місті і, співчуваючи загальній трагедії, намагається вибратися за межі міста. Зробити це в офіційний спосіб йому не вдається, тому, аби здійснити свої наміри, він використовує місцевих контрабандистів. Перша спроба не увінчалася успіхом, але Рамбер не покидає своїх задумів. Саме на цьому етапі він, захоплений ентузіазмом оточуючих, починає працювати у санітарній дружині, що допомагає боротися з нерозповсюдженням хвороби в місті. Зближуючись з оранцями, він відчуває себе одним з них, і, коли можливість вийти з міста майже знайдена, Рамбер розуміє, що «соромно бути щасливим одному» [2, с. 266] і залишається у зачумленому місті. Щоправда, він намагається заручитися підтримкою лікаря Ріе, який би схвалив рішення журналіста. Але вірний екзистенційним принципам автор не дає Ріе взяти на себе відповідальність за вибір Рамбера, адже вибір має бути вільний і усвідомлений. Отже, Рамбер самостійно приймає шляхетне рішення, за що і нагороджений автором, який вважає, що така людина варта життя.

Певне переосмислення своїх життєвих принципів проходить і священник Панлю, який на початку роману намагається використати чуму як засіб повернути людей до церкви. У своїй першій проповіді Панлю каже парафіянам, що чума наслана на них (відокремлюючи себе від інших) за недостатню віру та гріхи. Лише робота в санітарній дружині змінює ставлення священника до ситуації, коли він чітко усвідомлює, що хвороба не щадить нікого, ні грішних, ні праведних. Піковою ситуацією стає смерть хлопчика, сина начальника поліції, який важко вмирає на очах дорослих чоловіків. Саме тоді лікар Ріе кидає священнику жорстку фразу про неспроможність бога і безгрішність померлої дитини. Цей момент можна вважати ключовим у житті Панлю. У другій проповіді священника відчувається вже зовсім інша тональність, крім того, Панлю звертається до людей, використовуючи займенник «ми», тобто вже не відділяючи себе від них. Захворівши, священник вирішує не звертатися до лікарів, а уповати на Господа. Смерть Панлю, можливо, стає певним порятунком для священника. Адже сумніви в існуванні бога, на що явно натякає автор-атеїст, неприпустимі для подальшої діяльності Панлю.

В живих автор залишає і невдачу Грана, який на початку твору описаний як типова «маленька людина», невпевненість якої занастила все її життя. Незакінчений перший рядок роману, дружина, яка не бачить подальшого життя з чоловіком, — лише початок великого списку невдач. Але самовіддана робота в санітарній дружині, статистика, яку веде Гран, поступово пробуджують у оточуючих повагу до нього, а в самого Грана — впевненість у собі. Автор змінює тональність розповіді про чоловіка: іронічна і поблажлива спочатку вона стає серйозною, сповненою поваги в кінці.

Одним з найяскравіших героїв твору стає Тарру. Він двічі переживає переосмислення сенсу життя. Перший раз в отроцтві, коли, запрошений батьком-прокурором на показовий процес, присутній при винесенні смертного вироку. Антигуманність побаченого змінює ставлення до батька і жене хлопця з дому. В подальшому, ставши революціонером, Тарру виносить численні смертні вироки своїм ворогам, будучи впевненим, що творить добро і бореться за щастя людей, заради якого треба пожертвувати певною кількістю життів тих, хто заважає цьому щастю. Раптове усвідомлення, що він вчиняє те, за що колись зненавидів свого батька, який також був впевнений, що робить добро, очищаючи світ від злочинців, примушує Тарру покінчити з революційною діяльністю. Герой хоче творити абсолютне добро, і саме чума дає йому можливість втілити свою мрію. Але подальшої реалізації для нього автор не бачить: Тарру виконав свою місію, а тому вмирає від чуми.

Оповідачем в романі стає лікар Ріе — людина, яка може бути прирівняна до Сізіфа, адже, розуміючи безцільність боротьби з чумою, він самовіддано кожного дня продовжує цю боротьбу, намагаючись захистити тих, кого можливо. Ріе — це людина світу абсурду, для якої її справа стає справжнім джерелом оптимізму. На відміну від інших персонажів твору Ріе не відчуває себе подвижником, не вважає, що вчиняє щось героїчне, кожного дня він сумлінно тягне на гору свій камінь, відшукуючи сенс там, де, за твердженням екзистенціалістів, його немає.

Література

1. Камю А. Міф про Сізіфа. 2015. 107 с.
2. Камю А. Избранное. 1990. 480 с.

СЕКЦІЯ СТУДЕНТІВ

Андріанова Ольга

ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У ФОРМУВАННІ АУДИТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Процес вивчення іноземної мови є тісно пов'язаним з безперервним використанням самої мови протягом уроків в будь-якому форматі. Але найголовнішим та найскладнішим фактором є сприйняття мови на слух. Саме тому оволодіння навичками аудіювання є основною передумовою для використання відеоматеріалів на уроках іноземної мови. Використання у навчальному процесі відеоматеріалів у процесі навчання іноземної мови значно полегшує розуміння матеріалу, дозволяє наочно і протягом відносно нетривалого часу подати цікаві факти, спостерігати й аналізувати правильну вимову слів носіями мови, сприяти розвитку психічних процесів, дає змогу задіяти одночасно декілька каналів сприймання інформації (під час слухового сприйняття засвоюється 15% інформації, зорового – 25%, а при слухозоровому – 60%), що в свою чергу підвищує ефективність розуміння учнями змісту навчального матеріалу. [2]

На підготовчому етапі, вчитель іноземної мови повинен чітко усвідомлювати мету та зміст відеоматеріалів, котрі будуть використовуватися у навчальному процесі. На просторах Інтернету існує низка спеціалізованих ресурсів з відеоматеріалами, котрі можуть стати у нагоді. Крім того, ці матеріали мультимедія є заздалегідь підібраними, обробленими та готовими для використання. Але не завжди є можливість знайти необхідний матеріал. Саме тому вчитель може використати відео з ресурсу You Tube. Проте для подальшої користі цих матеріалів та правильного донесення та розуміння інформації необхідно заздалегідь ознайомитися з низкою основних вимог, задля уникнення непорозумінь.

Навчальний процес вивчення іноземної мови з використанням відеоматеріалів задля формування навичок аудіювання передбачає виконання низки вимог. [1, с 296]

Перш за все відеоматеріали повинні бути підібрані відповідно до інтересів та вікової групи учнів. Вони не повинні містити в собі нецензурну

лексики, суперечливі теми та зачіпати особистісні якості людини. Відео повинні бути інформаційного характеру та нести в собі цікаві та корисні факти з тої чи іншої теми.

По-друге, перед використанням відеоматеріалів вчитель повинен чітко визначити мету завдання та очікування по завершенню його виконання.

Крім цього ще однією вимогою є тривалість відео. Для учнів старшої школи відео повинно бути довжиною до 10 хвилин. Адже велика тривалість відео не принесе користі учням, їм стане нудно його переглядати, це займе багато часу і не буде сприяти запам'ятовуванню інформації. [4, с.208-209]

Для навчального аудіювання мова у відеоматеріалах повинна бути чітка і зрозуміла, в звичному темпі, відповідати рівню знань іноземної мови та загальному розвитку учнів.

Останньою вимогою щодо використання матеріалів You Tube є те, що після перегляду відео, учні повинні отримати завдання стосовно змісту для перевірки розуміння інформації за закріплення набутих знань. Перед переглядом відео, вчитель може надати учням перелік незнайомих або складних у вимові чи написанні слів, а також використовувати субтитри задля легшого сприйняття інформації.

Отже, можна зробити висновки що використання відеоматеріалів на уроках іноземної мови є надзвичайно ефективними. Для цього існує безліч матеріалів, деякі з них вже готові, а деякі потребують певних змін. Але не зважаючи на це їх використання значно підвищує мотивацію учнів до роботи і навчання, дозволяє у доступній формі подати навчальний матеріал та потрібну інформацію.

Список використаних джерел

1. Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ під загальн. ред. С.Ю.Ніколаєвої. Методика навчання іноземних мов : теорія і практика : підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів. Київ. Ленвіт, 2013. 298 с
2. Корисні ресурси для викладання іноземних мов mmpublication, Київ 2022. <https://mmpublications.com.ua/vykorystannyya-vidеomaterialiv-na-urokah-anglijskoyi-movy/> (дата звернення 24.05.2022)
3. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : [навч. посібник]. Київ. Ленвіт, 2008. 235 с
4. Т.В. Сидоренко. Принципы отбора и методической адаптации оригинальных видеоматериалов. Весник, 2012. 208-209 с.

THE CONCEPT OF A SLOGAN IN MODERN LINGUISTICS

Nowadays advertising occupies a large place in the information space. It controls people's behavior through constant appeals and persistent requests to purchase an endless variety of goods and use a wide variety of services.

Car advertising is becoming very popular nowadays. The car is a means of transportation not only for men, but also for women, this is the reason for the unflagging interest in car advertising.

The purpose of the study is to develop a concept of a slogan in modern linguistics.

Consequently the slogan is an ancient concept. The word "slogan" came into American trading practice from the Gaelic (ancient Scottish) language, where it meant "battle cry" (sluagh-ghairm), i.e. shouting at the marketplace surrounded by buyers to attract their attention. Later, already in the 19th century, the word was mastered by American entrepreneurs who actively developed trade relations within America and abroad. Accordingly an electronic source, the lexeme slogan was first used in its modern meaning in 1880.

The slogan is a compositional part of a separate advertising text, small, but very significant in the communicative and pragmatic sense. Accordingly the correct remark of E.P. Slobodyanyuk, "a slogan is an advertising phrase that summarizes an advertising offer, links the name, legend and dignity of the product" [4, p. 41].

Accordingly L.M. Maidanova and E.A. Lazareva, the slogan is "an aphoristic expression of an advertising idea", "one of the arguments, which is given special meaning and an aphoristic form" [2, p. 33].

Like wise, the aphorism and expressiveness of the slogan is recognized as its ontological property precisely because slogans originate from aphorisms: "Slogans are a phenomenon of the twentieth century, but their roots go back centuries. Therefore, in order to learn how to write working slogans, it is necessary to regularly read aphorisms of all times and peoples, including the statements of great people" [4, p. 62].

It is no coincidence that a professionally created slogan often becomes an independent text, breaking away from its generic text (carrier text), and "goes to the masses", turning, in fact, into a precedent text, for example, phrases that are widespread in everyday communication and come from advertising messages.

To date, a considerable amount of research (Dmitrieva, Aleksieva, Tulupov) on slogans has been accumulated in linguistics, even an independent direction has developed - sloganism.

Accordingly the slogan is the brightest, most memorable part of the advertising text, so it turns out to be the most structurally, meaningfully and stylistically thought out. Therefore D.N. Protasov, the slogan is the success of advertising, the "living nerve" of the entire advertising text (2011) [3, c 71].

Despite the difference in approaches to the interpretation of the slogan, all researchers are convinced that it expresses the main idea of the entire advertising campaign or a separate advertising object, while convincing, arguing, summarizing, questioning, updating, identifying, intriguing and attracting attention. In other words, the slogan is "the quintessence of the entire advertising campaign", and therefore the core of the advertising text's argumentation.

It follows that slogan is a short verbal expression of the main idea of the whole advertising text, concentrated in one or two sentences and designed to attract the attention of the addressee, as well as to influence his consciousness and emotions.

Today in sloganism there are different approaches to the classification of slogans. Thus, scientists consider and generalize the diversity of the latter from the structural, content and functional points of view. In accordance with the structural approach, the whole variety of slogans is divided into four types:

- 1) related - include product names.
- 2) direct - they contain a direct appeal to a potential consumer.
- 3) linked - correlate with the name rhythmically and phonetically, more precisely, not so much with the name as with its linguistic appearance. Linked slogans can be used without the name of the product, but then it will not be clear and expressive;
- 4) free - they are self-sufficient and independent.

This suggested that free slogans are not directly linked to the product, that is why the first two types of slogans are most often used in advertising. Although Slobodyanyuk rightly remarks, have great mnemonic effectiveness that is what every advertiser dreams of first of all [4, p. 38].

Correspondingly, sometimes free slogans are more preferable, especially in cases where the author seeks to create some kind of ironic overtones or even some kind of moralizing. Very often, when creating slogans, rhyme is used, which serves as an additional mnemonic tool. Any kind of slogan rhymes is both free and not free.

Today, most scientists (Kevorkov, Korableva) believe that there is no argumentation in the slogan, because the slogan is an emotional call for such an action, which should be carried out just around the rational sphere of the consumer's consciousness, the slogan is primarily a suggestive impact, designed to minimize the critical assessment of the addressee. As a result there is a slogan, not to prove, but to state the advantages of the product and the benefits of its acquisition. Instead, the statement about the lack of argumentation in the slogan is only partly true.

Indeed, there are no explicit arguments in the slogan that would prove to the buyer the need to make a certain choice. Instead, if the goal of the slogan is to influence the consciousness and feelings of the consumer, then the speech impact itself is impossible without argumentation, because to influence with the help of speech means, having influenced another with your speech, to achieve your goal or desired result. In the process of influence, a certain argumentation is needed, which, according to O.S. Issers, is implemented through speech strategies [1, p. 74].

REFERENCE

1. Иссерс О.С. Речевое воздействие: учеб. пособие для студ. вузов, обучающихся по направлению «Реклама и связи с общественностью». 3-е изд., перераб. М.: ФЛИНТА: Наука, 2013. 239 с.
2. Майданова Л.М., Лазарева Э.А. Практическая стилистика жанров СМИ: Репортаж, корреспонденция, рецензия, радиообзор печати, реклама: учеб. пособие. Екатеринбург: УрГУ, 2007. 110 с.
3. Протасов Д.Н. Основной закон рекламы: язык лозунгов – язык успеха! Москва: Центрполиграф, 2011. 155 с.
4. Слободянюк Э.П. Настольная книга копирайтера. М.: Вершина, 2008. 256 с.
5. Шидо К.В. Рекламный слоган как особый жанр английских рекламных текстов: автореф. ... канд. филол. наук. Саратов, 2002.

THE ROLE OF TEACHING DIALOGIC SPEECH (DISCUSSIONS) IN SENIOR CLASSES

Senior students come across many challenges when they try to express themselves coherently and accurately when they face scientific topics or just daily spoken language. Therefore teaching through dialogic speech facilitates the collaborative work of the students when they discuss and shape each other's opinions. In other words dialogic speech is a type of speech interaction between two or more participants who alternately act as listeners and speakers [1].

Methodologists consider this notion as a type of speech interaction defined by the speaking situation, characterized by the presence of two or more interlocutors, speed of speech and immediacy of processes, speakers' active participation in expressing personal attitudes to information, using a wide range of emotions [2, p.128].

Such an understanding of this notion implies the use of dialogues as a tool to arouse students' interest, encourage their thinking processes, brainstorm and broaden ideas, state, ground and speak out their arguments. What is more, it builds collaboration, social and supportive skills that bring benefits not only to the learners themselves but to the teachers as well, as it assists them to identify the learners' needs, find their weaknesses and knowledge gaps or determine the progress [3].

On top of that, a wide use of dialogic speech activities like discussions in the classrooms shifts lessons from the teacher-centered to the student-oriented ones, that makes the learners naturally and voluntarily responsible for accomplishing their personal educational aims when they learn by doing, teach themselves using 'jigsaw reading' technique in pairs or groups, fosters the development of critical thinking and ability to reflect and analyze the received information [4, p. 281].

Teaching dialogue speech involves several stages: introducing the target vocabulary and grammar units, familiarizing the students with communicative functions and language means of their expression, providing the examples of the required speaking tasks using authentic language and true to life situations, creating conditions and communicative situations for practising and performing the expected speaking skill. In such a way, speaking tasks become more meaningful, the learners are completely dived into the learning atmosphere, feel more confident and motivated to speak.

To sum everything up, the use of dialogue speech with senior students plunge the learners into the foreign language atmosphere where they develop both speaking and active listening skills using pair or group work that encourages them to seek the solution together: argue, compromise or decline the information in real-life like situations. The role of forming the communicative competence using this method should be dominant as learners obtain cognitive and social language skills. As a result, it enables them to exchange ideas and feelings, better understand the language systems and compare the foreign language under study with their mother tongue.

References

1. Іпатій І. К., Кузик О. В. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ДІАЛОГІЧНОГО ТА МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ. XIV Міжнародна наукова інтернет-конференція ADVANCED TECHNOLOGIES OF SCIENCE AND EDUCATION. URL: <http://intkonf.org/ipatyy-i-k-kuzik-o-v-formuvannya-navichok-dialogichnogo-ta-monologichnogo-movlennya/>
2. Лисак Г. Зміст навчання іншомовного діалогічного мовлення студентів філологічних спеціальностей. Педагогічний дискурс. 2015. № 18. С. 128–131.
3. Dialogic Teaching. Robin Alexander. 2020 URL: <https://robinalexander.org.uk/dialogic-teaching/>
4. Lee R. Implementing Dialogic Teaching in a Singapore English Language Classroom. RELC Journal. 2016. 47 (3). P. 279–293.

Бялківська Олександра

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШИХ КЛАСАХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Розвиток комунікативної компетентності учнів визначається як один із пріоритетів лінгводидактичного процесу на різних етапах середньої освіти, зокрема й у старшій школі. Здатність висловлюватися іноземною мовою у визначених комунікативних ситуаціях із дотриманням вимог щодо обсягу,

складності лексики, відповідності фонетичним нормам, граматичній точності, релевантності етапу й рівневі іншомовної підготовки детально описується в науково-методичній літературі в термінах якісних і кількісних показників. Утім це не означає автоматичного розв'язання усіх практичних проблем іншомовної підготовки учнів, зокрема набуття ними вміння вільно розмовляти цільовою іноземною мовою.

У царині іншомовної освіти мова, а відтак і мовлення, традиційно і цілком слушно визнаються як метою, так і засобом навчання. Отже, ключовим завданням вчителя є моделювання й реалізація на уроці комунікативних ситуацій, в яких потенціал цих засобів буде найбільш дієвим. Продуктивним у цьому контексті вважаємо побудову лінгводидактичного процесу на засадах активного особистісного включення усіх його учасників, зацікавленості змістом, процесом і результатами обговорень, діалогічної побудови навчальної співпраці.

Щодо останнього, то автори особливо зазначають, що «процесом, наближеним до умов реального спілкування, який викликає інтерес учнів до предмета, є діалогічне мовлення» [4, с. 252].

Діалог – це форма комунікації, за якої дві або більше особи безпосередньо обмінюються висловлюваннями [1, с. 44].

Діалогічне мовлення має свої особливості щодо відбору, оформлення та функціональної спрямованості використання мовного матеріалу. Серед іншого, воно характеризується використанням вступних і вставних слів, штампів, висловів оцінного характеру, що відображають реакцію мовця на отриману інформацію, заперечуючи чи підтверджуючи висловлення думки, вираження сумніву, здивування, бажання і т.д. Бесіда характеризується широким використанням екстралінгвістичних засобів вираження думки: жестів, міміки, вказівок на навколишні предмети [2, с. 136].

Діалогічне мовлення, на думку фахівців, є складнішим за монологічне як з точки зору напруженості уваги комунікантів, так і в термінах різноманітності і якості використовуваних мовленнєвих моделей, а також з низки інших причин. Утім, з точки зору послідовності етапів розвитку в учнів комунікативних компетентностей в межах засвоєння відповідних тем, перевагу слід віддавати діалогічності мовлення, адже саме через розмову відпрацьовуються і запам'ятовуються окремі мовленнєві моделі, цілі конструкції, які потім використовуються в монологічному мовленні.

Слід зазначити, що методика навчання діалогічного мовлення останнім часом виокремилася у самостійний аспект лінгводидактики. Не дивно, адже в цій сфері залишається багато питань, які потребують теоретичних та експериментальних досліджень, а також втілення їхніх результатів на практиці. Серед них: співвідношення діалогічного та монологічного мовлення в навчанні іноземної мови у старшій школі; принципи та прийоми створення комунікативного середовища на уроці; особливості сприйняття мовлення в процесі діалогу; виділення ситуацій, що лежать в основі навчального діалогу на різних етапах навчання; методи створення діалогічної мовленнєвої ситуації на уроці; підбір матеріалів для навчання діалогу.

Навчання діалогічного мовлення ставить на меті розв'язання низки взаємопов'язаних завдань:

- дати учням уявлення про діалог та розмаїття його форм у процесі живого спілкування, акцентувавши увагу на тому, що форма «запитання-відповідь» – лише окремий, хоча й найпоширеніший, випадок діалогічного спілкування;

- шляхом звернення до визначених зразків показати учням, що мовлення стає більш природним і справді діалогічним, якщо репліки комунікантів включають привітання, оголошення, запрошення, вираження почуттів і реакцій, як от: здивування, вдячність, впевненість, сумнів і т.д.;

- представити типові кліше, характерні для діалогічного спілкування, тренувати їх до рівня автоматизму у використанні, а також навчити учнів обмінюватися цими репліками у відповідних ситуаціях, тобто навчити їх вести діалог.

Окрім суто методичних аспектів розвитку навичок діалогічного мовлення, варто звернути увагу на психологічні аспекти спілкування як такого. Відомо, що в основі вербальної поведінки в її різних формах лежить система мотивів, серед яких: комунікативний, соціальної взаємодії, досягнення, пізнавальний та ін. Звісно, якщо в учня не виникає потреби висловлюватись у тій чи іншій діалогічній ситуації, важко досягнути розвитку його іншомовної комунікативної компетентності. Відтак, необхідний акцент на актуалізацію відповідної навчальної мотивації. Сприятимуть цьому, між іншим, рольові ігри та драматизація.

У методичній літературі рольова гра визначається як спонтанна поведінка учнів, їх реакція на поведінку інших людей, залучених до

гіпотетичної ситуації. Рольова гра є різновидом навчальної техніки, в якій учень повинен вільно говорити в заданих умовах, виступаючи одним із учасників іншомовного спілкування. Обов'язковим елементом гри є розв'язання проблемної ситуації [6, с. 38].

Рольова гра, заснована на розв'язанні проблемної ситуації, забезпечує максимальну активізацію комунікативної діяльності учнів, визначаючи природність спілкування. Постановка проблеми та необхідність її вирішення також слугують розвитку критичного мислення комунікантів: необхідність уважного розгляду ситуації, пошуку правильного її рішення розвиває логічне мислення, вміння сперечатися і контраргувати, переконувати співрозмовника [5, с. 129].

Таким чином, методи навчання діалогічного мовлення, які апелюють до відповідних мотиваційних диспозицій учнів, сприяють створенню належної для комунікації психологічно сприятливої атмосфери. Відтак, з'являється можливість активізувати в мовленні програмний лексико-граматичний матеріал початкового та наступних етапів навчання. У визначених ситуаціях учні швидко опановують мовленнєві структури та формули, потім автоматично оперують ними при виконанні комунікативних завдань іншого роду. Учні набагато швидше засвоюють почуття мови.

Література:

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник: [гол. ред. С. Головка]. Київ: Либідь, 1997. 373 с.
2. Костюченко К. Є. Особливості навчання діалогічного мовлення на заняттях з англійської мови у ВНЗ. Наукові записки: Педагогічні науки. 2015. Вип. 135. С. 135–139.
3. Наконечна А. О. Особливості навчання діалогічного мовлення при вивченні англійської мови. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки. 2015. №2. С. 175–189.
4. Николаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2002. 320 с.
5. Покорна Л. М. Шляхи підвищення ефективності уроку англійської мови в початковій школі. Педагогічні науки: збірник наукових праць. Херсон: Вид-во ХДУ: 2015. 128–132 с.
6. Флегонтова Н. М. Короткий словник актуальних педагогічних термінів: упор. Н. М. Флегонтова. Київ: КНУТД, 2013. 55 с.

BERUFSLEXIK UND DEREN ROLLE IN DER BEREICHERUNG DES WORTSCHATZES AM MATERIAL DER WISSENSCHAFTLICHEN LITERATUR

Formulierung des Problems. Die Sprache ist eine komplexe Erscheinung. Jede Sprache weist nicht nur regionale Unterschiede auf, sie ist auch in sozialer und funktionaler Hinsicht nicht homogen, sondern durch verschiedenartigsten Varianten gekennzeichnet. Dabei spricht man von der Schichtung des Wortschatzes. Dank dieser Schichtung wird die Sprache der vielseitigen Kommunikation einer Sprachgemeinschaft gerecht. Was die deutsche Sprache betrifft, weist sie mannigfaltige Gestalt auf. Sie klingt sehr oft verschieden in vielen Gegenden , verschiedenen Bundesländern. Sie weist unterschiedene Züge auf je nachdem, ob sie im amtlichen oder privaten Verkehr, im Alltag oder bei feierlichen Anlässen, im Forschungslabor oder auf der Jagt gesprochen wird. So bilden sich ihre besonderen Erscheinungsformen heraus.

Unter dem Fachwortschatz werden fachbezogene Wörter oder Fachwörter (Termini), Professionalismen (Halbtermini) und Fachjargonismen (Berufsjargonismen) verstanden. Unter den Termini versteht man Fachausdrücke einer Wissenschaft, einer Kunst, eines technischen Zweiges, der Politik und so weiter. Viele technische Termini sind standardisiert, sie sind das Ergebnis der Terminologienormung. Die Termini üben theoretisch-fachliche kommunikative Funktion aus. Ein Terminus erfüllt auch neben der nominativen Funktion (Funktion, Gegenstände und Erscheinungen zu benennen), die auch anderen Wortarten eigen ist, noch die definitive Funktion (Funktion, die entsprechenden Begriffe zu definieren). Die definitive Funktion ist das, was einen Terminus von einem gewöhnlichen Wort unterscheidet. Die Termini erscheinen nicht vereinzelt, sie sind mit anderen Termini durch die Logik der jeweiligen Wissenschaft verbunden und bilden ein terminologisches System. Im Idealfall darf jedem Terminus nur ein Begriff entsprechen. Jedes Gebiet des menschlichen Wissens hat seine Terminologie. Linguistische Termini sind zum Beispiel: *Phonem, Morphem, Satz, Präteritum, Umlaut, Semasiologie, Bedeutungswandel, Substantiv, Adjektiv, Verb, Entlehnung, Synonym, Antonym* und so weiter. Bereich Physik: *Schallwelle,*

Bremsfeld, Innenbahn. Bereich politische Ökonomie: *Ware, Mehrwert, Investition, Produktionsmittel, Produktionsverhältnisse.*

Viele Termini sind international. Sehr häufig besteht ein Terminus aus Wortteilen verschiedener Herkunft, lateinischen, griechischen, deutschen und so weiter: *Salzylsäure* (lat. + griech. + dtsh.). Die internationalen Termini sind gewöhnlich griechischen oder lateinischen Ursprungs: *Elektron, Analyse, Idiom, Atom, Äthyl, Psychologie, Melioration, Reduplikation, Quant.* Mehrere Termini sind deutschen Ursprungs: *Weltanschauung, Brennpunkt, Zeitwort, Gedankenstrich.* Professionalismen (Berufslexik, Halbtermini) dienen ebenso wie die Termini der sach- oder fachgebundenen Kommunikation. Aber zum Unterschied von den Termini sind sie nichtstandardisierte und nichtdefinierte Fachwörter. Die Berufslexik übt eine praktisch-fachliche kommunikative Funktion aus. Berufslexik gibt es überall, wo es Arbeitsteilung gibt. Die Berufslexik unterscheidet sich von den wissenschaftlichen Termini auch dadurch, dass sie sich auf Handwerk und berufliche Betätigung bezieht und keinen buchdeutschen Charakter hat. Die Berufslexik gilt als unliterarisch, sie erfüllt auch keine definitive Funktion. Die Berufslexik umfasst die Bezeichnungen der Werkzeuge und ihrer Teile, der Arbeitsprozesse, der zu bearbeitenden Stoffe und deren Eigenschaften, also die detaillierten Bezeichnungen für alles, was für die berufliche Betätigung eines Handwerkes, Gewerbetreibenden, Arbeiters, Seemanns wichtig ist. Zum Beispiel bedeutet in der Seemannslexik *die Bottlerei* «den Schifffraum für Aufbewahren des täglichen Proviantes », *Altung* ist bei den Bergleuten «ein abgebauter Raum ».

Die Fachjargonismen stellen expressive Dubletten der Fachwörter dar. Sie haben einen anderen Charakter als gewöhnliche Fachwörter, denn bei ihrem Gebrauch kommt es nicht auf Genauigkeit oder Eindeutigkeit der fachgebundenen Kommunikation an, sondern auf wertende, oft abwertende Charakteristik. Sie sind oft nur auf einen engeren Kreis von Personen beschränkt und haben meist bildhaften Charakter, werden in übertragener Bedeutung gebraucht: ein Tischler nennt Hobel auch «*Bulle* », «*Wolf* », «*Runks* », Teile des Hobels «*Nase* », «*Maul* », «*Sohle* ». Die Seeleute nennen den Koch ironisch «*Speisemeister*», «*Schmierdieb*», «*Speckschneider* », *Feldküche* - «*Gulaschkanone*», Konservenfleisch - «*Kabelgarn*».

DIE BESONDERHEITEN DER FESTEN WORTVERBINDUNGEN MIT DER SEMANTISCHEN KOMPONENTE „FARBBEZEICHNUNG“ IN DER DEUTSCHEN SPRACHE

Die aktive Beteiligung von Farbnamen an der Erstellung komplexer Wörter ist auf die Bedeutung der Farbe in der menschlichen Wahrnehmung der Welt zurückzuführen, die laut psychologischer Arbeit nicht gleich ist, was zu Unterschieden in den Sätzen der Grundfarbnamen in verschiedenen Sprachen führt. Farbnamen sind Gegenstand der Forschung nicht nur in psychologischen und psycholinguistischen, sondern auch in sprach- und kulturwissenschaftlichen Studien, in denen die traditionelle Symbolik von Farben für verschiedene ethnische Gruppen im Mittelpunkt steht, sowie in philosophischen Arbeiten, die eine „Philosophie der Farbe“ aufbauen.

Die Farbbezeichnungen entstanden aus dem Bewusstsein des ursprünglichen Gegensatzes der alten Völker zu den Begriffen „Dunkel/Hell“. Die Unterscheidung zwischen den dunklen und hellen Spektren verstärkte allmählich die Entstehung von „roten“, „grünen“ und später anderen Farben. Dies wird durch das Material der deutschen Sprache bestätigt. Der Grund für die weit verbreitete Verwendung synonyme Wörter zur Bezeichnung von Farbe war, dass die Grenzen zwischen Farben lange Zeit fließend blieben.

Nach dem Studium von Farbbezeichnungen in vielen Sprachen der Welt sind Wissenschaftler zu dem Schluss gekommen, dass die Zusammensetzung der "Haupt-Farbnamen" 11 ist. Dies identifizierte 7 Stufen von Farbnamen in Weltsprachen, nämlich: I - schwarz und weiß (oder dunkel und hell), II - rot, III - grün oder gelb, IV - grün und gelb, V - blau, VI - braun, VII - violett, rosa, orange und grau.

Oft wird die Besonderheit der Verwendung von Farbbezeichnungen in den Prozessen der Wort- und Satzbildung durch ihre Symbolik erklärt. Das Farbbezeichnung „rot“ symbolisiert Blut, Kampf, Gesundheit, was sich in der Phraseologie widerspiegelt, die den emotionalen Zustand einer Person und ihre politische Zugehörigkeit angibt, zum Beispiel eine fliegende Röte (im Gesicht) "erröten vor Aufregung"; sich die Augen rot weinen, bis über beide Ohren rot werden "erröten vor Scham", rote Fahne "rote Fahne der Arbeiterbewegung", rote Literatur "marxistische Literatur", rote Socke "Linke Partei".

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ РОЛЬОВИХ ІГОР НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У наш час знання іноземної мови – не тільки атрибут культурного розвитку людини, але й умова успішної кар'єри. Досягти високого рівня комунікативної компетенції в англійській мові, не знаходячись серед її носіїв, – справа дуже важка і тому важливим завданням вчителя є створення на уроці іноземної мови реальних і уявних ситуацій спілкування, використовуючи для цього різні прийоми роботи. Одним із таких прийомів є рольова гра.

Важливість використання рольової гри на уроках іноземної мови пояснюється її значними навчальними та виховними можливостями, а також функціонуванням у ролі точної моделі спілкування. У процесі рольової гри навчальна діяльність учнів набуває характеру продуктивної й творчої за своїм типом; пізнавальної, практичної та ціннісно-орієнтаційної – за змістом [5].

Методика проведення рольових ігор має різнобічний характер. Але у будь-якому разі вони проводяться за певною моделлю, яка складається з наступних етапів: підготовка учасників гри; вивчення ситуації, інструкцій, настанов та інших додаткових матеріалів; проведення гри; аналіз, обговорення та оцінка результатів гри.

Етап підготовки учасників гри включає:

- визначення теми гри і опрацювання проблемної ситуації;
- формулювання основної мети гри і встановлення її правил;
- опрацювання конкретних завдань щодо визначення її форм;
- затвердження організації гри та форми її проведення;
- визначення посадових осіб, ролі яких будуть виконуватися під час гри;
- моделювання навчальної ситуації на основі заздалегідь опрацьованих матеріалів;
- видачі учасникам гри, експертам та іншим особам пакету документів і матеріалів, необхідних для вирішення дидактичної проблеми [3].

Зміст *етапу вивчення дидактичної ситуації, інструкцій, настанов* і низки інших матеріалів, які погрібні для розв'язання навчальної проблеми, такий:

- вивчення настановних матеріалів;
- збирання додаткової інформації та її систематизація;
- отримання інформації у педагога, експертів;
- здійснення певних контактів між учасниками ігор, коли є така необхідність;
- опрацювання необхідних документів і підготовка навчально-методичної бази.

Відповідальним і змістовним етапом ділових ігор є *аналіз, обговорення та оцінка результатів* гри. На цьому етапі здійснюється обмін думками, дискутування, захист учасниками ігор своїх рішень і висновків, остаточний підсумок результатів гри.

Обговорюючи проведену гру, оцінюючи участь у ній школярів, учителю варто бути дуже тактовним. Негативна оцінка діяльності її учасників неминуче приведе до зниження активності. Помилки є невід'ємною частиною процесу навчання мови, і можливість вільно робити помилки на уроці скоріше сприяє навчанню, ніж стримує його. При роботі над помилками дуже важливо змусити учнів самим дати правильний варіант фрази чи слова, у якому були допущені помилки, написати їх на дошці і супроводити їх корективними вправами, що могли б найкраще сприяти відпрацюванню правильного варіанта самими учнями [4].

Для того, щоб наочно продемонструвати технологію проведення рольової гри на уроці англійської мови, розглянемо хід уроку із використанням рольової гри на тему: «Влаштування на роботу. Моє рідне місто» (як один із можливих уроків для 10-го класу по темі «Jobs and Professions»).

У ході гри учні учаться заповнювати анкети, моделюється інтерв'ю з роботодавцем, діти одержують мотивоване завдання розповісти про своє місто.

Обладнання: анкети для заповнення; фотографії, листівки, плакати з видами рідного міста.

Опис гри.

Етап 1. Відкриття рекламної фірми.

Перед проведенням гри вчитель заздалегідь вибирає на роль президента фірми учня, що здатний весь урок бути «мовленнєвим лідером»,

знаходитися в центрі уваги. Також розподіляються наступні ролі: секретар, програміст, головний редактор, журналісти. Всі інші учні хочуть улаштуватися на роботу в цю фірму.

Teacher: Dear friends! I have interesting and unexpected news for you. A new advertising agency will work in Vinnytsia. Mister President, please tell us about your agency and introduce the people who already work for it.

President: I am John Brown, the President. The agency is new, and we need many workers. We need designers and editors. We have already hired a programmer, the chief editor, journalists and a secretary. Today these people and I will look for the specialists we need. First of all everyone who wants to get a job must fill out a questionnaire. Please write your personal information and also why you want to work for the agency, what wages you want to get, where you worked before. When you are ready, come here for an interview.

Учні, «шукаючі роботу», заповнюють анкету і проходять на співбесіду з президентом, журналістами, головним редактором, програмістом і секретарем, які задають різні питання, що стосуються їх особистих даних і «професійного досвіду».

Етап 2. President: Everyone has passed the interview. I am ready to hire all of you, but let's have the final check. I have signed a contract with VisaTour travel agency to make an ad about Vinnytsia. It must attract foreign tourists to the city. We'll have two teams. Each team must make a speech about Vinnytsia and prove why it is worth seeing. You may use photos, cards and posters. You have 15 minutes.

Через 15 хвилин учитель, «президент» і його «співробітники» заслуховують повідомлення і визначають команду-переможця. Президент поздоровляє її і повідомляє, що йому сподобалися обидва рекламних ролика, і на роботу приймаються усі бажаючі.

Недоцільно проводити аналіз помилок відразу по закінченні гри. Коли гра закінчиться, бажано провести обговорення, з'ясувати, що учні вважають удалим, а що – ні [2].

Як висновок, хотіли би зазначити, що якою б спокусливою не видавалася думка повністю перетворити освітній процес у захопливу гру, необхідно пам'ятати про її відповідність змісту та цілям навчання. Незважаючи на позитивні сторони гейміфікації, необхідно уникати надмірного захоплення ігровими технологіями на користь лише формальним аспектам [1, с. 350].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Жицька С. А. Використання навчально-рольових ігор професійної спрямованості для підготовки до професійно-комунікативної діяльності. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1083>
2. Ніколаєва С.Ю., Шерстюк О.М. Сучасні підходи до викладання іноземних мов. Іноземні мови. 2002. № 1. С.39-46
3. Пасічник О.О. Гейміфікація процесу навчання іноземної мови студентів ЗВО. Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Ін-т педагогіки НАПН України. – Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 24, ч. 2. С. 344-349.
4. Сиденко А. Ігровий підхід у навчанні. Народна освіта. 2000. №8. С.134-137.
5. Цетлин В.С. Реальні ситуації спілкування на уроці. Іноземні мови в школі. 2000. № 3. С.24-26

Григор'єва Яна

ПЕРЕДАЧА ЗНАЧЕННЯ МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ У ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ АГАТИ КРІСТІ “УБИВСТВО В СХІДНОМУ ЕКСПРЕСІ”

Модальні слова та словосполучення є одними із найсуперечливіших лексико-граматичних розрядів слів. Ця категорія досить складна в дослідженні, завдяки своїй багатоаспектності та функціональним особливостям. У перекладацькій діяльності існує багато труднощів пов'язаних з різноманітними аспектами. Серед них розбіжності в певних структурах мови, відмінності культур і власне недостатня вивченість певних мовних аспектів. Одним з таких аспектів є категорія модальності.

Переклад модальних дієслів є одним з найпроблематичніших аспектів перекладацької діяльності відповідно до суперечливості цієї категорії в англійській теоретичній граматиці. Одним з факторів, що ускладнюють переклад модальних дієслів, є те що за їх допомогою виражено сприйняття реальності автора, а відповідно й мовця, що і має бути передано доступними засобами мови перекладу. Серед таких труднощів що стосуються суто

граматичного аспекту перекладознавці виділяють чотири:

1. належність англійської та української мов до різних структурних типів (аналітичної та флективної відповідно);
2. різний обсяг подібних у двох мовах граматичних форм та конструкцій;
3. відмінні функціональні характеристики даної граматичної категорії;
4. граматична омонімія [2, с. 17-18].

Щоб впоратись з цими труднощами та адекватно перекласти матеріал, перекладачі можуть вдаватись до таких граматичних трансформацій:

1. заміна форм слова;
2. заміна частин мови;
3. заміна членів речення;
4. синтаксичні заміни в складному реченні [1, с. 59].

Щоб відслідкувати які саме зміни використовуються при перекладі слід звернутись до роману Агати Крісті “Убивство в східному експресі” та його перекладу на українську мову Андрія Сметюхи. Проаналізуємо вживання англійських модальних дієслів *can, may, must, need, shall, will, would, should, ought to, dare, have to, be to* та способи їх перекладу на українську мову.

В більшості випадків модальне дієслово *can* передається українською мовою за допомогою відповідних модальних дієслів “*могти*” та “*вміти*” а також за допомогою еквівалентів “*мати можливість*”, “*бути в змозі*”. Це можна відслідкувати в наступному реченні: *Why, I can't even wire to cancel my passage. - I я не можу зв'язатися, щоб відмінити броню.*

Українське дієслово “*можна*” є відповідником для англійського *can*, у випадках коли воно використане для висловлення прохання про дозвіл, а також коли воно має відтінок модальності докору чи здивування: *As you yourself have said, what other explanation can there be? - Ви самі для себе так вирішили, яке ще пояснення можна знайти?*

Проте, як вже було з'ясовано, будь-яке модальне дієслово може бути використано зі значенням, що не може бути передано на українську мову без значних граматичних, синтаксичних чи лексичних змін. Часто в таких випадках модальне дієслово просто вилучається, а модальність передається іншими засобами, як в наступному реченні: *I can not help feeling that that is most unlikely. ... The English are extremely cold. - Я так не думаю, англійці дуже стримані.*

Тож можна стверджувати, що найчастіше дане модальне дієслово перекладається за допомогою відповідників. Коли такий варіант неможливий, можна використати граматичну трансформацію вилучення.

Ключовою граматичною відмінністю між англійськими *may* та *might* та їх українськими відповідниками “*могти*”, “*дозволяти*” є те, що вони на відміну від англійських можуть виражати майбутню часову форму. Попри поширену думку, що *might* це лише форма минулого часу модального дієслова *may*, ми можемо бачити, що досить часто воно може перекладатись за допомогою майбутнього часу: *It may be foolish, but I feel as if anything might happen—anything at all.* - *У мене таке відчуття, що може трапитися будь-що.* Попри те, що модальне дієслово *be to* зазвичай не викликає великих труднощів, адже має відповідники в українській мові, такі як “*мати*”, “*мусити*”, у даному творі речення з дієсловом *be to* містили в собі найбільшу кількість трансформацій, оскільки виражали відтінки значення модальності відмінні від звичних відтінків повинності. Наприклад: *Unless we are to assume the complicity of the real conductor, there was only one time when he could have done so—during the time the train stopped at Vincovci.* - *Якщо виключити співучасть справжнього провідника, то це можливо лише тоді, коли потяг стояв на зупинці у Вінківцях.* В даному реченні використано лексико-граматичну трансформацію, а саме антонімічний переклад. Ще одним складним для перекладу випадком стало наступне речення: *If I am to believe you, Madame—and I do not say that I will not believe you—then you must help me.* - *Щоб я справді вам повірив - я не кажу, що не вірю вам – мені потрібна ваша допомога.*, де умовне речення було трансформоване в складнопідрядне речення мети, а саме модальне дієслово було вилучене, модальність реалізована за допомогою прислівника “*справді*”.

Отже, ми можемо бачити, що в перекладі даного роману вдало передано всі тонкощі відтінків модальності завдяки використанню різноманітних перекладацьких прийомів, таких як переклад за допомогою прямого еквіваленту, зміна часової форми дієслів, зміна способу дієслів, вилучення модальних дієслів, що не мають прямих відповідників в мові перекладу, трансформації розповідних речень в питальні і навпаки, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бархударов Л. С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории переводов. - М., "Международные отношения", 1975-240 с.

2. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової та технічної літератури на українську мову - I частина / В.І.Карабан. – К.: "Політична думка", 1997. - 299 с.

Гриньова Тетяна

THE BENEFITS OF USING TED-TALKS MATERIALS AT THE ENGLISH LESSONS

TED is an influential platform that changes the way people see the world, stimulates intellectual activity, moves hearts and motivates to a large extent. It is a useful source in the form of video to be used not only for inspiration and entertainment, but also in the teaching and learning process. These materials have many advantages, such as authenticity, availability, variety of topics, user-friendly usability of the website with the materials, and the existence of scripts for each video [3, p.81].

TED-Talks is a powerful tool for sharing and discussing a great variety of questions with students, developing not only their communicative skills, but also their critical thinking about what they are watching. A significant number of TED-Talks topics contains cultural, social and academic information that can help students not only to get acquainted with the features of language, but also provide a basis for discussions, contributing to students' extensive conversational practice.

TED-Talks materials are authentic, therefore learners plunge into a real language context, acquiring the fluency of the natives. Speakers come from different countries, so they provide learners with a variety of accents, manners, idioms, and characteristics unique from each variant of English [2, p.19]. Students can imitate the speaker's intonation and pronunciation in the video and use words and expressions from the video to compose their own speeches and to prove their point during discussions.

This platform is designed for teaching purposes and contains the correct subtitles of the conferences and its corresponding transcription, that allows students to get more information while listening or reading, or in an integrated manner. A subtitling section gives learners an opportunity to repeat what the speaker says at the same time. Therefore, they can check stress, pace, intonation and correct pronunciation.

Students can feel more comfortable doing the activities based on TED-Talks materials, because the videos contain words that are normally used in spoken English. Learners are provided with the example of their usage in the context of the videos, so they can apply these expressions in practice during speaking activities.

Moreover, learners can feel motivated to participate in English classes due to TED-Talks materials, which focus on a wide variety of topics regarding entertainment, motivation, science, design, etc. Usage of these materials in the teaching process can contribute to the development of such competencies as value-sense, general cultural, personal self-improvement, etc. This platform can ensure students with all communicative elements, enhancing the ability to express their ideas in English [1, p.3].

Ideas worth spreading is the logo of TED, which means that some ideas are so meaningful that people should share them, spreading their knowledge to as many people as possible. The website contains different kinds of videos – exciting, funny, instructive, inspiring, so it's a real pleasure to watch them. Furthermore, TED-Talks materials contribute to developing students' speaking and listening skills, as well as extending their vocabulary due to interesting topics.

References

1. Anggareni C. W., Wulanjani A. N. The Roles Of Ted Talks And Vlog In Speaking Class: Students' Perspectives. 2017. 6 p.
2. Baeva E.M. Some advantages of using TED-Talks as authentic study material. 2017. 7 p.
3. Shelestova Tatyana, Kalizhanova Anna, Romanyuk Sevara, Zhuman Altynay. The advantages of using TED talks materials in ESL classrooms. Journal for Educators, Teachers and Trainers, Vol. 12(2). 2021. P. 81 – 87.

Гудзь Наталія

TEACHING LISTENING COMPREHENSION AT HIGH SCHOOL

The biblical “He who has ears to hear, let him hear” can be well grounded as a call for action in a foreign language class. The ability to recognise speech sounds, to understand the meaning of individual words, as well as the syntax of sentences in which they are presented makes listening comprehension a multiple process. Broadly speaking, it is understanding and making sense of spoken language.

Developing listening skill is at the core of teaching / learning languages at all levels of education.

There are numerous factors that can hinder understanding. Each speaker has their unique style of communication, relies on the vocabulary acquired, uses intonation patterns learnt, let alone some possible individual peculiarities of the pronunciation of foreign sounds and words.

Authors distinguish between the following difficulties for wholesome comprehension: the conditions of listening (external noise, acoustics, presence or absence of the interlocutor); the individual characteristics of the speaker (age, gender, education, speech defects); linguistic features of the material (the use of a large amount of unfamiliar vocabulary, idioms, conversational formulas, etc.) [1].

Thus, developing listening comprehension skills is a real challenge for those in the classroom and beyond. Scholars do not overlook the issue of listening as an activity either.

Thus, O. Mysechko considers listening as a process of “simultaneous perception of the sound form of expression and understanding of its content by ear” and identifies such components of the listening process as recognition in the sound flow of words, sentences, supra-phrase units; integrating them into semantic complexes, keeping them in mind while listening; preliminary forecasting of their content; awareness of the importance of what is heard in accordance with the communication situation [4, p. 102].

Other authors point out a significant role listening comprehension plays in learning and cognition, as a person receives most of the information through this channel. Listening also develops attention. In its turn, auditory memory facilitates the ability to differentiate sounds, combine them into a complex and make predictions [5, p. 117].

Listening becomes of paramount importance at a high school level. Being a source of getting information it has to take up more than half of study time at an English lesson. Developing learners’ listening skills is a purpose-designated process, which execution suggests using relevant techniques. Moreover, the ability of pupils to understand spoken texts is described in detail.

According to current regulations, upon completion of the 11th form pupils of general education educational institutions that learn the first foreign language must reach level B1 in each type of speech activity. The expected results of learners’ educational and cognitive activities in the field of receptive speech activity, namely the ability to perceive information by ear, is an understanding of the basic content of

clear normative speech, including short stories on familiar topics that occur regularly in everyday life [6].

All in all, listening comprehension competence of high school pupils includes the ability to understand the main content of the listened texts of different nature, which contain a small number of unfamiliar words on topics provided by the curriculum. Understanding the main content of what is heard is based on the ability to choose the right information, to summarise and compare it with personal experience, to highlight the main idea, to evaluate its usefulness and reliability, and to predict the development of the plot.

Researchers point out that the length of a text can complicate the listening process. Clearly, the duration of listening is determined by the volume of a respective text. The text volume is a mandatory normative listening parameter for each class. For high school pupils listening tasks take up 3-5 minutes [3].

A source of another complication is the vocabulary used. Lexical difficulties arise not only with a quantitative increase in vocabulary material and its diversity (which are characteristic of a higher degree), but also when using words in a figurative sense, the presence of words that do not carry an important information load, using amorphous, unmotivated words and phraseological inflections. However, the presence of unfamiliar words should not interfere with understanding the content of the information heard. Therefore, the basic information and notification should not contain unfamiliar words [2, p. 30]. Often the meaning of such lexical items can be understood from the context.

Thus, the process of listening is a complex perceptual (perception of the audio message), mental (uses logical operations of analysis/synthesis, comparison, abstraction/instantiation, etc.), and mnemonic (processes memorization, storage, and reproduction) activity. Only by complying with all these conditions one can succeed in the formation of listening skills, and reach the multifaceted development of one's personality.

LIST OF REFERENCES:

1. Азаровская А.Е. Тексты разные нужны, тексты разные важны // Коммуникативная методика, №5, 2002.
2. Дячук Н. Особливості формування англомовної аудитивної компетентності старшокласників. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. 2017. № 4. С. 27–33.

3. Елухина Н. В. Подготовка учебного текста для аудирования. Иностранные языки в школе. 2004. № 2. С. 40–47.
4. Мисечко О. Є. Методика навчання англійської мови в середній школі. Житомир: Полісся, 2002. 256 с.
5. Рогова Г.В., Верещагина И.Н. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в средней школе. 1988.
6. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10-11класи. Офіц. веб портал МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20sere dna/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf> (дата звернення: 01.06.2022).

Гуменна Оксана

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СЛІВ-РЕАЛІЙ У РОМАНІ ДЖ.РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР ТА СМЕРТЕЛЬНІ РЕЛІКВІЇ»

Проблема перекладу реалій завжди була однією з найскладніших, і досі спричиняє безліч труднощів для перекладачів. Коли ж мова йде про переклад реалій фентезійних творів, то це обумовлює ще низку складнощів.

На думку С. Влахова та С. Флорина реалії – це «слова і словосполучення народної мови, які відображають найменування предметів, понять, явищ, характерних для географічного середовища, культури, матеріального побуту або суспільно-історичних особливостей народу, нації, країни, племені, і які, таким чином, постають носіями національного, місцевого або історичного колориту; точних відповідностей в інших мовах такі слова не мають, а отже, не можуть бути перекладені «на загальних основах», тому що вимагають особливого підходу» [1, с. 19]

Для найбільш влучного та адекватного перекладу реалії класифікують за їхніми предметними ознаками:

- 1) побутові реалії;
- 2) етнографічні і міфологічні реалії;
- 3) реалії світу природи;
- 4) реалії державно-адміністративного устрою і суспільного життя (актуальні і історичні) ;

- 5) ономастичні реалії;
- 6) асоціативні реалії [2, с. 15-22].

Важливим етапом перекладу реалій є осмислення. Осмислювати та аналізувати потрібно усі незнайомі реалії, адже тільки після цього, переклад буде максимально точним та зрозумілим для читача.

Звідси випливає дві основні та найбільш поширені проблеми перекладу слів реалій: відсутність відповідника (еквівалента) у мові перекладу та необхідність достовірно передати, не тільки предметне значення реалії, а також, і конотацію реалії.

Існує досить велика кількість можливих варіантів вирішення цих проблем, та безліч класифікацій способів перекладу слів-реалій.

А. Федоров виокремлює чотири способи перекладу: транскрипція, транслітерація, калькування, наближений переклад.

За допомогою цієї класифікації, можна підібрати найбільш доречний спосіб перекладу реалії, і відтворити її українською мовою.

Калькування: *butter beer* – *маслопиво*

Транскрипція: *Quidditch* – *Квідич*

Транслітерація: *Knuts* – *Кнату*

Наближений переклад: *Christmas* – *Різдво*

Звідси з'являється висновок, що одного та універсального способу перекладу для усіх реалій не існує. Кожна реалія повинна бути ретельно досліджена, осмислена перекладачем, і лише тоді – перекладена. Також, перекладач інколи може вдаватися до власної фантазії, для того щоб перекласти реалію, яка була створена виключно в уяві автора, і не підлягає жодному з способів перекладу.

Література

1. Влахов С., Флорин С. Непереваемое в переводе. М. : Международные отношения. 1980. 340 с.
2. Виноградов В.С. Лексические вопросы перевода художественной прозы. М.: Издательство института общего среднего образования РАО, 2001. 156 с.
3. Rowling J.K. Harry Potter and the Deathly Hallows. London: Bloomsbury Publishing, 2007. 620 p.

THE CONCEPT OF GRAMMATICAL COMPETENCE: VIEWS AND APPROACHES

Grammar is the system of a language. Learning grammar facilitates improving pupils' overall foreign language mastery. No wonder developing learners' grammatical competence is among major goals of foreign language teaching. The formation of any competence suggests clarifying its essential features. A lot of scholars the world over have addressed the notion of "grammatical competence" giving their respective definitions and revealing the mechanisms of formation. Let us consider some of their views.

According to the European system of levels of knowledge of a foreign language, grammatical competence is the knowledge of the grammatical means of a language and the ability to use them. As M. Caneil and M. Swain put it, grammatical competence includes knowledge of lexical units and rules of morphology, syntax, sentence semantics and phonology [1, p. 23]. The above definition focuses on knowledge of rules solely without regard to skills and abilities. Clearly, pure knowledge of grammar rules does not necessarily lead to a person's grammatical accuracy while communicating in a foreign language.

O. Vovk points out that grammatical competence provides systematic knowledge of lexical, morphological, syntactic, phonetic and orthographic aspects of language for the construction of meaningful and coherent statements; mastery of grammatical concepts, as well as means of expression of grammatical categories; skills and abilities to adequately use grammatical phenomena in speech activity in various communication situations to solve speech and cognitive problems [2, p. 6].

The following definition makes a focus on learners' cognitive sphere and mental activities: "Grammatical competence of foreign languages can be considered sufficiently formed if students are free to operate such intellectual activities as analysis and systematization of linguistic facts, establishing similarities and differences between different grammatical phenomena, determining causal links between grammatical phenomena of language, evaluation and the choice of different options for action, awareness of the relativity of grammatical rules" [3, p. 8].

These and other definitions shed light on the essence of "grammatical competence" as well as the underlying principles of its formation.

References:

1. Canale M., Swain M. Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing. II Applied Linguistics, 2003. Vol. 1, № 1. P. 23.
2. Вовк О. І. Сучасна стратегія формування англомовної граматичної компетенції у студентів-філологів. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2008. № 27. С. 5-10.
3. Ситнов Ю. А. Комунікативно-пізнавальний підхід до розвитку граматичної компетентності студентів-лінгвістів на основі складних граматичних явищ : автореф. д-ра. наук : 13.01.2015. П'ятигірськ, 2014. 8 с.

Дробович Вікторія

ЗАЛУЧЕННЯ АНТОНІМІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ ПРИ ПЕРЕДАЧІ ЗНАЧЕНЬ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ

Переклад – одна з найважливіших частин нашого життя, яка допомагає адаптуватися та зрозуміти один одного в будь-якій точці планети.

До основних видів перекладу відносять: а) традиційний переклад, б) машинний (автоматичний) переклад та в) змішаний переклад.

Метою будь-якого виду перекладу є досягнення адекватності – відповідності перекладу оригіналу з урахуванням даних комунікативних умов.

Трансформації є невід'ємною частиною перекладацької діяльності. Розрізняють наступні види трансформацій: стилістичні, морфологічні трансформації, синтаксичні трансформації, семантичні трансформації, лексичні трансформації, граматичні трансформації.

Потрібно зазначити, що перекладацькі трансформації в чистому вигляді майже не зустрічаються. Переважно вони використовуються в комбінації, для досягнення найкращого варіанта перекладу тексту оригіналу.

Антонімічний переклад – це заміна форми слова або словосполучення на протилежну (стверджувальна – на заперечувальну і навпаки), а зміст одиниці, що перекладається, залишається в основному подібним.

Необхідність застосування антонімічного перекладу пов'язана з тим, що в сучасній англійській мові для утворення антонімів широко застосовуються негативні приставки.

В перекладі роману Дж. Гарріс *Chocolat* були виявлені наступні приклади вживання антонімічного перекладу:

Приклад позитивації: *Nothing is so easy, I tell myself* [5,65]; - *Не так все просто кажу собі* [6,164]. Тут ми спостерігаємо повну антонімізацію слів *Nothing* на *все*. Замість цього в нас появляється *не просто*, що впринципі врівноважує семантичну ідентичність обох речень.

Наступний приклад: *In my profession it is a truth quickly learned that the process of giving is without limits* [5,11]. - *Щедрі люди щедрі у всьому. Цю нехитру істину швидко осягаєш, коли займаєш моїм ремеслом* [6,33]. Прекрасний приклад повної антонімізації. Як ми бачимо в реченні оригіналу присутня конструкція *is without limits*, що в своєму семантичному значення є негативною, але при перекладі вона міяється на позитивне *у всьому*.

Ще один приклад негативації: *I did not stop until I reached you, mon pere* [5,52]. - *Я йшов не зупиняючись, поки не добрався до тебе mon pere* [6,117]. У цьому реченні наявне слово, яке змінює семантичне значення слова та протилежне йому, а саме *until*, завдяки йому ми антонімізуємо значення речення і при перекладі вже використовуємо негативну частинку *не*. Отже *until I reached*, спираючись на правило і теорію перетворюється на антонімічне при перекладі *поки не добрався*.

Наступний приклад: *Knows nothing about us – nothing* [5,47]! - *Адже він нічого про нас не знає, нічого!* [6,112] У цьому реченні ми спостерігаємо подвійну негативацію, конкретніше ми використовуємо при перекладі два слова, які позначають семантично негативність речення. *Knows nothing about us* в українському перекладі перетворюється на *нічого про нас не знає*, і ми бачимо що замість позитивного *Knows* у нас з'являється *не знає*, при цьому семантично речення ідентичні.

Антонімічний переклад, неабияк важливий, а також важливий тип трансформація, який потребує, знань вмінь та навичок для правильного використання.

Література

1. Виноградов В.С. Введение в переводоведение, общие и лексические вопросы/ В.С. Виноградов - Москва, 2001.
2. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу наукової і технічної літератури на українську мову/ В.І.Карабан - Київ, 1997.
3. Мамрак А.В. Вступ до теорії перекладу/ А.В.Мамрак - Київ, 2009

4. Максимов С.Є. Практичний курс перекладу/ С.Є.Максимов - Київ, 2012
5. Harris J. Chocolat/ J.Harris - GB, 1999
6. Гарріс Джоан Шоколад, переклад Володимира Полякова - Харків, 2015
7. Лобода В.А. ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ: ДЕФІНІТИВНИЙ ХАРАКТЕР ТА ПРОБЛЕМА КЛАСИФІКАЦІЇ/ В. А.Лобода – 72-74с.

Журавель Тетяна

POSSIBLE WAYS OF INTERACTION WITH MIXED ABILITY CLASSES

The problem of mixed-ability classes is widely spread and common among many educational institutions. The reason for this is that there are varied learning styles, individual students' pace of studying, preferences, interests and variations of motivation. Each student is an individual who needs to be properly approached to help him or her understand the subject and, moreover, use the acquired knowledge in practice to get the best result. However, it is a formidable challenge for teachers to work with a big group of students of different temperaments and learning abilities. Many of them, especially young teachers, do not know how to cope with this problem and, therefore, their teaching methods turn out to be not effective. As a result, students with a higher level of knowledge may not be interested in studying English if the tasks are too easy for them and vice versa, the pupils with lower language proficiency may be at a loss through a very demanding and challenging task. Hence, it is pivotal for teachers to be aware of the problems resulting from mixed abilities in their classes and to decide on techniques and strategies that could be used to tackle such problems.

Managing a mixed ability class can present a challenge for a teacher. Streaming students, grouping them into one "slow" and one "fast" separate class has been researched, and studies show that students do not improve enough to suit a typical class [1, p.8]. The main role of the teacher is not only to give clear instructions, but also to orchestrate the grouping, pairing, and teaming-up of students, especially if the teacher works with mixed ability classes, because there are below and above level students. They may be paired or grouped with each other as either "like-ability"

or “cross-ability” groups. The like-ability group or pair consists of the students of the same level of knowledge of English. In such a case, students belonging to this group can share responsibilities equally among all group member and be active participants. The benefit of like-ability grouping is that similar needs of the students can be addressed.

Cross-ability grouped students have different proficiency levels. The benefit of grouping students with diverse levels of the English knowledge is that the higher-level students can work together with the lower-level students and they can help each other with completing tasks.

Teamwork is always a cross-ability grouping (it would be difficult for lower level teams to win), as it is the whole-class work, by its very nature. With pair and group work, however, teachers may decide, based upon the task, whether to match students by like or cross-ability, as well as who to match with whom. A side benefit of ongoing and varied matching is the building of a strong, vibrant, comfortable, safe learning environment and classroom community [2, p.2].

If the work requires individual performance, the teacher should let the “slowest” students do the task at their own speed, which is comfortable for them. It is not recommended to set the time limits, otherwise they will lose motivation and interest very quickly. To avoid this, the teacher can simply reduce their workload, for example, let them translate the half of the sentences at school and then finish the task at home. In any case, the teacher will be able to check their work later and give each student a piece of advice. This approach allows students to develop language skills at a pace that is appropriate for them and not be disappointed in their abilities.

For pair work, it is not suggested that the “fast” and “slow” students work together, because the “fast” one tends to dominate, and this discourages the “slow” one. As a result, no one benefits from this mode of interaction: the “fast” student is not very interested in the topic and cooperating, because it seems that only the "stronger" student works alone, and the “slow” one has little chance to practice the language in the allotted time. It is better when students with more or less the same level of knowledge and temperament are paired together, then they both need to contribute to the discussion, thereby practising the target vocabulary, grammar, or functional language.

If the teacher involves students in group or project work, it is important to assign the right role to all the participants. The stronger students can generate ideas or make the final presentation, while the weaker ones can be involved in the process

of intermediate preparation, design, etc. The teacher is to supervise the process and ensure that all group members participate equally in doing the assignment [1, p.8].

The selection of materials for conducting mixed ability classes is also important. If there are some students in the class who do the tasks faster than others and get bored waiting for the rest classmates, it is necessary to have extra exercises in reserve that may be of a higher level of difficulty than those in the textbook. The teacher can offer these tasks to the fast finishers, and the other students will finish quietly in the time allotted. Also, the teacher should not forget about the students, who perform tasks a little slower than the others. The teacher can come up and help the slow finishers, since they need to feel the support and attention of the teacher.

A positive classroom atmosphere is essential for learners to study, develop their knowledge well and feel comfortable. Research shows that a positive atmosphere improves students' academic performance and strengthens their self-esteem. Creating a positive classroom atmosphere requires effort from both the teacher and the students themselves. There is a strong connection between a good classroom atmosphere and having good behavior management. This will create a good learning situation [1, p.9]. To achieve this, the teacher can first of all remember students' names, learn about their interests, find out about their difficulties in studying, support students and offer help.

In order to achieve a good learning situation with students the teacher should establish certain rules of behavior and present them to students. Students will act more confident, positive, and relaxed if they know what is expected of them in class.

Sometimes it may seem that students are losing their motivation to learn English. Reasons can be different. Lack of a sense of progress can demotivate even the most persistent student, so all of the student's achievements should be taken into account. The teacher should give the student an opportunity to realise his/her potential and always be involved in the learning process. If a student has a problem, he/she should not be left alone with it. It is necessary to maintain a balance so that students with different levels of knowledge of English remain engaged. If different skills are required in the lessons, it will help the students acquire positive experience with the material and be motivated to study something new.

One of the foremost ways to cope with mixed-ability classes is to give comprehensible information and directions and to present it in easy and manageable ways. A teacher has to establish tasks clearly and understandably for students by

using various methods. The teacher should give the students the data within the whole class, presenting an overhead or writing on the board [1, p.9].

If the teacher adheres to all of the above principles, he/she will be able to quickly find a common ground with mixed ability students and make their studying effective.

References

1. Ann-Christin Svärd. The challenge of mixed-ability classes. Autumn, 2010.
2. Harmer J. How to Teach English. Essex: Pearson Longman, 2007.
3. Roberts M. Teaching in the Multilevel Classroom /Pearson Longman, 2007.

Заверюха Тетяна

ПОНЯТТЯ РІВНІВ РОЗВИТКУ СОЦІОКУЛЬТурНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Розвиток соціокультурної компетенції була в центрі уваги протягом останніх десятиліть. Однією з поточних цілей навчання учнів є розвиток розуміння особливостей інших культур. Міжкультурна обізнаність є важливим центром сучасних комунікативних мовних досліджень, що відображає більшу значущість нерозривності мови та культури, а також потребу підготувати студентів до ефективного міжкультурного спілкування, для досягнення успіху в глобальному робочому середовищі [4, с.550]. Розвиток критичної культурної свідомості дає можливість навчатися і рости, змінюватися і розвиватися, щоб відповідати викликам сучасної глобальної реальності [2, с. 270].

Зараз вчені виділяють два рівні розуміння іншої культури:

- Deep culture – «глибинна культура»
- Surface culture – «поверхнева культура»

Глибинна культура — це настрої та почуття, які ми приймаємо, будучи частиною будь-якої конкретної культури, або думки та ідеї, які ми переживаємо та пов'язані з іншою країною чи культурою[1, с. 443].

Поверхнева культура відноситься до матеріальних норм, які часто асоціюються з певною культурою. Це норми, які ми усвідомлюємо і бачимо; наприклад, типи їжі, одягу, музики та мистецтва, мов і діалектів, або історії та народних казок, приписуваних певній культурі чи країні [1, с. 444].

Хінкель в своєму дослідженні зауважує, що здебільшого до розвитку соціокультурної компетенції залучаються елементи лише поверхневої культури, таких як свята, їжа, географія, знаменитості та туристичні місця [1, с.444]. Опрацювання лише цих тем збільшує поширенню хибних стереотипів та невірних уявлень про іноземну культуру. Шарлін Тан наполягає перейти вчителям в школах до вивчення більш глибоких тем для освоєння [5, с.33] . Щоб учні розвивали толерантність до інших культур та мали певні знання та здібності для міжкультурного спілкування.

Список використаних джерел

1. Hinkel, E. Building awareness and practical skills to facilitate cross-cultural communication. *Teaching English ad a Second or Foreign Language*. Boston.2001. P.443-358.
2. Kirvalidze, N. Linguo-cultural and pragmatic peculiarities of the phenomenon of anglicisation in Georgia. *Journal of Teaching and Education* 2017. Vol.6. №2. P. 269-280.
3. Luis Fernando Gómez-Rodríguez. Critical Intercultural Learning through Topics of Deep Culture in an EFL Classroom. *Íkala Revista de Lenguaje y Cultura*. 2015. Vol.21. № 1.P. 43-59
4. Natia Davitishvili. Cross-Cultural Awareness and Teaching English as a Second Language in the Context of Globalization. *Sino-US English Teaching*.2017. Vol.14. № 9.P. 549-568.
5. Tan Charlene. Deep Culture Matters: Multiracialism in Singapore Schools. *International Journal of Educational Reform*. 2011. Vol.21. №1. P.24-38.

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ ШАРЛОТТИ БРОНТЕ *JANE EYRE*

Художній переклад є унікальним типом перекладу, котрий передбачає мовленнєву творчість перекладача і вимагає певних навичок. У процесі здійснення художнього перекладу утворюється необхідність використання лексичних перекладацьких трансформацій, до котрих входять такі типи, як конкретизація значення слова, генералізація значення слова, заміна слова однієї частини мови на слово іншої частини мови, перестановка слова, додавання слова, вилучення слова та антонімічний переклад.

У процесі нашого дослідження простежимо особливості використання лексичних перекладацьких трансформацій на матеріалі англomовного художнього твору Ш. Бронте “Jane Eyre” [3] та українського перекладу («Джейн Ейр», переклад П. Соколовського) [1].

Розглянемо перекладацькі трансформації конкретизації та генералізації значення слова. Варто згадати про те, що перекладацька трансформація конкретизації є таким способом перекладу, при використанні якого виникає заміна лексичної одиниці чи цілого словосполучення у мові перекладу з ширшим предметно-логічним значенням на лексичну одиницю в перекладі з значно вужчим значенням. Наведемо приклади використання цієї перекладацької трансформації в романі:

Jane, I don't like cavillers or questioners [3]. – *Джейн, я не люблю, коли чіпляються до слів і допитуються* [1].

In uttering these words I looked up [3]. – *Проказавши ці слова, я глянула на нього* [1].

No sight so sad as that of a naughty child [3]. – *Нічого немає прикрішого, як дивитись на неслухняну дитину* [1].

Щодо генералізації, то це процес, під час якого відбувається заміни одиниці мови оригіналу, що має значно вужче значення, одиницею мови перекладу зі значно ширшим значенням, тобто трансформація, абсолютно зворотна конкретизації. Наведемо приклади використання лексичної перекладацької трансформації генералізації:

Who could want me? [3] – *Хто б це міг мене кликати?* [1]

Mrs. Reed occupied her usual seat by the fireside [3]. – *Micic Під сиділа на своєму звичайному місці біля каміна* [1].

Benef actress! Benef actress!’ *said I inwardly* [3]. – *Добродійниця! Добродійниця! – подумала я* [1].

Отже, перекладацькі трансформації відіграють роль цілісної або часткової зміни структури речень оригіналу для досягнення адекватності у мові перекладу. Тому саме за допомогою перекладацьких трансформацій конкретизації та генералізації перекладач зумів створити адекватний переклад, який з легкістю сприймається українськими читачами.

Література

1. Бронте Ш. Джейн Ейр. URL : <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=1310> (дата звернення: 20.04.2022).
2. Журавель Т. Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації. URL : http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v19/part_2/41.pdf (дата звернення: 20.04.2022).
3. Bronte Ch. Jane Eyre. URL : <https://www.ucm.es/data/cont/docs/119-2014-04-09-Jane%20Eyre.pdf> (Last accessed: 24.04.2022).

Коберник Аліна

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ЛЕКСИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ДОДАВАННЯ, ЗАСТОСОВАНИХ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ ДЖОЖДО МОЙЄС ‘ME BEFORE YOU’ «ДО ЗУСТРІЧІ З ТОБОЮ» (ПЕРЕКЛАД З АНГЛІЙСЬКОЇ Н. ХАЄЦЬКОЇ)

У зв’язку з тим, українська належить до синтетичного типу флективних мов, англійська – аналітична мова, виникають труднощі при перекладі художніх творів. Тому, щоб уникнути невідповідностей у структурі речень оригіналу й мови перекладу, виникає необхідність застосування різних лексичних трансформацій.

Існує безліч класифікацій перекладацьких трансформацій, які є досить умовними, що дає право звести їх до чотирьох елементарних типів: перестановка, заміна, додавання й вилучення.

Розглянемо одну з найпоширеніших лексичних трансформацій – додавання. Дана операція передбачає застосування в перекладі додаткових лексичних одиниць для розкриття прихованого (імпліцитного) значення одиниць оригінального тексту.

Цей прийом дозволяє вирішити ряд проблем. Перш за все, додавання стає в нагоді при перекладі атрибутивних груп зі структурою N+N:

There's a folder here that tells you pretty much everything you need to know about Will's routines, and all his emergency numbers (MB: 42). – *Ось тека, у якій досить докладно розписано все, що потрібно знати про Вілліва розпорядок, і всі номери екстрених служб (ДЗ:41).*

Дана атрибутивна група, яка складається з двох іменників «emergency» та «numbers», була перекладена трьома словами «номери екстрених служб», щоб влучно передати сенс речення, не порушуючи мовленнєвих норм мови перекладу й не вносячи смислові зміни в речення.

При перекладі атрибутивних груп зі структурою N+N додають не лише самостійні частини мови - найчастіше іменники та прикметники, як було згадано вище, а й службові.

Of course you will need ...comfort breaks (MB: 38). – *Певна річ, вам потрібні ...перерви на відпочинок (ДЗ: 38).*

В українській мові не може вживатися словосполучення «відпочинкові перерви», це – порушення норм мови перекладу, тому було додано прийменник «на», за допомогою якого було досягнуто адекватності при інтерпретуванні даного речення.

Додавання залучають також для адекватного інтерпретування речення, яке з точки зору норм української мови, вважається семантично неповними.

Everyone's far too casual these days (MB: 23). – *Тепер усі вдягаються надто повсякденно (ДЗ: 25).*

У зв'язку з цим у дане речення було введено дієслово-присудок «вдягаються», з метою збереження мовленнєвих норм української мови та здійснення адекватного перекладу. За допомогою трансформації додавання дане речення можна охарактеризувати як двоскладне, поширене, повне.

Дуже часто перекладацьку трансформацію додавання використовують, коли слова відсутні в поверхневій структурі речення оригіналу, проте їх зміст імпліцитно (приховано) присутній у контексті тексту.

You not had much experience with quadriplegics, Mrs T says (МВ: 42)? – Міс Ті казала, що досвіду роботи з квадраплегіками ти не маєш (ДЗ: 42).

Досвіду можна набувати у різних сферах життя, але з контексту було зрозуміло, що саме про досвід роботи йшла мова, а не, скажімо, досвід стосунків. Тому даний прийом було влучно використано, зміст речення було повністю висвітлено.

Ще однією з причин введення додаткових слів при перекладі є відсутність відповідного слова чи відповідного лексико-семантичного варіанта даного слова у мові, на яку здійснюється переклад.

Wash bedding, run a vacuum cleaner around, that sort of thing (МВ: 38). – *Виперить постільну білизну, пройдеться тут із пылесоком абощо* (ДЗ: 38).

Українського відповідника слову «bedding» не існує. Тому вводиться відповідне словосполучення – «постільна білизна», яке повністю інтерпретує вище згадане слово.

Така ж операція додавання застосовується для передачі значення оригіналу, вираженого граматичними засобами.

The morning sagged and decided to last for several years (МВ: 47). – *Здавалося, ранок тривав уже декілька років* (ДЗ: 45).

Прислівник «уже» додається для передачі граматичного значення вираженого часовою формою Past Simple, тому що вираз «for several years» передбачає тривалість дії протягом певного часу.

Трансформація додавання використовується також з метою покращення описовості образності думки, поліпшення смислового зв'язку в реченні й мелодійності його звучання.

...the word 'Blackfrans' already on his lips (МВ: 6). – *Слово «Блекфраєрз» вже готове злетіти з його уст* (ДЗ: 8).

Оскільки українська мова надзвичайно милозвучна, тому при перекладі використовується більше описових слів, з метою надання необхідної тональності висловлюванню.

My voice cut into the silence (МВ: 10). – *Мій голос розітнув навислу тишу* (ДЗ: 14).

Додавши дієприкметник «навислу», передається образ напруженості атмосфери, всепоглинаючої тиші, яка відчувається навколо.

Отже, у результаті роботи з ілюстративним матеріалом художнього твору Джорджо Мойєс 'Me Before You' «До зустрічі з тобою» було на практиці досліджено важливість застосування перекладацьких лексичних трансформацій додавання. У результаті проведених досліджень можна зробити висновок, що трансформацію додавання використовують для досягнення адекватності тексту, а саме: при перекладі атрибутивних груп, для розкриття сенсу вище згаданих лексичних елементів, не порушуючи мовних норм мови перекладу. Дану операцію проводять також для перекладу речення оригіналу, яке вважається семантично неповним у мові перекладу. Ще один випадок введення додаткових елементів спостерігається при повній або частковій відсутності слова в поверхневій структурі речення в мові оригіналу.

Література

1. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. / О. М. Білоус – Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2013. – 200с.
2. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову. Навчальний посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти. / В. І. Карабан – Вінниця: Нова книга, 2003. – 608с.
3. Д.З. – Джорджо Мойєс. До зустрічі з тобою, переклад з англійської Н.Хаєцької – К: КСД, 2019. – 379с.
4. М.В. – Jojo Moyes. Me Befor You. – London: Penguin Books, 2012. – 496р.

Кшемінська Олена

CULTURAL FEATURES OF THE CONTEMPORARY ENGLISH SONG DISCOURSE

The cultural features that we highlight in English songs are embodied through linguistic means, namely through vocabulary, grammar and stylistics. Even looking at different performers, we can see that each of them gravitates towards the

use of certain expressive means and stylistic devices, prefers certain turns of speech, certain lexical units in their songs can often be found in their songs. We will look at two biggest producers and distributors of English-language songs, namely the United States and the United Kingdom. “According to a survey run in the United Kingdom, roughly 70 percent of British adults stated that they preferred to listen to pop music” [4]. The situation in the United States is exactly the opposite. “The leading genre by streams was, as is almost always the case, R&B and hip-hop” [6].

We can explain this phenomenon by considering the ethnic composition of both countries. Rap music is so popular in America because this music genre was created by dark-skinned people, who make up almost 35% of the total population of the United States, and the most popular rappers are dark-skinned. The exception is Eminem, who is light-skinned, but the performer grew up in Detroit, which is densely populated by dark-skinned people. Since rap music is the most popular music in America, this is what we will take as a sample for cultural analysis. Given the colour of most of the performers, we cannot help but mention the use of the so-called N-word. While the word is forbidden to be spoken by white people, in relation to black people, black people themselves use the word in their work. The N -word is used 40 times in the song All Day by Kanye West.

Lyrics:

*“How long you niggas ball? All day, nigga
How much time you spent at the mall? All day, nigga”* [3].

As for the subject matter of many songs in America, most of them include references to sexual intercourse, drugs, violence, many vulgar words and foul language are used. We can see this in the song WAP by Cardi B. Notable is the fact that the dismissive attitude towards women found in most rap songs sung by men can also be seen in this song, which is sung by black women, while calling themselves by the offensive word “*Whores*”.

Lyrics:

“There's some whores in this house
I said certified freak, seven days a week
Wet-ass pussy, make that pullout game weak, woo (Ah)
Yeah, you fuckin' with some wet-ass pussy.”
“Beat it up, nigga, catch a charge

Extra large and extra hard
Put this pussy right in your face

Swipe your nose like a credit card
 Hop on top, I wanna ride
I do a kegel while it's inside" [2].

The situation in the United Kingdom is a little different. Since the most popular music genre in Britain is pop, most of the songs are lyrical and relaxed musical compositions that tell a story about feelings, emotions, love and relationships. The lyrics of the songs hardly use any vulgar words or foul language, there are no descriptions of intimacy or humiliation of women. Elevated and complex vocabulary is used, and the lyrics are deep and thoughtful. We will look at how male and female performers reflect this in their songs.

<p>Fire on Fire by Sam Smith Lyrics: <i>"Fire on fire would normally kill us But this much desire, together, we're winners They say that we're out of control and some say we're sinners But don't let them ruin our beautiful rhythms 'Cause when you unfold me and tell me you love me" [5].</i></p>	<p>Someone like you by Adele Lyrics: <i>"Never mind, I'll find someone like you I wish nothing but the best for you, too Don't forget me, I beg I remember you said Sometimes it lasts in love, but sometimes it hurts instead" [1].</i></p>
--	--

By comparing the music of Britain and America we can at least conclude that they are very different and represent different cultural values. American music literally cries out for freedom and independence in both action and expression. They emphasise their permissiveness. British songs, on the other hand, elevate love, emotion and feeling. They emphasise personal happiness and inner feelings, they don't need to prove anything with their music.

REFERENCES

1. Adele Someone like you. URL: <https://genius.com/Adele-someone-like-you-lyrics> (Date of access: 17.05.2022)
2. Cardi B WAP. URL: <https://genius.com/Cardi-b-wap-lyrics> (Date of access: 17.05.2022)

3. Kanye West All day. URL: <https://genius.com/Kanye-west-all-day-lyrics> (Date of access: 17.05.2022)
4. Most popular music genres in the United Kingdom. URL: <https://cutt.ly/OGIaHvT> (Date of access: 17.05.2022)
5. Sam Smith Fire on fire. URL: <https://genius.com/Sam-smith-fire-on-fire-lyrics> (Date of access: 17.05.2022)
Streamed music consumption in the U.S. 2020, by genre. URL: <https://cutt.ly/VGIspWe> (Date of access: 17.05.2022)

Лесик Марія

НОВІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ ПРИ ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШИХ КЛАСАХ

Актуальність теми навчання англійської мови у старших класах з допомогою нових інформаційних технологій зумовлена тим, що у суспільстві все більшу роль відіграє знання англійської мови, що надає можливість долучитися до світової культури, використовувати у своїй роботі можливості ресурсів мережі Інтернет, а також працювати з інформаційними та комунікаційними технологіями (ІКТ) та користуватися мультимедійними засобами навчання.

Тому так важливо удосконалювати методику застосування ІКТ у навчанні англійської мови. Сучасні інформаційні технології стають частиною навчального процесу. Комп'ютерні технології та урок англійської мови – актуальний напрям, який потребує сучасних підходів та інноваційних рішень.

Модернізація освіти в Україні на сучасному етапі пов'язана з інноваційними процесами в організації навчання англійської мови. Пріоритетним напрямком розвитку сучасної школи стає гуманістичний напрямок навчання, при якому основний простір займає особистісний потенціал. В основу цього напрямку навчання ставиться врахування потреб та інтересів учня, реалізація диференційованого підходу до навчання.

Сучасні інформаційні технології у школі – це не тільки сучасні технічні методи, а й сучасні форми та способи викладання, а також сучасний підхід до самого процесу навчання. Провідну роль у навчанні англійської мови

відіграє становлення комунікативної культури учнів. Вчитель повинен прагнути створити умови практичного оволодіння мовою для будь-кого учня, вибрати способи навчання, які б дозволили кожному учню показати свою активність, свою творчість. Завдання вчителя – активізувати пізнавальні здібності учня у процесі вивчення англійської мови, в тому числі і засобами ІКТ [3].

Сучасні вебінструменти можуть допомогти втілити в життя особистісно-орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням можливостей учнів, їх рівня навченості.

Засоби ІКТ в навчанні англійської мови можуть виконувати такі функції:

- навчальну (використовуються для презентації мовленнєвого матеріалу);
- тренувальну (використовуються для відпрацювання навичок та розвитку комунікативних умінь);
- контролюючу (використовуються для контролю сформованості навичок та умінь);
- комбіновану (поєднує в собі елементи вказаних вище функцій)

[1].

При плануванні уроку/фрагменту, уроку/серії уроків з використанням ІКТ слід користуватися загальними закономірностями планування уроку, тобто організовувати роботу у три етапи:

- дотекстовий (завдання, що передують використанню засобів ІКТ);
- текстовий (використання ІКТ);
- післятекстовий (завдання, що виконуються після завершення роботи із ІКТ) [2].

Слід зазначити, що такі завдання із використанням ІКТ мають органічно вбудовуватися в хід як конкретного заняття, так і серії занять (навчального курсу) з англійської мови.

Література:

1. Маслюк Ю.А. Проблеми використання інформаційних та комунікаційних технологій у навчальній діяльності. Інновації в освіті. № 1. 2016. С. 117–123.
2. Міжнародний науково-методичний семінар «Новітні педагогічні технології у викладанні мов іноземним студентам»: матеріали семінару, м. Харків, 20 лютого 2020 року. Харків: ХНАДУ, 2020. 161 с.
3. Пометун О. К., Пироженко Л. П. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К., 2016. 192 с.

Лещенко Ольга

LINGUISTIC MEANS OF MANIPULATING CONSCIOUSNESS IN THE TEXT OF POLITICAL ADVERTISEMENT

Advertisement has occupied the lion's share of community day-to-day life, marketing sphere bursts with it. What is more, it is widely implied in politics. The primary goal of any advertisement is to make people think or act in the way it is profitable to certain people. Political advertisement nevertheless has always been manipulative. In the age of information technology, properly "packaged" information has a significant influence on the way people think and act. Language was and remains the most ancient and furthermore the most powerful technique leaders have used to influence nations' mindsets.

Amongst an array of classifications of language manipulating tools, G. Lebon [1, p. 87] suggests such methods of linguistic manipulation as:

1. A pun ('play upon words'): the semantic essence of this device is based on polysemy, homonymy or phonetic similarity and is meant to achieve a humorous effect. Concerning advertisement topic, the prior aim is to capture the attention of a potential voter and have a persuasive effect through humor. **Example:** Boris Johnson's Conservative party conference speech abstract was based around the Tories' "build back better" slogan. Referring to nature and wildlife initiatives, Johnson pledged to "*build back beaver*", and to the renewal of UK beef imports to the US, to "*build back burger*".

2. Intertextuality (the use of precedent texts) is the inclusion of a well-known utterance into the text itself, the result of which is to counteract or

masking. Biblical language, allusions or some extracts from ancient speeches usually serve this function.

Example: In the address that followed, infused with religious intonations, the 45th President of the United States, like so many of his predecessors, invoked Scripture. *“The Bible tells us,” said the president, referencing Psalm 133:1, “how good and pleasant it is when God’s people live together in unity. We must speak our minds openly, debate our minds honestly, but always pursue solidarity.”*[4]

3. Provocative or intriguing texts that exploit the theme of racial nervousness, sexuality, etc.

Example: Samuel Alito delivered an unusually political speech Thursday night to the Federalist Society concerned the sex marriages : *“You can’t say that marriage is a union between one man and one woman. Until very recently, that’s what the vast majority of Americans thought. Now it’s considered bigotry.”* [3]

4. Rhetorical questions. A potential voter is being asked questions that cannot be replied “no”, however, his “yes” along these lines turns out to be a trap, since it implies much more than a fair reply to a question”

5. Speech binding. The technique is taken from the practice of neuro linguistic manipulation. This is often a technique with the assistance of which two or more activities in a sentence are connected by temporal connectors “before”, “prior to”, “after”, etc. The impact of this strategy is due to the truth that it is difficult for a individual to deliver a double refutation to such a double temporary construction in a sentence, on the off chance that he does not agree with at slightest something.``

6. Implicatures. An implicit way of transmitting a message relies on stereotypical thinking of the community. Literally, the information is not delivered explicitly, but on the contrary, a reader figures it out on his own. What is worth considering there is that culture, mentality and nationality influences the way the same information might be transmitted.

7. Euphemization – replacing a word with negative semantics with a positive or impartial one in meaning. “The power of words is so great that one has only to come up with exquisite names for some of the most disgusting things for people to immediately accept them” [1, p. 96]. Euphemisms are used to refer to taboo topics such as disability, sex, excretion, and death in a polite way, or to mask profanity.

Example: Usually such words are substituted: “kill” – “eliminate”, “died” – “passed away”, “pornography” – “adult material”, “tramp” – “homeless” etc.

8. Rethinking. An obvious and well-known truth, occasion, individual, phenomenon is assigned a modern meaning, helpful for the controller.

9. Substitution of concepts. The concept known to us is put on a standard with negative / positive concepts, as a result of which it obtains a negative / positive implication of meaning. At the same time, nothing is said straightforwardly – the individual himself does the work of negativization / positivization of meaning.

Conclusion

Political advertising is one of the forms in which manipulative technologies are used. Under this concept we understand any advertising as a system of methods of psychological influence on the mass audience with the aim of controlling their political behavior. It is aimed at changing or consolidating certain political beliefs or behaviors.

Language serves many functions, and manipulation is one of them. For this many linguistic means are used, among them are manipulating by semantic use, violation of grammar to make it more catching, morphologic and syntactic variation, which creates the feeling of the innovation and styles mixes to make it more human-oriented.

References

1. Coulthard M. An Introduction to Discourse Analysis (Applied Linguistics and Language Study). L.: Longman, 2005. 211 p.
2. Goebbels J. Nazi Propaganda by Joseph Goebbels: URL: [Joseph Goebbels: 1933-1945](#)
3. Samuel Alito's provocative, unusually political speech URL: [Samuel Alito's provocative, unusually political speech - The Washington Post](#)
4. The Bible and the 2016 Presidential Campaign URL: [The Bible and the 2016 Presidential Campaign – Religion in Public](#)

КОМПЛЕКСНИЙ РОЗВИТОК УМІНЬ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА УСНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОЦІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Науково доведено, що розвиток когнітивних умінь та умінь усного мовлення є взаємозалежним процесом [2].

Сучасні дослідники продовжують збагачувати цю теорію новими доробками. Невролог та освітянин Дж. Залл (J. E. Zull) продемонстрував взаємозв'язок між роботою мозку та чотирорівневим циклом навчання, описаним Д. Колбом. Останній представлений такими складовими: досвід (concrete learning), рефлексія (reflective observation), (pe-) концептуалізація (abstract conceptualization) та дія (active experimentation) [5].

На думку Дж. Залла, сприйняття зовнішньої інформації і використання її для народження ідей в мозку відбувається паралельно з чотирорівневим циклом навчання, що вказує на значиму роль критичного мислення загалом у навчанні та, зокрема у вивченні іноземної мови [5].

Дж. Хагз пояснює це таким чином: коли ми читаємо текст, інформація поступає в задню частину нашого мозку (сенсорний та пост-сенсорні відділи). Коли ми починаємо аналізувати те, що ми прочитали, нижня частина нашого мозку працює. На основі нашого досвіду та інших прочитаних текстів, ми вибудовуємо нашу думку чи гіпотезу в лобовій частині мозку. Потім ми перевіряємо нашу думку, висловлюючи її іншим співрозмовникам, в премоторній та моторній корі нашого мозку [4].

Все вищезазначене актуалізує впровадження в шкільну практику стратегій формування критичного мислення на уроках іноземної мови. Формуванням критичного мислення на уроках англійської мови займались О. Нікітченко, О. Тарасова, В. Потьомкіна, М. Другов, Л. Курнос, Т. Сурадейкіна, О. Кучера та ін.

Розглядаючи психологолінгвістичні умови формування критичного мислення у майбутніх філологів, В. Береза приходять до висновку, що даний процес може бути ефективним, якщо він буде відбуватись у комунікативних ситуаціях, що моделюють умови реального спілкування у ході розв'язання творчих завдань [1, с.57]. Дослідник, окрім цього зазначає, що мовленнєві дії студентів у процесі формування критичного мислення, повинні бути вмотивованими.

Використаємо дані тези дослідника для обґрунтування використання завдань з комплексного розвитку умінь критичного мислення та усного мовлення старшокласників на основі пісенного матеріалу. Пісні, відповідно до дослідників, в створюють позитивну атмосферу для вивчення іноземної мови; мають багатий мовний матеріал для вивчення, а зміст пісень може мотивувати учнів на обговорення різних життєвих проблем [3].

Продемонструємо приклади завдань для розвитку умінь критичного мислення та усного мовлення в старшокласників на основі пісні “If today was your last day” (Nickelback).

STAGE: Post-Listening

Activity (ANALYZING)

Aim: to encourage pupils to compare the information.

Mode of interaction: S-Ss

Instruction: Compare your and your group-mate’s vision of last day, tell about differences and similarities in your visions.

Activity (EVALUATING)

Aim: to encourage pupils to compare and evaluate the information

Mode of interaction: T-Ss

Instruction: Think of the example of novels, poems or songs, in which similar problems were raised. Compare and contrast this story with another you have read.

Activity (CREATING)

Aim: to encourage pupils to compose a dialogue

Mode of interaction: S-Ss

Instruction: Compose a dialogue that answers the question: “What would you do if today was your last day on the Earth? What would you take with yourself to Mars?”

На нашу думку, пісні є багатим потенційним матеріалом для комплексного розвитку умінь критичного мислення та усного мовлення учнів

ЛІТЕРАТУРА

1. Береза В. О. Система творчих завдань з англійської мови як засіб формування критичного мислення майбутніх філологів. Дис. ... канд. пед. наук(13.00.02). Черкаси. 2009. 248с.

2. Выготский Л. С. Мышление и речь: в 6 т. / Л. С. Выготский Т. 2. – М. : Педагогика, 1982а. – С. 6–361.
2. Плохута Т.М. Евристичні запитання як основа критичного мислення. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2015. № 9 (53). 386р.
3. Eken D. K. Ideas for using songs in the language classroom. English Teaching Forum. 34 (1), 1996, pp. 46-47.
4. Hughes J. Critical Thinking in the Language Classroom. ELI, 2014. 28p.
5. Kolb's learning styles and experiential learning cycle. URL: <https://www.simplypsychology.org/learning-kolb.html>

Люзак Росіна

ІМПЛІЦИТНА МАНІПУЛЯЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ ВІДНОСНО COVID-19 СИТУАЦІЇ

Світ невинно змінюється кожної секунди, у певних концепціях відбуваються позитивні зрушення, в інших – негативні, але людина, в будь-якому випадку, приймає їх, підлаштовуючи своє життя до цих змін. Так, для всього світу початок 2020 року став переломним моментом у всіх сферах життя людини: Covid-19, відомий ще, як коронавірус, встановив нові умови життя та комунікації для всього людства у кожній країні.

На основі цієї важкої для суспільства теми діячі засобів масової комунікації вдаються до різноманітних імпліцитних, тобто прихованих, маніпуляцій своїми глядачами та слухачами. Варто зазначити, що маніпуляція є майже невід’ємною складовою повсякденної комунікації та інтеракції між людьми, які вдаються до прихованого впливу на свідомість та підсвідомість своїх співрозмовників, інколи навіть не розуміючи цього. За визначенням у словнику MacMillan маніпуляцією вважається *«поведінка, яка впливає на когось або контролює щось розумним чи нечесним способом, переважно приховано»* [3].

З метою зробити промову більш переконливою для глядачів, політичні діячі активно вдаються до імпліцитної маніпуляції. Так, Тажибаєва Д. С., Баїмбетова А. П. у своїй статті пишуть, що за основу поняття імпліцитності варто взяти визначення: *«імпліцитність - це здатність мови передавати*

приховану, неявно виражену інформацію у вербальних формах». Явище маніпуляції можна вважати лінгвістичним і має пряме відношення до комунікативного рівня. І імпліцитні засоби невід'ємно пов'язані із експліцитними компонентами спілкування. Саме їхнє поєднання робить комунікацію максимально повною. Тут варто згадати принцип асиметрії мовних знаків, коли елементів самого змісту може бути більше, ніж самих знаків [2].

Мультиmodalність є важливим аспектом для реалізації маніпулятивних намірів мовця. І саме вона стає одним із безпосередніх засобів реалізації всього потенціалу політичного спілкування. Мультиmodalним дискурсом можна вважати комунікацію, яка включає поняття, як: текст, який є вербальним аспектом, візуалізацію (шрифт, колір, розмір, дизайн, ілюстрації), аудіокомпонент, який може бути у формі музичного супроводу [1, с. 3]. Тобто саме мультиmodalність дає учасникам політичного дискурсу можливість вплинути одне на одного не тільки простою промовою, але ще й задіяти всі рецептори сприйняття, окрім, напевно, тільки смакових рецепторів, що надає ще більшої ефективності всім намірам політичного дискурсу.

Формат роботи журналістів постійно змінюється в залежності від технологічного прогресу та розвитку країни та світу в цілому. Починаючи із друку у журналах та новинних паперових газетах, продовжуючи новинами у формі радіо записів та телебачення, закінчуючи фрагментами та випусками новин на відеохостингу YouTube, журналісти та репортери активно продовжують свою роботу своєрідних «посередників» між цивільними громадянами держави та керівним інститутом у повідомленні інформації.

Існує думка, що діячі вище описаної професії є активними користувачами різних засобів маніпулятивної форми роботи. Для того, щоб спростувати або підтвердити цю думку, проаналізуємо фрагмент випуску новин під назвою *«Here's everything Trump did after testing positive for Covid»*, розміщений на YouTube каналі «MSNBC», що є зразком американського телебачення [5].

Варто зауважити, що впродовж відео Кріс Хейс, репортер каналу, говорить про Дональда Трампа, його позитивний тест на коронавірус, прояви егоїзму політика, використовуючи приховані засоби маніпулятивного впливу на своїх глядачів.

Аналізуючи фонологічний рівень, особливого уваги заслуговує **темп** мовлення Кріса Хейса. Протягом всього відео репортер змінює швидкість всього сказаного: то сповільнюючись на фразях: «*depths of his selfishness*» [5, 0:06], «*dismiss the positive results*» [5, 0:34], «*the most powerful government on Earth*» [5, 0:49], «*before life-saving vaccines were available*» [5, 01:03], «*Trump meets with gold star families at the White House*» [5, 01:58], «*families of fallen soldiers surviving members of U.S. server members, who are given their life and who are mourning their deaths, and he meets with them having tested positive*» [5, 02:02-02:15], «*the implication of that is that he got Covid from the covet infested service members*» [5, 05:16-05:24], то переходячи на дуже швидкий темп. Така тактика тримає глядача у напрузі та певній зацікавленості до обговорюваної теми, усунувши бажання переключити відео. На відміну монотоності, такий темп додає більшої емоційності та виразності.

Аналіз лексико-стилістичних засобів мовлення виявив, що Кріс Хейс використовує **ідіому** “*Suss out*” у реченні «*Did he use the amazing resources of the most powerful government on earth to just, like, suss out what was really the case was he positive or negative?*» [5, 0:47-0:57], яка має значення “визначити щось, опрацювати” [4]. Як правило, використання ідіом створює атмосферу невимушеності та повсякденного спілкування, так спікер заграє до глядачів.

Більше того, репортер активно застосовував граматику-синтаксичні засоби імпліцитної маніпуляції, які надали ще більше ефективних можливостей для здійснення впливу на глядачів. По-перше, у репортажі присутні **риторичні питання**, які характеризуються тим, що не передбачають відповіді на них. Наприклад, “*Did the free leader, the leader of the free world the responsible thing, to be quarantined out of abundance of caution? Did he use the amazing resources of the most powerful government on earth to, just like, suss out what was really the case? Was he positive or negative?*” [5, 0:42-0:54]. Задаючи ці питання, репортер не мав на меті дізнатися відповідь на них, так як вона є очевидною. Прагматичною метою репортера є направлення ходу думок глядачів у певне русло, а саме – замислитись над тим, який не надійний Дональд Трамп не тільки як людина, але і як президент.

Крім того, мовлення репортера Кріса Хейса включає в себе різні мультимодальні модули, а саме: *відео фрагменту* [5, 02:27-02:57], *статті американських газет* “*The Guardian*” [5, 0:15], “*The New York Times*” [5, 01:07], “*MSNBC News*” [5, 04:27], які сприяють професійно презентувати інформацію, застосовуючи різні елементи маніпулятивного впливу, намагаючись вплинути

на свідомість та сприйняття контенту у глядачів у найбільш вигідний для цього спосіб, спекулюючи на нечесності та невідповідальності Дональда Трампа. Для того, щоб додати ще більше довіри до своєї особи та репортажу, вище описані вербальні засоби комбінуються з елементами, які стають доступними завдяки мультимодальному простору - платформі YouTube.

Отже, можна зробити висновок, що використання репортером імпліцитних лінгвальних засобів маніпуляції стосовно теми коронавірусу підтвердилася. Варто зазначити, що репортаж про Дональда Трампа є досить переконуючим в очах глядачів, так як автор відео зумів подати інформацію у професійному вигляді, використовуючи чимало вербальних засобів імпліцитної маніпуляції, які переконують глядачів у правоті думки самого репортера стосовно нераціональності дій та слів Дональда Трампа. Виступ Кріса Хейса є досить успішним прикладом, як застосування мультимодальних модусів реалізовує наміри мовця вплинути на своїх користувачів, переконавши їх у легковажності самого політика.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреева І. О. Мультимодальний аналіз дискурсу: методологічна основа та перспективи напрямку. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2016. № 7. С. 3-7.
2. Тажибаева Д. С., Баимбетова А. П. Источники выявления и интерпретации имплицитных смыслов. *Universum: филология и искусствоведение*. 2020. № 8 (75).
URL: <https://7universum.com/ru/philology/archive/item/10638> (Дата звернення: 04.11.2021)
3. MacMillan Dictionary. Macmillan Education Limited 2009–2021.
URL: <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/manipulation> (Last accessed: 15.04.2022)
4. Urban Dictionary.
URL: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=suss%20out> (Last access: 27.12.2021)
5. https://www.youtube.com/watch?v=L7WEHKkaSM8&ab_channel=MSN_BC (Last access: 26.12.2021)

ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ

Художній переклад є одним з найскладніших видів перекладу. При перекладі художнього твору виникає багато питань та проблем. Окрім цього, перекладачу потрібно зберегти унікальне і неповторне зображення світу автора. Одним з найважливіших аспектів є адекватність перекладу. Більше того перекладач може застосовувати різні прийоми, щоб досягти адекватності у перекладі художнього тексту. До таких прийомів відносяться різні лексичні трансформації.

На думку О. Швейцера, «трансформація – це відношення між вихідними та кінцевими мовними виразами та заміна в процесі перекладу однієї форми вираження іншою» [1, с. 72].

Як стверджує Я.І. Рецкер, трансформації – «прийоми логічного мислення, за допомогою яких ми розкриваємо значення іншомовного слова в контексті і знаходимо йому український відповідник» [2, с. 66]. Відповідно до цього, перекладачу необхідно встановити відповідність від одного мовного еквівалента до іншого, використовуючи різні лексичні трансформації, такі як калькування, конкретизація значення, генералізація значення та інші.

Калькування є трансформацією, згідно якої перекладач може застосовувати дослівний переклад. При використанні цієї трансформації найголовніше не спотворити зміст художнього твору, переклавши недоречно словосполучення чи слово. Багато слів є насправді кальками в багатьох сферах, але більшість людей цього не помічають. Наприклад, за допомогою лексичної трансформації такої, як калькування слово *self-loading* перекладається як *самозавантаження* тому, що в українській мові немає лексичного еквівалента, який би точно міг би відобразити значення цього слова.

Транскрибування та транслітерація дають змогу перекласти слова, беручи до уваги фонетичну будову та буквенний склад іншомовних слів. Зрозуміло, що ці способи перекладу здебільшого використовуються при перекладі власних назв, імен. Крім того, не можна стверджувати, що за допомогою транскрибування чи транслітерації можливо буде досконало відтворити певну власну назву чи ім'я тому, що англійська та українська мови мають різні фонетичні системи.

Специфіка такої лексичної трансформації як додавання слова полягає в тому, що можна додати слово, яке доповнюватиме семантику певних виразів, слів чи словосполучень, щоб підкреслити чи уточнити зміст художнього тексту.

У художньому тексті можуть бути присутні повторення та тавтологія. Проте не завжди доречно такі повторення перекладати і тому існує лексична трансформація вилучення слова.

Антонімічний переклад полягає в тому, що мовний еквівалент потрібно змінити на абсолютно протилежний, але значення не повинне видозмінюватися. Безперечно, дану трансформацію використовують через, те що в українській мові чи в англійській мові не можливо знайти відповідника.

Суть модуляції (сислового розвитку) полягає в тому, що перекладачу потрібно замінити слово чи словосполучення на мову перекладу з мови оригіналу на таке слово, з якого можна логічно вивести значення слова.

Таким чином, лексичні трансформації змінюють слово чи мовну одиницю по-різному, але потрібно доцільно застосовувати їх, щоб зберегти значення слова у контексті художнього твору.

Література:

1. Лобода В.А. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія.* 2019 .№ 43 . С. 72-74.
2. Проценко Н.В. Лексико-семантичні підстановки в перекладі англійських текстів. *Філологічні студії* .2015.Вип.12. С. 64-72.

Мідзяновська Юлія

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ЯК СПОСІБ ВИРАЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО СВІТУ Р.І. ФРАСРМАНА

Відомий дитячий письменник Фрасрман Рувім Ісаєвич народився у Могилеві, в звичайній єврейській сім'ї. Все своє дитинство він проводив, подорожуючи з батьком по Могилівщині, отримуючи неймовірні знання про природу та ліси. Зустрічав на своєму шляху чимало цікавих людей, з різним достатком, характерами та життєвими подіями. Саме ці моменти в

майбутньому сформує для Р. Фраєрмана уявлення про життя народу, та будуть змальовані у багатьох його книгах.

Любов до літератури у письменника почала проявлятися, ще коли він навчався у школі. Писати свої твори почав також рано, вже у 1916 році у журналі «Труд ученика» були опубліковані його перші вірші.

Бажання вдосконалювати себе до простоти людських відносин, до розуміння світу, до соціальної справедливості, – про все це написано простими та щирими словами у кожній його книзі. Справжній талант автора полягає в тому, що він з дивовижною обережністю вміє торкатися найпотаємніших куточків людського життя. Одним з таких куточків є підліткове кохання. Майже кожна книга Р. Фраєрмана просочена світлом та теплом, а так писати про почуття та звичайні речі з елементами казковості може тільки досвідчений психолог.

Використовуючи своє поетичне бачення світу та зображуючи на сторінках своїх книг у всій його прекрасній сутності, автор приковує погляд читача до звичайних реалій життя. Письменника можна назвати представником соціального романтизму. Кожна його повість наповнена філософськими та моральними поняттями. Увагу читачів привертала авторська позиція стосовно простих та естетичних цінностей людських почуттів. Любов до народу, людей, сім'ї, природи та дружби, – все це знаходило свої мотиви на сторінках книг. К. Паустовський підкреслював, що Фраєрман у своєму твору працює в першу чергу над акцентом внутрішніх переживань, а тільки потім на класових протиріччях.

«Фраєрман невіддільний від людини. І людина невіддільна від письменника. Література покликана створювати прекрасну людину, і до цієї високої справи Фраєрман приклав свою вмілу та добру руку. Він щедро віддає свій талант величезному завданню для кожного з нас – створенню щасливого та розумного людського суспільства» [1, с. 76]. Він завжди відчував більше у собі відкрите юнацьке серце, аніж просякнуте гірким досвідом доросле. Напевно тому автор віддав перевагу написанню книг для дітей та підлітків.

Література:

1. Жизнь и творчество Р. Фраермана. Детская литература. Москва. 1981. 120 с.
2. Повести и рассказы. Р. И. Фраерман. Ленинград. Детгиз. 1954. 367 с.

3. Юнг К. Психологія та поезія. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів, 1996. 230 с.

Мозер Микита

ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ

За спостереженнями дослідників, у сучасній мовознавчій науці активно розвивається нова дисципліна – *медіалінгвістика*. У центрі її уваги перебуває функціонування мови в засобах масової інформації [2, с. 48; 3; 4; 6]. *Media* (засоби масової інформації) – це парадигма, яка має ширше трактування, а *преса* (періодика, періодичні видання) – це вужче поняття [1, с. 16].

Мова преси, що послуговується публіцистичним стилем, є одним з важливих виявів мас-медіа, оскільки вона відбиває стан мови в певну епоху, а також відіграє важливу роль у створенні та зміні мовних норм [5, S. 1].

Газетно-публіцистичний стиль посідає проміжне місце між іншими стилями; сучасна медійна мова є досить гетерогенним явищем, де перетинаються різні функційні стилі [2, с. 48].

Публіцистичний стиль (газетно-публіцистичний, газетно-журнальний) визначають як один з функційних стилів, яким послуговуються у багатьох галузях суспільних відносин: політичних, економічних, культурних та спортивних [7, с. 314]. Головними завданнями публіцистичного стилю вважають повідомлення новин, коментування, оцінку фактів та подій, що визначає головні функції цього стилю – впливову та інформативну.

Мові мас-медіа властиве поєднання експресії й стандарту, постійні пошуки засобів вираження оцінки та ставлення до повідомлюваного для здійснення впливу на аудиторію. На відміну від художньої літератури автор публіцистичного тексту – це конкретна особистість, реальна людина. Саме тому мові публіцистики властиві такі риси, як *суб'єктивність*, *документальність* та *емоційність* [там само, с. 313].

Згідно з даними статистичних досліджень, в Німеччині на 1000 мешканців старше 14 років припадає 260 щоденних видань. 78% німецьких громадян читають газети щодня в середньому 28 хвилин. Найбільший тираж

(14 млн.) мають 315 локальних і регіональних газет та вісім бульварних видань (4 млн.) та 10 національних газет (1,5 млн. екземплярів) (статистичні дані взято з [2, с. 98–99]). На ознайомлення з онлайн-виданнями в мережі Інтернет виділяють ще більше часу через *привабливість, оперативність і мультимодальність* цієї сфери мас-медіа [там само].

Отже, публіцистичний стиль, з одного боку, відображає стан мови на певному етапі; з іншого боку, він має вплив на мову та дозволяє визначити тенденції її розвитку. Цим можна пояснити прагнення сучасних лінгвістів різнопланово досліджувати мовні явища саме у текстах цього стилю.

Список використаних джерел

1. Бондаренко Ю. С. Альтернативна преса сучасної Німеччини (особливості функціонування, редакційна політика, місце в національній системі медіа) : дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.04. Суми, 2017. 207 с.
2. Кійко Ю. Є. Фрактальне моделювання інваріантно-варіантної структури медіатекстів у німецькій та українській мовах : дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.17 / 10.02.21. Чернівці, 2017. 433 с.
3. Шевченко Л. І., Сизонов Д. Ю. Теорія медіалінгвістики : підручник / ред. Л. І. Шевченко. Київ : ВПЦ "Київ. ун-т", 2021. 214 с.
4. Czulo O, Nyhuis D., Weyell A. Der Einfluss extremistischer Gewaltereignisse auf das Framing von Extremismen auf SPIEGEL Online. Journal für Medienlinguistik. 2020. Vol 3. No 1. S. 14–45.
5. Lüger H.-H. Pressesprache. Tübingen : Niemeyer, 1995. 169 p. Oxford : Pergamon Press, 1994. 794 p.
6. Tienken S., Hauser S., Lenk H., Luginbühl M. Methoden kontrastiver Medienlinguistik. Lausanne, Switzerland: Peter Lang Verlag, 2021. 282 S.

Список довідникових джерел

7. *Стилистический энциклопедический словарь* / гл. ред. Кожина М. Н. Москва : Флинта : Наука, 2006. 696 с.

РОЛЬ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

Навчання іноземної мови у старшій школі здійснюється на базовому загальноосвітньому та поглибленому профільному рівнях відповідно до визначеного навчального плану та спеціальних навчальних програм. Відповідно до освітньої програми Міністерства освіти та науки України, однією з провідних цілей навчання є розвиток комунікативної компетентності на уроках іноземної мови. Одним із засобів розвитку мовлення є використання відеоматеріалів на уроках англійської мови [1, с.4–5].

З розвитком інформаційних технологій, ми можемо бачити, як збільшується інтерес до використання автентичних відеоматеріалів, як важливого засобу навчання та вивчення іноземної мови. Особливістю роботи з автентичними відеоматеріалами є те, що переглядаючи відео, учні мають змогу послухати “реальну” англійську мову, ознайомитись з різними англійськими діалектами та мають змогу побачити, як носії мови вимовляють ті чи інші звуки та слова, звернути увагу на міміку та жестикуляцію.

Автентичні відео на уроках у старшій школі можуть бути різнопланові, наприклад: різні уривки з художніх фільмів, мультфільмів, документальних фільмів, новин, інтерв'ю, шоу, реклами.

Обираючи відео викладачу необхідно звертати увагу на наступні критерії: відео мають відповідати темі уроку та матеріалу, що учні вивчають; вокабуляр, який використовується у відео, повинен відповідати рівню знань учнів; віку та інтересам учнів [3, с.5].

Під час перегляду відео фрагментів учні стають максимально уважними, зосередженими та докладають максимум зусиль, щоб зрозуміти про що іде мова у відео. Використання різних каналів надходження інформації (слуховий та зоровий канали, моторне сприйняття) позитивно впливає на запам'ятовування та повторення мовного матеріалу. Саме відеоматеріали підвищують рівень засвоєння та розуміння матеріалу, оскільки 60% інформації засвоюється під час слухо-зорового сприйняття [2, с.3].

Використання автентичних відеоматеріалів має й багато додаткових переваг, зокрема – підвищення рівня автономності та ініціативності в роботі учнів. Крім того, завдяки використанню відеоресурсів на уроках англійської мови учні можуть миттєво отримати багато культурних знань про іншу країну. Учні можуть зануритися в природне мовне середовище і вивчати прагматику мови, яку використовують герої, під час перегляду відео. Таким чином, старшокласники також можуть розвивати свою самостійність у вивченні мови.

Підводячи підсумок, потрібно зауважити, що автентичні відеоматеріали займають важливу роль у вивченні англійської мови, а саме – автентичні матеріали представляють мову в живому контексті, пов'язуючи урок із реальним світом, допомагають учням розширити кругозір завдяки зануренню в іншомовне середовище, сприяють підвищенню мотивації та рівня самостійності у вивченні іноземної мови. При використанні автентичних матеріалів потрібно дотримуватись таких критеріїв: 1) відео матеріали повинні бути якісними, з хорошим звуком та відеорядом; 2) відображати реальне життя людей та мову спілкування; 3) відповідати рівню мовної підготовки старшокласників, їх віку та інтересам. Тоді, робота з такими матеріалами принесе максимум користі учням.

Список використаної літератури

1. Навчальні програми з іноземних мов і для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10 – 11 класи : затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2017 року. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf>
2. Пшенянінкова Н. О. Використання відеофільмів на уроках англійської мови. Використання відеофільмів на уроках англійської мови. *Науковий вісник Донбасу*. 2012. №1 С. 1-9.
URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN17/12pnouam.pdf>
3. Радзівська Т.В. Текст як засіб комунікації. Київ: Інститут української мови НАНУ, 1993. 374 с.

ВІКОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ЇХ ПИСЕМНИХ УМІНЬ НА ОСНОВІ ЗОБРАЖАЛЬНОЇ НАОЧНОСТІ

Підхід до викладання іноземної мови у початковій, середній та старшій школі має певні відмінності, оскільки кожен етап розвитку людини має свої особливості. Успішне формування писемних умінь старшокласників передбачає урахування їх психологічних та лінгвістичних особливостей в навчальному процесі.

За віковою періодизацією Б. Т. Лихачова, учні старшої школи віком 15-18 років відносяться до віку ранньої юності. Цей вік вважається одним із складних етапів життєвого шляху людини, який формує ціннісний фундамент [2].

Значення поняття «юність» І.О. Зимня трактує наступним чином: найбільш складним є перехідний вік – від дитинства до дорослості, коли виникає головне новоутворення людини – «почуття дорослості» [2, с.73].

І. Зимня зазначає, що юнацький вік є завершальним етапом дозрівання та формування особистості, коли найповніше виявляється ціннісно орієнтаційна діяльність школяра. Головним завданням вчителя у цей період є сформувані психологічну готовність учня до професійного та особистісного самовизначення, яке включає систему світогляду та цінностей, професійну орієнтацію та інтереси [2].

У цьому віці у юнацтва розвивається особистісна рефлексія, усвідомлюються життєві плани та перспективи, формується повна структура самосвідомості, інтелектуальна сфера, зокрема вербальне та візуальне мислення [3].

Візуальне мислення є одним з основних видів інтелектуальної діяльності в підлітковому віці. Особливостями візуального мислення підлітків є поява та поступове зростання кількості знаково-символічних зображень, у тому числі й здатності до відображення зв'язків і відношень об'єктів реальності за допомогою образного кодування. Саме у підлітковому віці відбувається активний розвиток концептуального рівня візуального мислення, який включає вміння аналізувати значення, абстрагуватися від

індивідуального досвіду, за допомогою аналізу та синтезу виокремлювати головне від другорядного [4].

Відбуваються, також, зміни у розвитку іншомовного писемного мовлення. У юнацькому віці писемне мовлення випереджає розвиток усного. У творах старшокласники розмірковують, виражають свою думку. Удосконалюється морфологія, синтаксис та стилістика мови, зв'язність, цілісність письмового висловлювання. Загалом, мова старшокласника стає більш літературною та багатою на нову лексику [1].

Отже, при вивченні іноземної мови важливо враховувати вікові та психологічні особливості учнів задля досягнення успішних результатів у навчанні. З огляду на активний розвиток вербального та візуального мислення в старшому підлітковому віці, на нашу думку, використання зображальної наочності на уроці іноземної мови сприятиме розвитку іншомовної писемної компетенції та критичного мислення старшокласників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артемов В. А. Психологія навчання іноземних мов. 2001. 432 с.
2. Пероганич М. О. Психологічні передумови формування в учнів 10-11 класів середньої загальноосвітньої школи англomовної компетентності в діалогічному мовленні. *Альманах науки*. 2017. № 4. С. 72-75.
3. Чабанюк Г. Ф. Розвиток візуального мислення у школярів різних профільних класів. *Наука і освіта*. 2007. №4-5. С. 181-184
4. Яницька О.Ю., Іванюта О.В. Особливості розвитку змістовних компонентів візуального мислення підлітків. *Психологія: реальність і перспективи*. 2018. № 10. С. 170-177.

Плужник Катерина

ЗАГАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

Переклад відіграє важливу роль у літературній діяльності. Кожен вид літератури визначається відповідним видом перекладу. Художній переклад – це один із видів автентичної художньої творчості, в процесі якої літературний твір, що існує однією мовою, найбільше у повному обсязі відтворюється іншою мовою за допомогою художніх засобів [1, с. 28].

Увага дослідників до теми перекладу художніх творів обумовлена прискореним розвитком міжнародних зв'язків, глобалізацією, соціально-економічних, культурних процесів, відбувається постійний обмін інформацією між людьми з різних куточків світу. У художніх творах відображаються ідейно-естетичні та філософські погляди автора, які обумовлюють ряд різних теорій. Тому для перекладача важливо мати достатньо знань у галузі філософії, естетики, етнографії, географії, ботаніки, історії мистецтв, оскільки у творах детально змальовуються побут, господарство, спосіб життя героїв.

У художній літературі застосовуються одиниці та засоби всіх стилів мовлення, тому для художнього тексту характерна велика кількість тропів і образних засобів мови. До ознак літературного твору відносять:

- функціональність в ракурсі вигаданості зображуваного в тексті світу;

- синергетична складність;

- цілісність художнього тексту;

- взаємозв'язок всіх елементів тексту;

- рефлексивність поетичного слова та посилення актуалізації лексичного рівня;

- наявність імпліцитних смислів;

- використання великої кількості тропів і фігур мови;

- вплив на зміст художнього тексту міжтекстових зв'язків [2, с. 107].

Відповідно до перерахованих ознак, перекладач зобов'язаний враховувати вимоги, щоб повно та адекватно відтворити текст оригіналу, включаючи ряд критеріїв:

- адекватність перекладу;

- збереження при перекладі низки тропів і образних засобів мови;

- культурологічні та епохальні чинники написання твору;

- специфіка літературного напрямку, до якого належить текст оригіналу;

- відтворення індивідуального стилю автора [3].

Труднощі, які виникають у ході перекладу літературного тексту, пов'язані також з великою кількістю стійких виразів, афоризмів, прислів'їв, приказок в тексті оригіналу, які вимагають великого словникового запасу. Сленг має неабиякий вплив на наше сприйняття жартів, іронії та сарказму.

Відомо, що художні твори складаються з елементів гумористичного жанру, які засновані на грі слів, так званому ‘каламбурі’.

У роботі з художніми текстами дуже важко перекладати твір іншої епохи, культури, якщо у ньому наявні релігійні цитати та порівняння. Дослівний переклад Біблії не в змозі відобразити глибину і сенс змісту даного тексту, тому літературний переклад може відрізнятись.

Отже, ми ознайомилися з особливостями перекладу художніх творів та розглянули можливі труднощі, які можуть спіткати перекладача. Підсумовуючи усе вище сказане, зазначимо, що художній переклад вважається одним із найскладніших видів у перекладацькій галузі. Основною особливістю художнього тексту є створення художнього образу, а головне завдання перекладача – оволодіти особливою майстерністю, щоб уміло інтерпретувати гру слів, передати художній образ та національний колорит тексту перекладу.

Література

1. Хассан Шали Н. А. Основные характеристики художественного текста. Минск, 25 ноября 2014 г. / Редкол.: М.М. Нижнева (відп. Редактор) [та ін.]. Мн.: БДУ, 2015. С.103-114.
2. Шаховский В.И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка. Воронеж: Изд-во Воронежского университета, 1987. 192 с.
3. Юсупов О.Н. Анализ проблемы стиля в художественном перекладі [Електронний ресурс]. URL: <http://oaji.net/articles/2016/743-1467702546.pdf>

Раджагопал Марина

A SET OF EXERCISES TO DEVELOP INITIATIVE AND FINANCIAL COMPETENCE IN HIGH SCHOOL

According to the requirements of the modern curriculum, Ukrainian high school students have to develop initiative and financial competence while learning the English language.

We have developed a set of exercises aiming at development of the aforementioned skills.

On the first stage non-communicative, receptive, receptive-reproductive exercises are used and controlled practice is exercised. These are substitution, grouping, imitative, transformation drills. At this stage, the following types of prompts are used: verbal and nonverbal, visual support, substitution table.

On the second stage freer practice activities are performed. These require filling in the gaps in the dialogue and its reproduction, role-plays using a structural-speech scheme, and so on.

On the third stage production activities are performed. For this purpose communicative, receptive-productive and productive exercises are used. These are role-plays, expressing one's own opinion, group conversations, projects, etc.

The set of exercises was divided into two groups: exercises to develop the ability to financially assess the choice of future professions and exercises to develop the ability to plan a family budget.

While working on the topic "Work. Professions" students get acquainted with the world of professions, discuss character traits inherent in various fields, advantages and disadvantages of various jobs and careers. With the help of Internet resources and mobile devices, students get acquainted with ads in the labor market, salaries of representatives of various professions, working conditions, requirements of employers. Performing various exercises, students learn to respect any work, assess the prestige of various professions, fill out questionnaires when getting hired, write a resume, analyze their own skills and abilities, participate in a job interview. This will help students find their place in life, identify and implement prospects for their own development in the future [2].

By studying the topic "English-speaking countries", students learn to properly plan their vacation, taking into account their own financial capabilities and the size of the family budget. Performing different types of exercises, students acquire practical skills for communication abroad:

- 1) to ask the way in an unfamiliar place;
- 2) to order and buy tickets;
- 3) to be served in public catering establishments;
- 4) to choose and book a trip, taking into account the family budget;
- 5) to book a hotel room.

Role play and projects are an integral part of the developed set of exercises within the framework of the content line "Initiative and financial competence".

Список використаної літератури

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.

2. Воліна О. І. Збірка матеріалів Реалізація наскрізної лінії «ПІДПРИЄМЛИВІСТЬ І ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ» на уроках іноземної мови. 19 вересня 2018. URL:<https://naurok.com.ua/zbirka-materialiv-realizaciya-naskrizno-lini-pidpri-mlivist-i-finansova-gramotnist-na-urokah-inozemno-movi-58215.html>

3. Самойлюкевич І.В, Забелло Л.О Глібко І.А., Деньгаєва С. В., Зимовець О. А., Мазко О. П., Прохорова С. М. Методичний експрес: Інтегровані змістові лінії та шляхи їх реалізації на уроках англійської мови : Навчально-методичний посібник для студентів загальноосвітніх навчальних закладів. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2017. 106 с.

Руда Вікторія

ІНТЕРНЕТ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

З останнього десятиліття ХХ століття комп'ютерні технології стали невід'ємною частиною освітнього процесу, а також стають центральними у вивченні мови. Як і будь-яке актуальне явище, вони приваблюють все більше дослідників. Так, наприкінці ХХ століття був винайдений термін CALL (computer assisted language learning) (Леві, 1997), який активно використовується досі. Нині існують різноманітні методики використання сучасних технологій, їх особливість у навчанні різновікових груп, навчанні окремих груп лексики, тощо. Деякі вчені розрізняють методологію використання комп'ютерних технологій під час онлайн та оффлайн навчання (Motteram, 2013).

Зростання кількості Інтернет-інструментів, доступних для використання при вивченні та викладанні мов, змушує вивчати їх ефективність у тому чи іншому аспекті вивчення мови.

Людина є носієм національної ментальності, яку можна досліджувати через мову, як найважливіший засіб ідентифікації людини.

Варто зазначити, що в Україні Інтернет стає повсякденною реальністю для більшості школярів. Майже всі школи оснащені необхідним обладнанням, щоб вчителі могли використовувати Інтернет-ресурси як засоби навчання. Однак доступ до Інтернет-ресурсів не є гарантією швидкого та якісного викладання мови. Для ефективного використання цих засобів навчання вчителю необхідно детально вивчити методику їх використання.

Для збагачення та активізації пізнавальної діяльності учнів на уроці, вчителю необхідно знати, які види Інтернет-ресурсів та інформаційно-комунікаційних технологій взагалі існують, розуміти, які цілі має кожен із них. Тільки в цьому випадку урок буде логічно спланований, а використання інформаційно-комунікаційних технологій сприятиме досягненню поставлених вчителем цілей і завдань без шкоди для процесу навчання.

Глобальна мережа Інтернет посідає значне місце серед ІКТ. Перш за все, Інтернет є джерелом інформації як для вчителів, так і для учнів, доповнює і певною мірою замінює навчальну літературу. Крім того, це забезпечує доступ до автентичних матеріалів, що дозволяє учням з високою мотивацією займатися самоосвітою, сприяє індивідуалізації та диференціації студентів, враховуючи їхні особисті знання з предмета, уміння та навички, інтереси та загальний рівень розвитку.

Проте, розглядаючи Інтернет як джерело освітніх ресурсів і користуючись його перевагами, вчитель повинен враховувати низку проблем, однією з яких є формування неправильних теоретичних і практичних знань з мови. Щоб цього не сталося, вчитель повинен бути дуже обережним при виборі навчальних інтернет-ресурсів і враховувати критерії, яким вони повинні відповідати, і методичні функції, якими вони повинні володіти.

Лексичний матеріал у системі мовних засобів є найважливішим компонентом мовленнєвої діяльності, що визначає його особливе місце та значення на кожному уроці іноземної мови. Саме тому формування лексичних навичок завжди має посідати важливе місце у процесі вивчення мови.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні лексичної компетенції значно активізує навчальний процес. Використання комп'ютерних програм допомагає учням глибше і різноманітніше вивчати мову, ефективніше розвивати свій інтелектуальний потенціал. Для вчителя засоби ІКТ дають можливість розширити коло нових форм організації навчальної діяльності: проектні методи, групова робота та робота з партнером, автономне навчання, тощо. Застосування таких форм

організації в навчальному процесі сприяє індивідуалізації творчих здібностей кожного учня та їхнього природного потенціалу. Комп'ютерні технології роблять процес навчання іноземним мовам інтерактивним. Високій активності та комунікативності студентів сприяють різноманітні мультимедійні програми. Нехтуючи використанням Інтернет-ресурсів у навчальному процесі, викладач відмовляється від можливості реєстрації, зберігання та передачі великого обсягу інформації, групування та статистичної обробки динаміки успішності учнів. Варто зазначити, що використання цифрових додатків у навчальному процесі активізує та ефективно доповнює процес формування лексичної компетенції учнів у старшій школі.

Список використаної літератури:

- 1) Баранова С. В. Електронні засоби навчання у викладанні філологічних та перекладацьких дисциплін // Філологічні трактати. – Т.7, вип. 2. – Суми: Сумський державний університет, 2013. – С. 53–59.
- 2) Гаврилюк Н. М. Принципи навчання лексиці на заняттях з іноземної мови у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс] / Н. М. Гаврилюк // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2015. – Вип. 41. – С. 240-244. –
Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sitimn_2015_41_53. – (01.05.2019).
- 3) Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
- 4) Федоренко Ю. П. Формування комунікативної компетенції старшокласників на сучасному етапі // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка. – Випуск 2. Серія «Педагогічні науки». – Полтава, 2004. – С. 82-87.

ПРОБЛЕМА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКІВ З ДЕФЕКТОМ МОВЛЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Д. МІТЧЕЛЛА “ПІД ЗНАКОМ ЧОРНОГО ЛЕБЕДЯ”)

У своєму романі «Під знаком чорного лебедя» Девід Мітчелл поставив перед собою мету показати, з якими труднощами може зіштовхнутися підліток в процесі соціалізації. А тим більше підліток, у якого присутні дефекти мовлення, що заважає йому висловити свою думку та бути почутим. Всі події розгортаються в тихому, провінційному містечку під назвою Вустершир, де живе тринадцятирічний Джейсон Тейлор. Часові рамки складають 13 місяців, кожен з яких являє собою сюжетний розділ. Ця незвична структура забезпечує певну свободу розповіді, а епізоди життя Джейсона не мають чіткої закінченості. Такий метод розповіді Мітчелла підходить для підліткового віку, адже в цей період буквально коженмісяць охоплює безліч життєвих змін, які здаються безперервними. У головного героя є вороги, як зовнішні так і внутрішні. Зовнішні — це школа, в якій йому невдається себе проявити, великою мірою через страх бути незрозумілим. А також компанія однолітків з їх самопроголошеною ієрархією. Місця в ній розписані для кожного. Джейсон досить кмітливий, щоб зрозуміти, з ким і як себе треба поводити. Усі маленькі ритуали дитячої ієрархії — церемонії ініціації та навіть куріння — він проходить швидко, щоб не дати приводу для насмішок. Джейсон знає, що доброта і мораль завжди грають проти відчайдушного бажання бути крутим – бути одним із них.

Але найгіршим антагоністом Джейсона є “Шибеник” — уявний внутрішній ворог, який керує його заїканням. У будь-який момент Шибеник може задушити якийсь склад у горлі хлопчика. Тому Джейсон існує в тіні непопулярного і непомітного хлопця, але навіть там його місцею загрожує заїкання. Кожне слово він змушений прокручувати у себе в голові, перед тим, як зможе його вимовити. Інколи Шибеник краде слово, яке Джейсон хотів сказати, тоді доводиться викручуватися та знаходити заміну. Одна з найболючіших глав стосується підготовки Джейсона до читання на зборах, яких він до смерті боявся. Четверта заповідь Шибеника, яку добре знає Джейсон, звучить так: “Як тільки Тейлор стане «заїкою» в очах світу, він стане моїм”. Стежачи за різними епізодами в житті головного героя, можна помітити, що він є досить самотньою людиною, чия сестра щойно вступила до університету і має особисте життя, чий батько — менеджер середньої ланки компанії Grenland frozen foods — є гостро дріб'язковим щодо власних амбіцій та подружньої моралі, чия мати занадто заклопотана домашніми справами, аби побачити страхи свого сина. І він це бачить і більшу частину

розуміє і по-своєму помиляється, стараючись подорослішати. Найбільше бажання хлопця — не бути гіршим за інших, залишатися хоча б в середній ланці. Він приховує свої інтереси, свій дефект і все заради того, щоб сподобатися декільком дурням-хуліганам, за яких він значно розумніший. І це можна зрозуміти: в такому віці ніхто не хоче бути білою вороною. Девід Мітчелл ставить перед собою задачу чи навіть проблему, яку потрібно вирішити, і успіх задуму буде залежати від того, в якій мірі йому це вдасться. В книзі, кожен з тринадцяти розділів охоплює місяць (січень описується двічі). Кожен з них виступає окремо як коротка історія, але разом вони складаються в роман. У розділі під назвою «Сувеніри», в якому Джейсон разом зі своїм батьком відправляється в безлюдну ділову поїздку в Лайм-Регіс, вони заходять у неймовірний магазин, де продаються мушлі з червоними лампочками всередині. Але витратити всі гроші на одну річ було б не правильно. Замість цього він купує серію з тринадцяти листівок, на яких зображені динозаври. З цього можна зрозуміти, що Тейлор розумний, здатний до точних розрахунків хлопець. Його мовлення багате та складне, як на хлопчика цього віку, але проблема в тому, щовоно відбувається лиш подумки. Мовний дефект заважає йому у всіх аспектах життя. І лиш коли він один, заїкання замінює чіткий внутрішній монолог, деякі з цих думок записані у віршах, які він подає до парафіяльного бюлетеня, які публікуються під серпневим псевдонімом «Еліот Болівар». Більшість ідей Джейсон знаходить через свою здатність бачити в звичайних речах щось загадкове та навіть потойбічне. Так, одного разу його прогулянка стала свого роду одиссеєю, яка займає цілий розділ. Він спостерігає за бійкою, зустрічає дівчину своєї мрії, підглядає за закоханою парою в полі. Реальні події, які сталися з ним, важко відрізнити від фантазій: “Ось був чорномазій чоловік в блакитномухалаті, який йшов вгору по хвилястій стежці”, або “Тут був брудний труп хлопчика мого віку”. Усьому, що з ним трапляється, він надає відтінок загрози. Життя для нього наче відеогра, де зі всіх сторін може підстерігати ворог. Значну кількість ідей Джейсон знаходить у своєї знайомої. Мадам Єва ван Отрів де Кроммелінк, старіюча бельгійська аристократка, дуже цікавиться поезією Тейлора. Вона знайомить Джейсона з новим світом музики та літератури, включаючи геніального Роберта Фробішера і його забутий «Секстет Хмарного атласу». «Повторення — це серце його музики», — каже мадам Кроммелінк Джейсону. Короткі, ліричні речення перегукуються в романі, вибудовуючи своєрідний рефрен. «Пташиний спів — це думки про ліс», — думає Джейсон, а пізніше: «Музика — це ліс, яким ти йдеш». Ця поетична дикція змішана з постійно зростаючим сленгом шкільного подвір'я, де використані вирази на кшталт «епік» мусить знати кожен, якщо, звісно, ти не хочеш стати вигнанцем в компанії. І тоді твоєї участі не позаздрить ніхто. У Джейсоні

Мітчелл створює незабутній та автентичний підлітковий голос. Для нього характерні незвичайні скорочення а також звичка використовувати іменники як дієслова. Світ Джейсона і мова, якою він його описує, фактично, тривалий драматичний монолог, який є цілком уявним, щоб його запам'ятали. Насправді в більшості випадків, навіть неважливі деталі запам'ятовуються. Це і раннє дитинство вісімдесятих, двоповерхові автобуси, короткий політ зім'ятої пачки сигарет, кинуті через математичний клас, збентеження і хвилююча незграбність першого поцілунку після шкільної дискотеки. Іноді міркування Джейсона стають надто передчасно поетичними, але він така людина. Зрештою, він приходить до висновку, що ніхто і ніщо не може бути ідеальним. В цей момент, Тейлор припиняє боятися Шибеника. Він ловить себе на думці, що єдиний спосіб почати говорити впевнено — це нарешті перестати залежати від чужої думки. Ніщо і ніхто не ідеальний. Навіть сім'я, яка, на перший погляд, була респектабельною та благополучною, виявилася ненадійним плечем для підлітка. Взагалі, дорослі у романі показані далеко не з найкращого боку. Вони лицемірні та непослідовні. І батьки Джейсона такі. Так, Джейсон любить їх, але своїми вчинками батько та мати самі знімають з нього рожеві окуляри. І тоді йому залишається єдиний вихід — ставати дорослим самому. Дуже точно і яскраво описує Мітчелл ті біль і подив, які дитина відчуває при цьому. Крах ідеалів завжди болісний, а тут, Джейсон втрачає віру у своїх батьків, нічого не отримуючи натомість. Головний герой всеж вирішує свою проблему з заїканням. Всього за рік він перетворюється в прекрасного лебедя.

Література:

1. Виготський Л.С. Основи дефектології. – К., 2006. - 196 с
2. Процес соціалізації особистості. О. В. Вакуленко - 2003. - № 1 (2). - С. 123-128.

Сарафинюк Руслан

ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Сучасний світ надзвичайно різноманітний і складний. В наші дні в світі активно відбувається такий процес як глобалізація. В свою чергу, це означає стрімке розповсюдження та поглиблення соціальних і культурних відносин

між країнами. У нашому цифровому світі технології, природно, є скрізь, завдячуючи стрімкому прогресу в науці і техніці, відбувається постійний обмін науково-технічною інформацією, розширюються торговельно-економічні відносини та контакти між державами. Завдячуючи сучасній тенденції, сьогодні особливо відчутним стає зміцнення особистих і ділових зв'язків, у зв'язку з чим посилюється значення іноземної мови як рушійної сили соціально-економічного, так і загальнокультурного розвитку, а також як засобу спілкування між представниками різних країн.

Виходячи з вище зазначеного, можна констатувати, що провідною тенденцією сучасної освіти є формування мовних компетенцій, а також орієнтація на особистісний розвиток учня, що надасть можливість розв'язувати проблеми, які будуть характерними у подальшій професійній діяльності. Сучасний і перспективний висококваліфікований фахівець повинен володіти рядом інноваційних професійних навичок, у тому числі міжкультурних.

Володіння сучасними європейськими мовами, поглиблення багатомовної культури, освіти і практики молоді європейських країн створює кращі умови для мобільності, повноцінної участі в сучасних і майбутніх спільних освітніх – професійних проектах, забезпечує рівні можливості інтегрування в загальноєвропейське суспільство.

Німецька мова, яка у наші дні має статус міжнародної та робочої мови в ЄС, все більш активно та успішно функціонує у різноманітних сферах діяльності, перш за все, як ефективний засіб обміну та подальшої передачі інформації на різноманітних міжнародних платформах, наприклад, політичні зустрічі, економічні форуми, культурні заходи, а також у процесі здобуття освіти.

Сучасний і перспективний висококваліфікований фахівець повинен володіти рядом інноваційних професійних навичок, у тому числі міжкультурних. Гнучкість мислення, розуміння суспільства, швидке вирішення проблем тощо. Усе це потребує впровадження нових прогресивних форм організації навчального процесу та активних методів навчання в українських школах, а також створення навчально-методичних комплексів, що відповідають потребам часу [2, с. 2].

З огляду на сучасні тенденції у сфері викладання німецької мови, потрібно врахувати вимоги до побудови навчального комплексу з іноземної мови як засобу для формування міжкультурної компетентності в учнів.

Виходячи з даної цитати, необхідно зазначити, що запровадження структурованої та комплексної системи навчання німецької мови – важлива місія сучасних українських шкіл.

Дослідження запозиченої лексики є дуже важливим. Кожна мова світу проходить довгий шлях розвитку і є продуктом багатьох поколінь. Кожне нове слово з'являється з виникненням нових явищ, ознак, предметів. Жодна мова світу не обходиться без слів іншомовного походження і українська мова не виняток, вона як і інші, запозичила і запозичує слова з багатьох мов [1, с. 12].

Виходячи з вищевказаної інформації, можна дійти до висновку, що аналіз словників та детальне дослідження цієї теми є не лише корисним, а й першочергово актуальним. Як вже зазначалось раніше, велику частку серед іншомовних запозичень в українській мові складають запозичення з німецької мови з абсолютно різних сфер людської діяльності, до прикладу:

- вирази з військової тематики (*бліцкриг, фауст-патрон, капут, хенде хох та фриц*);
- слова на позначення політичного устрою німецькомовних країн (перш за все Німеччини та Австрії), терміни спорту, мистецтва, техніки (*бундестаг, бундесрат, канцлер, кайзер, бундесканцлер, цейтнот, ендшпіль, шлягер, моторолер*);
- запозичена лексика охоплює також такі важливі сфери людської діяльності як промисловість та ремісництво (*штаба* «смуга металу» (нім. Stab), *рура* «труба» (нім. Rohr), *шина* «рейка» (нім. Schiene), *триб* «шестерня» (нім. Trieb);
- фінансовий сектор: (*інвестор, інвестиції, вексель*);
- будівництво: *вентиль* (нім. Ventil), *льоx* (нім. Loch), *гонт* «покрівельний матеріал у вигляді дощечок» (нім. Gant), *центнер* (нім. Zentner), *цегла* (нім. Ziegel), *кафель* (нім. Kachel) і т. д.

Беручи до уваги вищезазначене, можна зробити висновок, що для успішного впровадження та розвитку міжкультурної компетенції під час вивчення німецької мови учнями старших класів, неодмінно потрібно враховувати історію формування німецької літературної мови, розмовну німецьку мову, її стрімкі мовні зміни, лексичні та фонетичні відмінності та діалекти. Адже в сучасному світі у всіх мовах відбуваються постійні зміни як граматичного, так і лексичного фонду, передусім це стосується німецької мови, яка є однією з найбільш поширених мов не тільки у Європі, а загалом у світі.

Список використаної літератури

1. Акуленко В. В. Німецький вплив на розвиток української мови: проблеми методології. *Мовознавство*. 1997. № 1. С. 12.
2. Berendt, Brigitte/Voss, Hans-Peter/Wildt, Johannes. Neues Handbuch Hochschullehre. Lehren und Lernen effizient gestalten [Loseblattsammlung]. Stuttgart : Raabe, 2002. 600 S.

Стаднійчук Вікторія

THESEN ZUR JAHRESARBEIT ZUM THEMA „ANGLIZISMEN IM MODERNEN DEUTSCH“.

In der heutigen Zeitperiode bilden entlehnte Wörter aus anderen Sprachen eine große Gruppe in der lexikalischen Zusammensetzung jeder Sprache. Jede Sprache entwickelt und ergänzt sich während ihrer gesamten Existenz mit neuen lexikalischen Einheiten.

Entlehen ist ein natürlicher Prozess im Kontext jeder Sprache. Vor diesem Hintergrund bedürfen bestimmte Perioden der Sprachgeschichte besonderer Aufmerksamkeit – insbesondere im Hinblick auf die Intensität des Prozesses der Entlehnung fremder Token. Ab der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts findet in der deutschen Sprache eine intensive Integration von Anleihen aus der englischen Sprache statt.

Der Einfluss des Englischen auf das Deutsche ist im Gegensatz zu Französisch oder Italienisch ein historisch relativ junges Phänomen. Allerdings gibt es seit einigen Jahrzehnten einen stetigen Zustrom von Anglizismen in die deutsche Sprache. Laut Forschern hat Englisch seit dem Ende des Zweiten Weltkriegs die deutsche Sprache am stärksten beeinflusst als alle anderen Sprachen in den letzten 500 Jahren. Denn nach dem Zweiten Weltkrieg erstreckte sich die führende Rolle der Vereinigten Staaten nicht nur auf Wirtschaft und Politik, sondern auf nahezu alle Lebensbereiche. Innovationen und Ideen in Wissenschaft, Technologie, Kultur und Gesellschaft haben vor allem in Westeuropa einen enormen Einfluss gehabt.

Derzeit ist die deutsche Sprache mit einer Vielzahl englischer Begriffe (ca. 3500) ausgestattet, die in allen Berufsfeldern aktiv verwendet werden. Nach einer Umfrage stellte sich heraus, dass Anglizismen wie job, online, Jeans, cool, ok längst in der deutschen Sprache verankert sind und von den Bundesbürgern nicht mehr als entlehnt empfunden werden.

АНАЛІЗ ДОСВІДУ ІНТЕГРАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ В УРОКИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

Поняття 'екологічної обізнаності' останнім часом набирає все більшої популярності, часто використовується урядами різних країн, недержавними організаціями та деякими приватними установами через тривожні екологічні умови по всьому світі. Протягом останнього століття, внаслідок швидкого розвитку науки, техніки та індустріалізації, наші природні джерела виснажилися, однак потреба у них збільшилась пропорційно разом із зростанням населення світу. Тепер ми спостерігаємо негативні наслідки глобального потепління, стоншення озонового шару, хімічного та радіоактивного забруднення у нашому повсякденному житті.

Загальною характеристикою проблем пов'язаних з екологією є те, що вони «глобальні». Ось чому зусилля по вирішенню цих проблем не повинні концентруватися на окремих регіонах, країнах чи місцях, а також розглядатись як відповідальність конкретних людей чи установ. Глобального розуміння екологічних проблем можна досягти лише спільними зусиллями країн усього світу. [3, с. 65].

Усвідомлення надзвичайної важливості цього питання і зумовило розвиток екологізації шкільних дисциплін в Україні та в ряді зарубіжних країн. Однією з передових країн, що активно впроваджує такий досвід в практику є Сполучені Штати Америки. Екологічне виховання займає важливе місце у навчальній програмі американських шкіл. З початкових класів і до закінчення старшої школи у дітях розвивають повагу до довкілля та формують знання про екологічну етику.

Екологічна освіта охоплює широкий спектр питань, загроза яких пов'язана з діяльністю людини. Саме тому екологічна освіта є важливою складовою будь-якої програми, і головна мета такої освіти - підготувати не лише окрему людину, а й суспільство до виконання завдання та обов'язкового захисту навколишнього середовища шляхом підвищення рівня екологічних знань, відповідальності та етики.

Питання про екологічну освіту було вперше висунуто на конференції Організації Об'єднаних Націй в 1972 році. Відповідно до UNESCO-UNEP 1976, цілями екологічного виховання є:

- 1) усвідомлення екологічних проблем.
- 2) базове розуміння проблем довкілля та ролі людини в навколишньому середовищі.
- 3) залучення до активної участі в охороні і в покращенні стану довкілля.
- 4) допомога громадянам і соціальним групам у набутті навичок для вирішення екологічних проблем.
- 5) здатність оцінювати та аналізувати запропоновані рішення, природоохоронні заходи і програми освіти з врахуванням екологічних, політичних, економічних, соціальних і освітніх чинників.

6) участь у вирішенні екологічних проблем. [1, с. 12]

Екологічна освіта в США характеризується надзвичайним розмаїттям форм, напрямів та методологічних підходів, глибоким проникненням ідей екологічної етики у зміст практично всіх шкільних дисциплін. Зміст предмета «іноземна мова», безсумнівно, дозволяє здійснювати педагогічний вплив на формування екологічної свідомості школярів.

Джейкобс Гоатлі повідомляє, що знайти навчальні матеріали для підтримки екологічної освіти на уроках іноземної мови в США вже не так складно, як раніше. У період з 1990 по 2000 рік лише два відсотки видів діяльності включали екологічний зміст. Проте останнім часом, коли в усьому світі зросло занепокоєння щодо навколишнього середовища, багато підручників з іноземних мов тепер включили цілі розділи, присвячені екологічним темам. [5, с. 64]

Залучення екологічних тем при вивченні іноземних мов використовується для розвитку окремих навичок та інтеграції цих знань у роботу над проектами. Наприклад, для того щоб практикувати граматику, Дуглас Браун пропонує інтегрувати прості факти про навколишнє середовище у вправи, які зосереджуються на імперативах ('Don't waste water'), часових формах дієслова ('Polluted rivers are making people sick') і питальних словах, або Wh - questions ('What happens to our trash? '). [2, с. 4-5]

Крім того, вчителі широко використовують інтернет ресурси, пов'язані з навколишнім середовищем, які можна адаптувати для задоволення потреб учнів при вивченні іноземних мов. Екологічні тексти використовують

для розвитку вмінь ознайомлювального та пошукового режимів читання, вміння робити нотатки на уроках читання. Подібні статті можна використовувати для розвитку навичок критичного мислення, таким чином учні середнього та просунутого рівня навчаються відрізняти факти від переконань, розпізнавати упередженість, давати усні відповіді та ставити під сумнів потенційно суперечливу інформацію. Статистичні та числові дані на «зелені» теми використовуються в диктантах, щоб допомогти учням практикувати числа. Крім того, вправи на виявлення помилок, зосереджені, наприклад, на розділових знаках, написанні великих літер або правильній побудові речень, можуть базуватися на екологічних статтях. [4, с. 11]

Теми, пов'язані з навколишнім середовищем, широко використовуються при роботі над різноманітними проектами з читання та письма, які включають дослідження цікавих тем та написання академічних статей; написання та ілюстрування дитячих книг або коміксів; створення плакатів, брошур чи дошок оголошень; написання оповідань чи авторських статей для шкільної газети [2, с. 5].

В доповнення до вивчення іноземних мов, екологічні теми дають вчителям можливість допомогти учням зрозуміти як зміни у повсякденній поведінці можуть принести користь природі. Достатньо розповсюдженою практикою є організація екскурсій до місцевих центрів утилізації, де учні можуть дізнатися, наскільки важливою є переробка, як працює цей процес і які предмети можна і не можна переробляти. Запрошені доповідачі – носії іноземної мови – розповідають учням про місцеві екологічні проблеми та допомагають їм зрозуміти, що можна зробити щоб поліпшити ситуацію. Перед такими заходами вчитель зазвичай оголошує тему та вводить відповідну лексику, а учні готують питання для спікерів. Під час екскурсій та презентацій запрошених доповідачів учні можуть робити нотатки. Після цього вони готують усну або письмову відповідь, в якій вони пояснюють, що дізналися, та що вони можуть зробити для допомоги навколишньому середовищу.

Отже, можна дійти висновку, що шкільна освіта в Сполучених Штатах Америки спрямована не лише на засвоєння базових знань, а й на інтегрований розвиток в процесі вивчення різних шкільних предметів, зокрема іноземної мови, таких особистісних якостей, як виховання усвідомленого ставлення до природи; виховання громадянської відповідальності за свої дії по відношенню до природного середовища; формування в учнів переконаності у необхідності природоохоронної діяльності.

Список використаної літератури

1. Образование в интересах устойчивого развития в международных документах и соглашениях. Москва: “ЭКО–Согласие”, 2005.
2. Brown, H. D. 50 simple things you can do to teach environmental awareness and action in your English language classroom. 1991.
3. Erten S. What is environmental education and awareness, how should environmental education be done? 2004.
4. Gambee, H., and J. Klausman. 1992. Integrating environmental awareness in the ESL classroom. 1992.
5. Jacobs, G. M. Integrating environmental education in second language instruction. Singapore: Southeast Asian Ministers of Education Organization, Regional Language Centre, 1993.

Томашевська Анжела, Вишивана Наталія

FESTE WORTVERBINDUNGEN MIT DER KOMPONENTE “TIERNAMEN“ IN DER DEUTSCHEN SPRACHE

Redewendungen, Redensarten oder Sprichwörter begegnen uns stets im Alltag, obwohl man meistens nicht genau weiß, was sie bedeuten oder welchen Ursprung sie tragen. Phraseologismen sind bereits Gegenstand zahlreicher linguistischer Studien geworden. In der Phraseologie geht der sprachkulturologische Ansatz von der Position aus, dass Kultur ihren Wertgehalt im universellsten Mittel der Weltbedeutung reproduziert, da Sprache es ermöglicht, „einen gemeinsamen Bestand an kulturellen Werten“ zu speichern und zu übermitteln.

Phraseologische Einheiten sind die "repräsentativsten" Einheiten der Linguokulturologie: Die innere Form der phraseologischen Einheiten, die eigentlich Träger der Motivation ist, enthält oft Elemente auf nationaler und kultureller Ebene. Da die Phraseologismen auf der Grundlage einer bildlichen Darstellung der Realität entstehen, die hauptsächlich alltägliche empirische, historische und spirituelle Erfahrung der Sprachgemeinschaft widerspiegelt, die mit ihren kulturellen Traditionen verbunden ist.

Phraseologismus ist eine feste Verbindung von zwei oder mehr Wörtern, deren Gesamtbedeutung sich nicht mehr aus den Bedeutungen der einzelnen Komponenten ergibt, sondern das Produkt einer Umdeutung bzw. Übertragung.

Einen besonderen Platz im Sprachbild der Sprachen nehmen phraseologische Einheiten, die Tierenbezeichnungen enthalten, durch die die Merkmale des Aussehens und des Charakters einer Person in allegorischer Form zum Ausdruck kommen, sie heißen noch Zoonyme.

Also unter Zoonym meinen wir ein gebräuchliches Substantiv, das ein Tier bezeichnet, zum Beispiel: *Hund, Katze, Wolf* ... Merkmale des Aussehens, des Charakters, der geistigen Fähigkeiten. Darüber hinaus sind Zoonyme oft Symbole für die moralischen und intellektuellen Qualitäten einer Person.

Der Vergleich von Tierbildern in Ausdruckseinheiten verschiedener Sprachen ermöglicht es, die bildlichen Bedeutungen der entsprechenden Zoonyme zu identifizieren und zu systematisieren und auch die Frage zu beantworten, warum dieses Tierbild in der jeweiligen Sprache die Personifizierung bestimmter Eigenschaften einer Person zustande bringt und ermöglicht, die Besonderheiten der kulturellen und mentalen Besonderheiten der Menschen zu identifizieren.

In der ethnischen Kultur verschiedener Völker, einschließlich Phraseologieeinheiten mit Tiernamen sind in erster Linie Aussagen über Menschen, dessen geistige und soziale Eigenschaften.

Daraus wiederum folgt, dass Ausdruckseinheiten mit Zoonym-Bestandteil folgende Eigenschaften einer Person widerspiegeln können:

- die körperlichen Eigenschaften des Subjekts, zum Beispiel: *stark wie ein Pferd, scharfsichtig wie ein Luchs;*
- Aussehen, zum Beispiel: *dick wie ein Schwein, mit Spitzbart;*
- mentale Eigenschaften des Subjekts, zum Beispiel: *wütend wie ein Hund, stur wie ein Bulle;*
- das Vorhandensein oder Fehlen von Intelligenz, zum Beispiel: *dumm wie ein grauer Wallach, der wie ein Widder auf ein neues Tor starrt;*
- Gewohnheiten, Fähigkeiten, Fähigkeiten des Themas, zum Beispiel: *Wiederholungen wie ein Papagei, List wie ein Fuchs.*

In Bezug auf bestimmte Tierarten zeigte die Analyse, dass „Katzen“ im Allgemeinen als räuberische, übermütige, zähe, wilde, dämonische und individualistische Kreaturen erscheinen. In Anbetracht des Zoonyms „Hund“ können wir schließen, dass die folgenden Hauptmerkmale hervorstechen:

räuberisch, faul, gedankenlos, böse, mit einem guten Geruchsinn, wird in Flüchen verwendet und wird oft objektiviert.

Auswahl der Haustiere für unsere Untersuchung fußt auf der Tatsache, dass sie einen Menschen auf seinem gesamten Lebensweg begleiten und ständige Objekte menschlicher Beobachtung sind.

Устенко Аліна

PECULIARITIES OF LANDSCAPE DESCRIPTION IN *TRAIN DREAMS* BY DENIS JOHNSON

A huge place in linguistics is given to the study of the fiction text and its constituent stylistic units, among which landscape description is presented. The description of the landscape is still a subject of special study in modern stylistics, since the depiction of natural or urban space, raises the question of the intersection of the culturally specific and the individual-author's vision of nature.

O.O. Nechaeva defines landscape as “an image of paintings of nature, which performs different functions in the work of art depending on the style and method of the writer” [1 p. 78]. The landscape in literature is an image of animate and inanimate nature, a description of any open space. However, the landscape tends not only to describe the outside world: whether it is a picture of nature or the interior of the room, but also illusory.

Expressive means help writers to give a portrait of nature a certain character, filling it with features of a unique individual style. Vocabulary is the main source of expression, which has great potential for enhancing the emotionality, imagery of language. The analysis of lexical, stylistic and phonetic expressive means of landscape descriptions in the novel “Train Dreams” was carried out on the basis of classification of N.D. Tamarchenko. The analysis of the factual material made it possible to define the following stylistic components, which contribute to the image of landscape in D. Johnson’s novel:

Phonetic means:

Onomatopoeia. Onomatopoeia is the process of creating a word that phonetically imitates, resembles, or suggests the sound that it describes.

The dog didn't bark or growl, but he felt the hair on her back rise and stiffen as the visitation began to manifest itself visibly in the room [2; p.77].

Among the lexical means of expression of speech were identified the following components:

Epithet. An epithet is a descriptive term, accompanying or occurring in place of a name and having entered common usage.

The days were brief and bright, the nights clear and cold [2; p. 98].

Emotional information (the attitude of the narrator to the described) is explained in both cases, mainly due to epithets brief and bright (days), clear and cold (nights).

Metaphor. A metaphor is a figure of speech that, for rhetorical effect, directly refers to one thing by mentioning another.

The nights clear and cold and yet were full of a raucous hysteria [2; p.98].

Stylistic and grammatical means of expression:

Polysyndeton. Polysyndeton is the deliberate insertion of conjunctions into a sentence for the purpose of slowing up the rhythm of the prose so as to produce an impressively solemn note.

Taking something of the east wind and the west wind and the north wind and the south, the water made rain and the rain, within this hour of rituals, would be well on its way to wine [2; p. 40].

Gradation. A series forming successive stages.

June dawns, July noons, August evenings over, finished, done, and gone forever with only the sense of it all left here in his head [2; p. 83].

Summarizing the information, we can draw a conclusion that landscape description is a complex and multilayered process that aims at conveying the meaning as accurately as possible. Through descriptions of nature, the author appeals to the reader's imagination, adjusts it to the desired emotional wave, evokes certain feelings and emotions.

REFERENCES

1. Нечаева О. О., Жерноклетова Т. Е. Разновидности функционально-смысловых тестов. Москва, 2014. №10 (4). 78 с.
2. Johnson D. Train Dreams. Published by Farrar, Straus and Giroux on August 30, 2011.

ВИКОРИСТАННЯ ГРАФІЧНИХ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ У ДІАЛОГІЧНІЙ ОНЛАЙН КОМУНІКАЦІЇ

Розглядаючи приклади діалогічного онлайн спілкування (зокрема розмовного стилю), ми помічаємо екстенсивне використання графічним стилістичних засобів, до яких у контексті даної роботи відносимо відмінні від інших типів спілкування пунктуаційні норми та нетипове використання символів верхнього регістру (капіталізацію). Подібна частота використання даних стилістичних прийомів, за нашими спостереженнями, зумовлена характерними для онлайн комунікації властивостями: неможливістю використання засобі невербальної комунікації у формах, характерних для офлайн спілкування (спостерігається у більшості типів онлайн-ресурсів, проте виключенням є відеочати) та наявністю варіацій передачі інформації шляхами, типовими лише для спілкування у цифровому середовищі (за допомогою емотиконів, gif-зображень, зображень інших цифрових форматів).

Розглядаючи найбільш розповсюджені приклади графічних стилістичних засобів, що використовуються у процесі діалогічної онлайн комунікації, ми насамперед зосереджуємо увагу на нетиповому використанні регістрів символів, зокрема верхнього. Подібне явище зокрема фігурує у вигляді сленгового неологізму *Caps*, що є похідним від англ. *Capital letters* [1] та відповідної клавіші стандартної латинської qwerty-розкладки клавіатури, що відповідає за зміну регістрів символів. Дана стилістична особливість найчастіше спостерігається у випадках, коли учасники діалогу хочуть підкреслити важливість окремих лексичних чи синтаксичних одиниць чи зобразити певну характеристику, недоступну у текстовій комунікації. Прикладом цього є використання символів верхнього регістру у повідомленнях, в яких під час офлайн спілкування мовець використовує підвищення тембру голосу, невербальні засоби комунікації або інші способи виокремлення важливої для діалогу інформації. Подібне явище може супроводжуватися іншими типовими для цифрового середовища особливостями, наприклад незвичним використанням пунктуаційних знаків. З точки зору прагматики капіталізація у діалогічному онлайн спілкуванні може здійснюватися за різними моделями: як засіб виокремлення окремих

лексичних чи стилістичних одиниць або як засіб передачі емотивності й експресивності виділеного тексту.

До характеристик діалогічної онлайн комунікації ми також відносимо нетипову для інших видів спілкування модель використання пунктуаційних знаків. Слід зазначити, що на відміну від письмового офлайн спілкування, в онлайн комунікації реалізуються своєрідні лінгвостилістичні норми, що функціонують здебільшого в межах розмовного стилю, який реалізується у форматах чатів соціальних мереж і месенджерів, форумів, онлайн конференцій, але не є типовим для, наприклад, наукових онлайн конференцій та документації. Частина таких особливостей ґрунтується на екстенсивному використанні розділових знаків за нехарактерними для інших типів комунікацій моделями, що може реалізуватися у використанні довільної кількості крапок чи знаків оклику в межах онлайн діалогу в той час, коли при офлайн спілкуванні існують норми, що обмежують кількість подібних символів у повідомленні [2, с. 278]. При цьому характерним для онлайн комунікації є уникнення певних розділових знаків, прикладом чого є модель повсякденного спілкування у чатах месенджерів, де у кінці повідомлення як правило не ставиться крапка. При цьому у подібних веб-ресурсах формуються власні стилістичні норми (таким чином, використання характерних для офлайн комунікації пунктуаційних норм, в онлайн середовищі може надавати повідомленню негативної конотації).

Підсумовуючи згадану вище інформацію, ми зосереджуємо нашу увагу на значущості графічних стилістичних засобів у контексті розвитку і функціонуванні діалогічної онлайн комунікації. При цьому слід також наголосити на тому, що у цифровому середовищі наразі існують різні моделі використання подібних засобів, що у свою чергу мають різне функціональне навантаження. Загалом дані особливості слугують засобами побудови прагматичного рівня мови онлайн спілкування та водночас можуть фігурувати в якості елементів стилів комунікації, що формуються в межах окремих видів веб-ресурсів.

Список використаних джерел

1. Caps. Dictionary.com. URL: <https://www.dictionary.com/browse/caps#:~:text=I n%20informal%20communications%20like%20text,if%20she's%20mad%20at%20me>. (date of access: 16. 05. 2022)

2. Coleman J. The Life of Slang. Oxford: Oxford University Press, 2012. 354 p.

3. Tariq M. Style, Stylistics and Stylistic Analysis: A Re- evaluation of the Modern-day Rhetorics of Literary Discourse. International Journal of English Research. 2018. Vol. 4 № 2. P. 46-50

Фіцай Катерина

СЕМАНТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ІЗ КОМПОНЕНТОМ-СОМАТИЗМОМ

Фразеологізми – це відтворення народної мудрості, тому що для кожного народу характерні образні висловлювання, за допомогою яких можна передати своє ставлення до чогось, свої думки, а також глузування. Під час аналізу було встановлено, що достатньо розповсюдженими є саме ті фразеологізми, які пов'язані з тілом людини та з його окремими складниками. На наш погляд, під час вивчення будь-якої мови надзвичайно важливу роль відіграє фразеологія, тому що вона надає мові емоційності та барвистості, робить думку автора більш переконливою та дохідливою. Через це ми розглянемо німецькі фразеологізми із компонентом «голови та її частин» [1, с. 27].

Вибір даного компонента не безпідставний та зумовлений тим, що дана група фразеологізмів відзначається високою ефективністю. Слід зазначити, що вони є досить численними та мають високу частотність вживання, при цьому формуючи великі ряди фразеологічних одиниць німецької мови. Звичайно охарактеризувати людину можна за багатьма ознаками, проте ми акцентували увагу саме на зовнішності людини, її розумі та здібностях, рисах характеру, почуттях, а також на місці людини в колективі.

Розум та здібності. Як один із компонентів «частин тіла», голова – це є вмістилище розуму. Ось чому у великій кількості фразеологізмів, які характеризують людський розум та здібності, майже весь час застосовується дане слово. Розглянемо на прикладах:

einen heller (klarer) Kopf haben – мати ясний розум або світлу голову.

«*Sie hat einen klaren Kopf und begreift sofort, was ich ihr erkläre*». Маючи ясний розум, вона у той же час зрозуміла, про що я їй пояснюю [3, с. 27].

Характер. Одне з негативних рис людського характеру є дріб'язковість у справах та її вимогливість. Дріб'язкова людина – це та, яка розвіює свою увагу на деталі, при цьому не звертаючи увагу на найважливіші речі. У німецькій мові для характеристики людини застосовується наступний фразеологізм:

Haare spalten – чіплятися до дрібниць або виявляти дріб'язковість.

«*Hätte er Haare nicht gespaltet, wäre alles vielleicht besser und würde er verstehen, was das Leben eigentlich sei und worin sein Wesen bestehe*». Якби він не був таким дріб'язковим, все було б краще, і він зрозумів би, що, власне кажучи, є життям і в чому полягає його сутність [2, с.30].

Почуття. У німецькій мові наявна велика кількість фразеологізмів, які вказують на психічний та душевний стан людини. Наприклад:

jdm. zu tief ins Auge geschaut haben – закохатися в когось.

«*Weil er ihr zu tief ins Auge geschaut hat, wollte er sie so bald wie möglich wiedersehen*» - Так як він був закоханий в неї, він хотів побачити її якомога швидше. [2, с.35].

Людина та колектив. Людина не звикла до самотності, вона живе у суспільстві, колективі, у своїй сім'ї. Їй дорого увага оточуючих, їхня повага. Дуже близьким для кожної людини колективом, в якому вона живе, з якою вона тісно пов'язана, є, безумовно, її сім'я. Тому ми почнемо з фразеологізму, який виражає характеристику сімейно-споріднених зв'язків людини.

Семантика фразеологізмів, що характеризують людину на основі її взаємин з колективом, із суспільством, дуже різноманітна, тому що самі форми взаємин особистості та колективу, особистості та суспільства різні.

jdm. auf der Nase herumtanzen – робити з будь-ким, що забажаєш, користуватися чисюсь добротою та довірливістю [2, с.105].

Семантика даного фразеологізму також має негативну конотацію. Так можна сказати про людину, яка спілкується з іншими лише заради власної вигоди, завдаючи цим шкоди іншим людям.

Отже, можна дійти висновку, що фразеологізми з компонентом «частина тіла» зі значенням якісної оцінки людини, можна класифікувати за низкою ознак: зовнішність людини, її розум і здібності, риси характеру, почуття, і навіть місце людини у колективі.

Незважаючи на те, що ми торкнулися лише однієї окремої групи фразеології, виділеної на основі компонентного складу – одним з компонентів фразеологічної одиниці є назва частини тіла, а також є лише різновидом фразеології в цілому, дана група становить значну частину фразеології німецької мови і представляє собою особливий інтерес. Вживання цієї групи фразеологізмів у мові надає їй яскравості, образності та особливої виразності.

Література

1. Кострова О.А. Экспрессивный синтаксис современного немецкого языка. Москва. 2004. 240 с.
2. Reichling H. Von Kopf bis Fuß auf Metaphorik eingestellt oder Bildhafte Redewendungen vom Scheitel bis zur Sohle. Schriftenreihe zur Lehrerfort- und -weiterbildung, Heft 4. Münster, 2000. 180 S.
3. Remarque E.M. Drei Kameraden. Amsterdam: Gyldendal, 1936. 585 S.

Шановалова Єлизавета

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК SOFT SKILLS УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

На сучасному ринку праці шкільних знань і професійних навичок вже недостатньо, аби задовольнити дедалі складніші та швидко мінливі вимоги. Особливого значення набувають позапредметні навички, соціальні навички, особисті сильні сторони або, так звані, м'які навички. Вони стають все більш вирішальними для індивідуального успіху на ринку праці, і тому їх необхідно цілеспрямовано заохочувати. [1, с. 7].

М'які навички набуваються через процеси навчання, які, у свою чергу, виникають внаслідок індивідуальних стимулів у різних сферах навчання чи життя. Науковці також стверджують, що ці зовнішні стимули мають бути записані, закодовані та оброблені в кілька етапів когнітивними здібностями, які наявні у підлітків [2]. За допомогою цього процесу потрібно створити план дій і перевірити його відповідність [2]. У зв'язку з цим, зміни в обробці інформації будуть викликані набуттям когнітивних навичок та збільшенням можливостей обробки інформації [3]. Крім того, соціальні пізнання відіграють центральну роль у розвитку соціальних навичок і соціальних переконань про

самоєфективність і, таким чином, у регулюванні соціальних взаємодій [3]. Однак інші науковці продовжують описувати, що когнітивні навички є не тільки передумовами соціальної взаємодії, але й її наслідком. [2] Таким чином, досвід дітей та молоді в їхньому середовищі життя сприяє якісним і кількісним змінам у соціальних навичках.

Процеси розвитку соціальних навичок сприяють або активізують зовнішні сигнали, які виникають у взаємодії з іншими людьми. ЦентRALною умовою для цього є здатність підлітків вступати в контакт зі своїми однолітками і таким чином ініціювати соціальні стосунки. Таким чином, мовні навички можна розглядати як ще одну базову когнітивну навичку, яка потрібна людям для розвитку м'яких навичок і завдяки якій діти та молодь можуть сприймати соціальну інтеграцію в групах. Зв'язок між мовою та соціальними навичками можна було довести в дослідженні, проведеному в Єрусалимі 1992 року, в якому розглядалася акультурація іноземних молодих людей у віці від 16 до 21 року [2, с. 166] Можна показати, що здатність вербально взаємодіяти з іншими молодими людьми сприяє соціальним контактам і, таким чином, соціальній інтеграції, тоді як мовний дефіцит перешкоджає цьому. У підсумку та з посиланням на модель соціально-когнітивної обробки інформації, мовні навички можна розглядати як фундаментальний ресурс для набуття та розвитку соціальних навичок, а отже, і м'яких навичок. [2, с. 166]

Школа як орган соціалізації також має вагомий внесок в розвитку м'яких навичок учнів. Для дітей та молоді школа – це місце, де вони проводять більшу частину своєї молодості. Окрім розвитку соціальних навичок, школа як місце навчання також забезпечує основу для численних соціальних контактів та стосунків. У контексті соціалізації школу можна розглядати як «об'єктивно найважливішу сферу життя для налагодження дружніх та інших тривалих соціальних відносин». [2]

Крім класу та його складу як факторів, що впливають на розвиток soft skills, можна розглядати стосунки між учнями та їхніми вчителями. Відносини вчитель-учень «мають регулятивну функцію, так що можна припустити (позитивний чи негативний) вплив цих відносин на учнів». [4] Досі існує згода, що стосунки вчитель-учень тим позитивніше впливають на розвиток соціальних навичок, чим краще якість даних стосунків сприймається учнями. Такі фактори як турботливий характер вчителів, високий рівень підтримки та відчутний інтерес до особистих турбот учнів з боку вчителів мають сприятливий вплив на якість взаємодії викладача та студента. Фактори, які

можуть мати несприятливий вплив у цьому відношенні, включають високу обмеженість, авторитарне керівництво класом, агресивність, фаворитизм чи невігідність учнів, а також еталонну норму, яку вчителі використовують для оцінювання.

Врахування зазначених та багатьох інших критеріїв вимагає детального планування вчителем та керівництвом школи. Також варто враховувати дані фактори при плануванні уроку та активностей.

Список використаної літератури

1. Salvisberg A. *Soft Skills auf dem Arbeitsmarkt: Bedeutung und Wandel.* Zürich : Seismo Verlag, 2010. 252 S.

2. Crick, N., & Dodge, K. A. A review and reformulation of social information-processing mechanisms in children's social adjustment. 1994. 115 p.

3. Jerusalem, M., Klein-Heßling, J. Soziale Kompetenz - Entwicklungstrends und Förderung in der Schule. *Zeitschrift für Psychologie.* 2002. 165 S.

4. Drössler S. Förderung sozialer Kompetenzen im Unterricht - Prozessorientierte Evaluation eines Fortbildungsprojekts für die Sekundarstufe I. Berlin, 2009. 306 S.

Шеремета Яна

ЕПІТЕТ В АНГЛІЙСЬКОМУ ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТУ: СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ

У сучасному перекладознавстві художній переклад вважається одним із найскладніших видів перекладу, адже у ньому використовується значна кількість семантичних тропів. Одним із широко використовуваних тропів у художньому перекладі є епітет. Стосовно цього поняття існує велика кількість тлумачень.

За Б. В. Томашевським «епітет» впливає на переосмислення ознак, які входять в конкретний зміст тексту: або ж епітет повторює деякі

характеристики з боку тавтології або ж це поняття фокусує увагу на тій ознаці предмета, яка може бути відсутньою [1, с.205].

У своїх дослідженнях І.М. Кочан наголошував на тому епітет – це лексико-семантичний троп, головна роль, якого полягає у означенні чи обставині та вони переважно вживаються обов'язково. За допомогою цих емотивних та експресивних конотацій, авторові так легше висловити своє ставлення до означуваного предмета [2, с. 104-109].

Метою дослідження є аналіз способів перекладу епітетів у художньому творі, на матеріалі роману Дена Брауна «The Lost Symbol» та перекладу українською мовою Віктора Горбатюка.

Поширеними способами перекладу епітетів вважають перестановку, семантичне уподібнення, переклад двоступінчастих епітетів, калькування та прийом синтаксичного оновлення.

1. **Перестановка**- це спосіб перекладу такої епітетної конструкції, як Adj + N= N + Adj. Тобто у мові оригіналу бачимо сполучення прикметника та іменника , а вже при перекладі зміну їх розташування [3, с. 217].

«A childish accident had left him stranded at the bottom of a deep well overnight, and Langdon now lived with an almost crippling aversion to enclosed space» [5, р. 23]. - *«За період нещасного випадку, який трапився у дитинстві: йому довелося мало не добу просидіти на дні глибокого колодязя, тому в Ленгдона на все життя лишилася стійка відраза до замкнутого простору»* [6, с. 20]. У наведеному прикладі бачимо, що в мові оригіналу спочатку йде прикметник «childish», а потім іменник «accident», але при перекладі бачимо, що все навпаки.

2. **Синтаксичне уподібнення**- це так званий дослівний переклад. За допомогою цього способу перекладач перетворює синтаксичну структуру оригіналу в аналогічну структуру мови перекладу. Цей спосіб перекладу застосовується лише в тих випадках, коли існують еквівалентні відповідники у двох мовах [4, с. 200]

«The world's largest and most technologically advanced museum is also one of the world's best-kept secrets» [5, р. 20]. – *«Найбільший і технічно найдосконаліший музей світу є також однією з таємниць, що найретельніше охороняється»* [6, с. 18]. У даному

випадку перекладач застосував еквіваленти, які найбільше відповідають мові оригіналу.

3. **Калькування**- вид мовного запозичення, утворення нового фразеологізму, слова або нового значення слова через буквальний переклад відповідного іншомовного елемента. Найчастіше цей спосіб використовується для перекладу метафоричних епітетів [4, с. 220].

«I have no interest in anything so frivolous as the Holy Grail or mankind's pathetic debate» [5, p.36]. - *«Мені байдуже до дріб'язкових дурниць на кшталт Священного Грааля чи жвавих дебатів у всьому світі стосовно того, чия версія історії є кращою»* [6, с. 33]. У наведеному прикладі метафоричним епітетом виступає *«mankind's pathetic debate»* та при перекладі звучить більше як метафора *«жваві дебати»* у значенні напруженості чи позначенні темпу дебатів.

4. **Прийом лексичного оновлення** - передбачає переклад епітета за допомогою введення додаткових слів [4, с. 225].

«The man's religious and literary references solidified Langdon's suspicion that he was dealing with a madman» [5, p. 35]. - *«Посилання на релігійні та літературні джерела, що їх зробив незнайомиць, зміцнили Ленгдона в думці, що він має справу з божевільним»* [6, с. 33]. Тут епітетом виступає *«The man's religious and literary references»*, а при перекладі застосовуються додаткові слова *«Посилання на релігійні та літературні джерела, що їх зробив незнайомиць»*.

Ми розглянули основні способи перекладу епітетів з англійської мови на українську мову. Підсумовуючи проведений аналіз художнього тексту, можна зазначити, що використовувались різноманітні способи перекладу для здійснення перекладацької мети. Згідно результатів даного дослідження, спостерігаємо те, що для досягнення точності перекладу епітетів з однієї мови на іншу перекладачам доводиться застосовувати різні методи, щоб зберегти атмосферу, сенс та настрій твору, які створив сам автор.

Використана література

1. Томашевский Б. В. Теория литературы. Поэтика / Б. В. Томашевский. – М, 2003. – 205 с.

2. Вороновська Л. Універсальні та специфічні особливості визначення ознак художнього дискурсу. Теоретична і дидактична філологія. Київ: Вища школа, 2015. Вип. 20; 104-109 с.
3. Онопрієнко Т. М. Епітет у системі тропів сучасної англійської мови : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук / Онопрієнко Т. М. – Харків, 2002. – 217 с.
4. Аношкова Т. А. Особливості перекладу образних засобів в англійськомовному стилі. 2014. – 200- 225 с.
5. Den Brown «The Lost Symbol» 2009. URL: <http://thefreeonlinenovel.com/bi/the-lost-symbol>
6. Горбатько В. К «Втрачений символ» переклад твору Дена Брауна «The Lost Symbol». 2010. – 2-368 с.

Юрченко Марія

DIE PHONETISCHE REALISIERUNG VON SYNSEMANTIKA IN DER MODERNEN DEUTSCHEN SPONTANREDE

In der deutschen Sprachtradition erfolgt die Erforschung der spontanen Rede unter dem Aspekt der Erforschung der mündlichen Rede und der Identifizierung von Merkmalen, die sie von der schriftlichen Rede abgrenzen. Dabei gilt das Hauptaugenmerk der gesprochenen Sprache, die in der Germanistik vor allem unter dem Gesichtspunkt der sozialen Schichtung der deutschen Sprache betrachtet wird.

Die Frage nach dem Verhältnis von literarischen und gesprochenen Sprachen ist eine der umstrittensten in der Wissenschaft. Und die Verbreitung einer solchen Varietät der Nationalsprache wie die mündliche Alltagssprache gebildeter Menschen, die mit den Normen der kodifizierten Literatursprache vertraut sind, erschwerte das Problem der stilistischen Differenzierung der Sprache weiter. Dieser Umstand scheint einer der Gründe für das Auftauchen des Begriffs „spontane Rede“ geworden zu sein.

Synsemantika ist ein Begriff aus der Linguistik, zu dem Wörter oder Wortarten gehören, die vor allem zahlreiche grammatikalische Funktionen im Satzbau haben. Synsemantika wird auch als sogenannte Funktionswörter bezeichnet. Dazu gehören Präpositionen, Konjunktionen und Artikel mit grammatikalischen

Morphemen. Zudem ist Synsemantikum keine Referenz, man versteht darunter also all jene Wörter, die deiktische Angaben zu Personen sowie Zeit und Sachverhalt enthalten, also in diesem Sinne vor allem Präpositionen und Konjunktionen. Dementsprechend sind Synsemantika nur als Pseudowörter zu verstehen, die keine sprachlichen Einheiten sind, also nur vorgeben, echte Wörter zu sein. [1, S. 63]

Man unterscheidet gewöhnlich unter semantischen Gesichtspunkten zwei große Gruppen von Wortarten. Die erste Gruppe bilden solche Wörter, denen eine "eigenständige", "volle", "lexikalische" Bedeutung zugesprochen wird, wie z.B. Substantive, Verben und Adjektive. In der anderen Gruppe, welche also eine bedeutungstheoretische Restklasse darstellt, werden all die Wortarten zusammengefasst, denen man diese Eigenschaft, eben "Bedeutung im vollen Sinne" zu haben, nicht zusprechen will. Zu dieser Gruppe gehören u.a. Wortarten wie Artikel, Präpositionen, Konjunktionen, Adverbien und die sogenannten Partikeln. [1, S. 65]

Das Phänomen der Reduktion spielt eine wichtige Rolle beim Studium synsemantischer Wörter. Reduktion als phonetisches Phänomen stellt eine Veränderung der Klangeigenschaften von Sprachelementen aufgrund ihrer Unbetontheit dar. Quantitative Reduktion ist eine Reduktion der Dauer einer Artikulationsgeste, wodurch die Dauer der Aussprache abnimmt. *Methan* [me'ta:n] – *Metteur* [me'tø:v], *Kritik* [kri'ti:k] – *Krittelei* [kritə'lae]. Qualitative Reduktion ist eine unvollständige Ausführung des artikulatorischen Programms eines unbetonten Vokals, wodurch es zu Veränderungen im akustischen Eindruck des entsprechenden Lautes kommt. *Er versprach, zu uns zu kommen* [ɛv fɛʃpra:x |tʃo^o ʊns tʃo^o "kɔm: ||].

Der praktische Teil der Arbeit ist die Analyse von Interviews und das Studium synsemantischer Wörter in der spontanen Rede und welche Modifikationen dabei auftreten. Dabei wurde eine Gesamtanzahl von 822 Wörtern untersucht. Nach der Analyse des Interviews kam ich zu dem Schluss, dass synsemantische Wörter in spontaner Sprache erheblichen Modifikationen und Veränderungen unterliegen. Die überwiegende Mehrheit der Wörter verliert ihren Klang, bis einzelne Laute vollständig herausfallen.

Ich habe die Wörter aufgeschrieben, die im Interview am häufigsten verwendet wurden. Zuzufolge dieser Forschung kann man bemerken, dass etwa 70 % der synsemantischen Wörter unbetont und etwa 30 % betont sind.

Synsemantische Wörter können qualitative und quantitative Veränderungen erfahren. Nach der Analyse der Interviews kam ich zu dem Schluss, dass solche Wörter in der modernen Sprache sehr verbreitet sind und vor allem in

der satzunbetonten Position auftreten. Sie unterliegen fast immer Modifikationen in der spontanen Sprache, wobei sowohl die Dauer der einzelnen Segmente reduziert wird als auch ganze Segmente getilgt werden.

Literatur

1. Steriopolo O. I. Phonetik und Phonologie des Deutschen. – Видавничий центр КНЛУ. – 2018. – 395 р.
2. Стериополо Е. И. Фонетическое слово как единица описания звучащего текста // Загальна та експериментальна фонетика. – К.: Соборна Україна. – 2001. – С. 231-234.
3. Viergge Werner. Aspekte des Gebrauchs und der Einordnung von Kurz- und Kunstwörtern in der deutschen Sprache. – Münster, 1978.
4. <http://www.dw.com/de/auf-ein-wort-befreiung/av-59659787>

Яремчук Олександра

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ МОДАЛЬНОСТІ В ПЕРЕКЛАДІ

Модальність – сукупність багатоаспектних функціонально-семантичних категорій, які виражають відношення мовця до сказаного, його оціночне ставлення до об'єктивної дійсності. Модальність – всеохоплююча категорія, яку можна розглядати на різних рівнях мови.

Існує безліч класифікацій, теорій, пояснень щодо категорії модальності.

В.В. Виноградов, О.І. Беляєва, Ш. Баллі, О.С. Ахманова, Л.С. Єрмолаєва, Г.О. Золотова, В.З. Панфілова, З.К. Долгополова та багато інших – найвідоміші науковці-лінгвісти, які присвятили безліч свої праць темі модальності.

Дана категорія відноситься до основних мовних категорій, котрі функціонують у багатьох різних формах у всіх мовних системах. Модальність – сукупність багатоаспектних функціонально-семантичних категорій, які виражають відношення мовця до сказаного, його оціночне ставлення до об'єктивної дійсності. Багаторічні дослідження не привели науковців до спільного висновку та виокремлення однієї теорії/ класифікації /виду /поняття модальності.

Модальність поділяють на суб'єктивну та об'єктивну. Об'єктивна модальність виражає ставлення автора до дійсності, а також показує ставлення автора до дійсності в творі. Суб'єктивна модальність вважається додатковою (факультативною) ознакою сказаного. За допомогою наступних засобів виражається суб'єктивна модальність: інтонація, порядок слів, повтори, модальні слова/дієслова, вигуки, вставні слова/ словосполучення/ речення [1].

Модальність виражається різними мовними засобами, наприклад: граматичними, лексичними (модальні слова), інтонацією.

Модальні дієслова – найпоширеніший спосіб вираження модальності в англійській мові, на відміну від української мови, де модальність виражається часами, способами та модальними частками.

Проблема передачі модальності в перекладі полягає в правильному визначенні того, що саме хотів передати автор в тексті оригіналу, а також передачі певними мовними засобами в перекладі з мови оригіналу виокремлених думок авторар [2].

Авторська модальність – найбільш складний вид модальності для перекладу, через яку відбувається волевиявлення/вираження емоцій самого автора через текст. Прийом смислового розвитку, антонімічний переклад, трансформація компресії/декомпресії, трансформація номіналізації – основні засоби для перекладу модальності в перекладі на українську мову.

Література

1. Бондаренко В.Н. Види модальних значень и их виражение в языке. *Науч. докл. высш. школы. Филологические науки*. 1979. № 2. С. 54–61.
2. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця: "Нова книга", 2001. 448 с.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ

1. Балакірева Ганна, асистент СУТНІСТЬ ТА ПЕРЕВАГИ ЕДЬЮТЕЙНМЕНТУ.	3
2. Боровська Олена, старший викладач SELBSTEVALUATION IM DEUTSCHUNTERRICHT: ERGEBNISSE EINES PRAXISERKUNDUNGSPROJEKTS.	5
3. Бучацька Світлана, доцент TED Talks AS AN EFFECTIVE STRATEGY IN LISTENING PRACTICES.	7
4. Важинська Лілія, асистент АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.	8
5. Гапчук Яна, асистент ОСОБЛИВОСТІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЇ Е-НАВЧАННЯ.	11
6. Грачова Ірина, доцент СКОРОЧЕННЯ ЯК ФОРМА УТВОРЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ.	13
7. Дмитренко Наталя, доцент АВТОНОМНИЙ СТУДЕНТ: ОСНОВНІ РИСИ.	15
8. Довгалюк Таміла, доцент, Глазунова Тамара, доцент МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФІЛЬМУ "PLACES IN THE HEART".	17
9. Дробаха Лариса, доцент РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ШЛЯХОМ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ.	19
10. Зарічанська Наталія, доцент ВИКОРИСТАННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.	20
11. Іщук Наталія, доцент LANGUAGE GAMES TECHNIQUES FOR TEACHING NEOLOGISMS.	23
12. Камінська Марина, доцент ГРАМАТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ.	25

13. Кириленко Валерій, доцент, Ромащук Ольга, асистент ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ ОСВІТИ.	27
14. Козачишина Оксана, доцент THE PROBLEM OF TRANSLATION UNIT.	30
15. Коровій Дар'я, аспірант ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – ПЕРСПЕКТИВИ ТА ЗМІНИ	32
16. Кравець Вероніка, асистент DER EINSATZ VON FILMEN IM DAF-UNTERRICHT: FILME ALS MOTIVATIONSERHÖHUNG.	34
17. Кудельська Ольга, асистент ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.	36
18. Кузьміна Світлана, старший викладач SOCIAL-EMOTIONAL LEARNING COMPETENCE IN ENGLISH TEACHERS.	38
19. Лебедева Наталія, старший викладач ПЕРЕДУМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ЦІЛІСНОГО ПІДХОДУ У ВИКЛАДАННІ ГРАМАТИКИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.	39
20. Лісниченко Алла, доцент СТРАТЕГІЇ ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК В УСНОМУ ІНШОМОВНОМУ МОВЛЕННІ.	42
21. Малінка Олена, доцент, Лобачук Інна, доцент POWER OF NEGATION IN ENGLISH.	44
22. Матківська Вікторія, асистент ОБРАЗ ОКУПАНТА У СВІТОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ.	46
23. Мельник Людмила, доцент ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАНЯТЬ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.	47
24. Мельник Тетяна, доцент ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ РОМАНУ Й.В.ГЕТЕ „СТРАЖДАННЯ ЮНОГО ВЕРТЕРА” .	59
25. Мосійчук Антоніна, доцент ARGUMENT MAP MODEL AS AN INSTRUMENT OF TEACHING ARGUMENTATIVE WRITING.	61
26. Подзигун Олена, доцент ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.	63

27. Поп Олена, асистент ДО ПИТАННЯ ПРО ІНТЕРАКТИВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СТАРШИХ КЛАСАХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.	65
28. Прадівлянна Людмила, доцент PHYSICS VS LYRICS IN TED CHIANG'S "A STORY OF YOUR LIFE" AND ITS FILM ADAPTATION "ARRIVAL"	67
29. Сольська Тетяна, доцент, Поселецька Катерина, доцент DAS VERMITTELN DER TEST-TAKING-STRATEGIEN ZUR EFFIZIENTEN VORBEREITUNG AUF INTERNATIONALE SPRACHPRÜFUNGEN.	69
30. Таратута Світлана, доцент РОМАН А.КАМЮ «ЧУМА»: ФІЛОСОФІЯ І ЛІТЕРАТУРА (ДО ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ ТВОРУ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ).	71

СЕКЦІЯ СТУДЕНТІВ

1. Андріанова Ольга (наук. керівник – ст. викл. Н.А. Лебедева) ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У ФОРМУВАННІ АУДИТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ.	75
2. Біктімірова Юлія (наук. керівник - ст. викл. І. Д. Забужанська) THE CONCEPT OF A SLOGAN IN MODERN LINGUISTICS.	77
3. Бландюк Ірина (наук. керівник – доц. Т.А. Довгалюк) THE ROLE OF TEACHING DIALOGIC SPEECH (DISCUSSIONS) IN SENIOR CLASSES.	80
4. Бяківська Олександра (наук. керівник – доц. О.М.Яцишин) ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШИХ КЛАСАХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.	81

<p>5. Войтенко Діана (наук. керівник – доц. Н.В. Вишивана) BERUFSLEXIK UND DEREN ROLLE IN DER BEREICHERUNG DES WORTSCHATZES AM MATERIAL DER WISSENSCHAFTLICHEN LITERATUR.</p>	<p>85</p>
<p>6. Гаврилюк Руслана (наук. керівник – доц. Н.В. Вишивана) DIE BESONDERHEITEN DER FESTEN WORTVERBINDUNGEN MIT DER SEMANTISCHEN KOMPONENTE „FARBBEZEICHNUNG“ IN DER DEUTSCHEN SPRACHE</p>	<p>87</p>
<p>7. Гребеньова Юлія (наук. керівник – ст. викл. Н.А. Лебедева) ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ РОЛЬОВИХ ІГОР НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.</p>	<p>88</p>
<p>8. Григор'єва Яна (наук. керівник – ст. викл. М.М. Брик) ПЕРЕДАЧА ЗНАЧЕННЯ МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ У ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ АГАТИ КРИСТІ “УБИВСТВО В СХІДНОМУ ЕКСПРЕСІ”.</p>	<p>91</p>
<p>9. Гриньова Тетяна (наук. керівник – ст. викл. І.Д. Забужанська) THE BENEFITS OF USING TED-TALKS MATERIALS AT THE ENGLISH LESSONS.</p>	<p>94</p>
<p>10. Гудзь Наталя (наук. керівник – доц. О.М. Яцишин) TEACHING LISTENING COMPREHENSION AT HIGH SCHOOL.</p>	<p>95</p>
<p>11. Гуменна Оксана (наук. керівник – ст. викл. М.М. Брик) ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СЛІВ-РЕАЛІЙ У РОМАНІ ДЖ.РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР ТА СМЕРТЕЛЬНІ РЕЛІКВІЇ».</p>	<p>98</p>
<p>12. Гурман Олена (наук. керівник – доц. О.М. Яцишин) THE CONCEPT OF GRAMMATICAL COMPETENCE: VIEWS AND APPROACHES.</p>	<p>100</p>
<p>13. Дробович Вікторія (наук. керівник – ст. викл. М.М. Брик) ЗАЛУЧЕННЯ АНТОНІМІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ ПРИ ПЕРЕДАЧІ ЗНАЧЕНЬ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ.</p>	<p>101</p>
<p>14. Журавель Тетяна (наук. керівник – ст. викл. І. Д. Забужанська) POSSIBLE WAYS OF INTERACTION WITH MIXED ABILITY CLASSES.</p>	<p>103</p>

15. Заверюха Тетяна (наук. керівник – ст. викл. Н.А.Лебедева) ПОНЯТТЯ РІВНІВ РОЗВИТКУ СОЦІОКУЛЬТурНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	106
16. Іванчук Олександра (наук. керівник – ст. викл. М.М.Брик) ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ ШАРЛОТТИ БРОНТЕ JANE EYRE.	108
17. Коберник Аліна (наук. керівник – доц. М.О. Камінська) АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ЛЕКСИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ДОДАВАННЯ, ЗАСТОСОВАНИХ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ ДЖОЖДО МОЙЕС 'ME BEFORE YOU' «ДО ЗУСТРІЧІ З ТОБОЮ» (ПЕРЕКЛАД З АНГЛІЙСЬКОЇ Н. ХАЄЦЬКОЇ)	109
18. Кшемінська Олена (наук. керівник – доц. О.Л. Козачишина) CULTURAL FEATURES OF THE CONTEMPORARY ENGLISH SONG DISCOURSE.	112
19. Лесик Марія (наук. керівник – доц. Н.Є. Дмітренко) НОВІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ ПРИ ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШИХ КЛАСАХ.	115
20. Лещенко Ольга (наук. керівник – ст. викл. І. Д. Забужанська) LINGUISTIC MEANS OF MANIPULATING CONSCIOUSNESS IN THE TEXT OF POLITICAL ADVERTISEMENT.	117
21. Лісниченко Олена (наук. керівник – доц. Т.А. Довгалюк) КОМПЛЕКСНИЙ РОЗВИТОК УМІНЬ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА УСНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОЦІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.	120
22. Люзак Росіна (наук. керівник – доц. Камінська М. О.) ІМПЛІЦИТНА МАНІПУЛЯЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ ВІДНОСНО COVID-19 СИТУАЦІЇ.	122
23. Мартинюк Діана (наук. керівник – ст. викл. М.М. Брик) ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ.	126

24. Мідзяновська Юлія (наук. керівник – доц. Т.М. Мельник) ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ЯК СПОСІБ ВИРАЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО СВІТУ Р.І. ФРАЄРМАНА.	127
25. Мозер Микита (наук. керівник – ст.викл. О.О. Боровська) ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ.	129
26. Музичко Марія (наук. керівник – доц. Т.А. Довгалюк) РОЛЬ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШІЙ ШКОЛІ.	131
27. Пилипишина Дар'я (наук.керівник –доц.Лісниченко А. П.) ВІКОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ЇХ ПИСЕМНИХ УМІНЬ НА ОСНОВІ ЗОБРАЖАЛЬНОЇ НАОЧНОСТІ.	133
28. Плужник Катерина (наук. керівник – ст. викл. М.М. Брик) ЗАГАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ.	134
29. Раджагопал Марина (наук. керівник – доц. Т.В. Глазунова) A SET OF EXERCISES TO DEVELOP INITIATIVE AND FINANCIAL COMPETENCE IN HIGH SCHOOL.	136
30. Руда Вікторія (наук. керівник – доц. О.М. Ігнатова) ІНТЕРНЕТ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	138
31. Рушківська Дарина (наук. керівник – доц. С.Л. Таратута) ПРОБЛЕМА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКІВ З ДЕФЕКТОМ МОВЛЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ Д. МІТЧЧЕЛА “ПІД ЗНАКОМ ЧОРНОГО ЛЕБЕДЯ”).	141
32. Сарафинюк Руслан (наук. керівник – доц. Л.В. Дробаха) ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.	143
33. Стаднійчук Вікторія (наук. керівник – доц. Н.В. Вишивана) THESEN ZUR JAHRESARBEIT ZUM THEMA „ANGLIZISMEN IM MODERNEN DEUTSCH“.	146

34. Тимошук Дар`я (наук. керівник – доц. Т.А. Довгалюк) АНАЛІЗ ДОСВІДУ ІНТЕГРАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ В УРОКИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ.	147
35. Томашевська Анжела, Вишивана Наталія, доцент FESTE WORTVERBINDUNGEN MIT DER KOMPONENTE “TIERNAMEN“ IN DER DEUTSCHEN SPRACHE.	150
36. Устенко Аліна (наук. керівник – ст. викл. М.М. Брик) PECULIARITIES OF LANDSCAPE DESCRIPTION IN TRAIN DREAMS BY DENIS JOHNSON.	152
37. Фармагей Павло (наук.керівник - ст. викл. Малашук- Вишневська Н.В.) ВИКОРИСТАННЯ ГРАФІЧНИХ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ У ДІАЛОГІЧНІЙ ОНЛАЙН КОМУНІКАЦІЇ.	154
38. Фіцай Катерина (наук. керівник – доц. Н.В. Вишивана) СЕМАНТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ІЗ КОМПОНЕНТОМ-СОМАТИЗМОМ.	156
39. Шаповалова Єлизавета (наук. керівник – доц. О.М. Ігнатова) ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК SOFT SKILLS УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ.	158
40. Шеремета Яна (наук. керівник – ст. викл. М.М. Брик) ЕПІТЕТ В АНГЛІЙСЬКОМУ ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТУ: СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ.	160
41. Юрченко Марія (наук. керівник – доц. Т.М. Сольська) DIE PHONETISCHE REALISIERUNG VON SYNSEMANTIKA IN DER MODERNEN DEUTSCHEN SPONTANREDE.	163
42. Яремчук Олександра (наук. керівник – ст. викл. М.М. Брик) ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ МОДАЛЬНОСТІ В ПЕРЕКЛАДІ.	165
ЗМІСТ	166

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
ТА ШКОЛІ**

Випуск 26

Тези доповідей та повідомлень
наукової конференції
викладачів та студентів факультету іноземних мов

31 травня 2022 року

Редакційна колегія:

к.філол.н., доц. Ямчинська Т.І.,
к.філол.н., доц. Дробаха Л.В.,
к.філол.н., доц. Мельник Т.М.,
к.пед.н., доц. Ігнатова О.М.

Підписано до друку 17.06.22.

Формат 64х90/16. Папір офсетний.

Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Умов. друк. арк. 16,18. Обл.-вид. арк. 15,05.

Наклад за замовленням. Зам. №3306.

Віддруковано з оригіналів замовника.

ТОВ «Друк плюс»

Видавець ТОВ «Друк плюс»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК №2180971 від 25.03.2016 р.

21000, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 25.

Тел.: (0432) 46-51-17